

BARBET

Jalostuksen tavoiteohjelman päivitys
2027–2031

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 8.3.2026
Hyväksytty rotujärjestön hallituksessa 7.4.2026
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 2.9.2026

Tässä Jalostuksen tavoiteohjelman päivityksessä päivitetyt osiot on merkitty alleviivauksella. Muissa osioissa tekstiä on paikoin tiivistetty ja lyhennetty luettavuuden parantamiseksi.

Sisällys

1. YHTEENVETO	5
2. RODUN TAUSTA	8
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	11
4. RODUN NYKYTILANNE.....	12
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	12
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	12
4.1.2 Jalostuspohja	15
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	19
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	20
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	22
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	22
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	22
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	22
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	22
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	27
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	33
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista	35
4.3. Terveys ja lisääntyminen	37
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja via	44
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	49
4.3.4 Lisääntyminen	51
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	52
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	53
4.4. Ulkomuoto.....	54
4.4.1 Rotumääritelmä.....	54
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	55
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	58
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	58
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	59
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	59
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	63
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	66
6.1 Jalostuksen tavoitteet	66
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	68
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	69
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	70
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	72
7. LÄHTEET	74
8. LIITTEET	74
Liite 1. Luonnetestin rotuprofiili.....	75
Liite 2. MH-luonnekuvauksen rotuprofiili	76

Lista taulukoista ja kuvista

Taulukko 1. *Barbet Finland ry rotuyhdistyksen jäsenmäärän kehitys 2015–2025.*

Taulukko 2. *Vuositalasto, rekisteröinnit 2015–2025.*

Taulukko 3. *Jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta).*

Taulukko 4. *Vuosina 2015–2025 jalostukseen eniten käytetyt 20 urosta.*

Taulukko 5. *Vuosina 2015–2024 jalostukseen eniten käytetyt 20 narttua.*

Taulukko 6. *Pentujen lukumäärä, joka vastaa 2–3 prosenttia sukupolven (4 vuotta) kokonaisjälkeläismäärästä, sekä toisen polven jälkeläismäärä (4–6 %). Sukupolvi laskettu annetusta vuodesta neljä vuotta taaksepäin.*

Taulukko 7. *Arvio maailmassa ja Suomessa syntyneistä barbeteista vuosina 2015–2025.*

Taulukko 8. *Barbetien luonnetestitulokset verrattuna rodun ihanneprofiiliin.*

Taulukko 9.

Taulukko 10. *Barbetien taipumuskoesuoritukset vuosina 2015–2025.*

Taulukko 11. *Barbetien rally-toko osallistumismäärät vuosina 2015–2025.*

Taulukko 12. *Barbetin PEVISA-ohjelman voimassaoloaika ja ohjelmaan tehdyt muutokset.*

Taulukko 13. *Barbetin PEVISA-ohjelmassa toistaiseksi voimassa olevat poikkeukset koskien ulkomaisia uroksia.*

Taulukko 14. *Barbeteilla tavatut silmäsairaudet Suomessa 2010–2025.*

Taulukko 15. *Lonkkaniveldysplasia barbeteilla syntymävuoden mukaan.*

Taulukko 16. *Barbetien lonkkatulokset muissa maissa.*

Taulukko 17. *Kyynärniveldysplasia barbeteilla Suomessa syntymävuoden mukaan.*

Taulukko 18. *Epilepsiaan sairastuneet koirat syntymävuoden perusteella, ja pentueiden lukumäärä, joissa sairastuneita on esiintynyt.*

Taulukko 19. *Suomessa selkäkuvattujen barbetien kuvaustulokset.*

Taulukko 20. *Barbetin kuolinsyytilasto.*

Taulukko 21. *Lievemmat synnynnäiset viat barbeteilla.*

Taulukko 22. *Näyttelyssä käyneiden koirien paras näyttelytulos syntymävuoden mukaan.*

Taulukko 23. *Vuosina 2016–2025 syntyneiden 20 käytetyimmän jalostusuroksen jälkeläistilasto ja omat tulokset.*

Taulukko 24. *Vuosina 2016–2025 syntyneiden 20 käytetyimmän jalostusnartun jälkeläistilasto ja omat tulokset.*

Kuva 1. Barbet 1890-luvun lopulta.

Kuva 2. Barbet If de Floirac 1930-luvulla

Kuva 3. Rekisteröintien ja pentueiden määrä Suomessa 2002–2025.

Kuva 4. Koiran suhtautuminen vieraaseen ihmiseen.

Kuva 5. Temperamentti.

Kuva 6. Barbeteja Chasseur Francais:n maalauksessa

Kuva 7. Taipumuskokeissa käyneiden 2–10-vuotiaiden osuus.

Kuva 8. Barbetin käytös kotona ihmisten poissa ollessa.

Kuva 9. Sopeutuminen uusiin ympäristöihin ikäluokittain.

Kuva 10. Jalostukseen käytettyjen narttujen lonkkatulokset pentueen syntymävuoden mukaan.

Kuva 11. Jalostukseen käytettyjen urosten lonkkatulokset pentueen syntymävuoden mukaan.

Kuva 12. Barbetien lonkkatulokset syntymävuoden mukaan.

Kuva 13. Selkäkuvattujen koirien määrä syntymävuoden mukaan.

Kuva 14. Keskimääräinen pentukoko 5-vuosittain rekisteröintivuoden mukaan.

Kuva 15. Laatuarvostelujen osuus (%) syntymävuoden mukaan.

Päivitykset tavoiteohjelmaan 2027–2031: Paula Horne, Taina Horne, Anna Minkkinen, Mirja Ojanväli

Jalostuksen tavoiteohjelma 2021–2026: Taina Horne, Paula Horne, Mirja Ojanväli, Anne Rojo

Päivitykset tavoiteohjelmaan 2016–2020: Reetta Ahola, Taina Horne, Mirja Ojanväli

Jalostuksen tavoiteohjelma 2014–2018: Reetta Ahola, Paula Horne, Taina Horne, Johanna Jokinen, Mirja Ojanväli.

Jalostuksen tavoiteohjelma 2009–2013: Reetta Ahola, Paula Horne, Johanna Jokinen, Ritva Sjöström.

1. YHTEENVETO

Barbet on ranskalainen vesikoira. Rotu on koiratyypinä hyvin vanha. Vaikka barbet ei olisikaan kaikkien vesikoirien kantamuoto, se on melko varmasti lähinnä alkuperäistä tyyppiä. Barbet on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan vesilintujen metsästyksessä käytettävä vesikoira, joka tekee muutakin kuin nou-
taa. Se ei pelkää kylmää, vaan menee veteen kaikenlaisessa säässä. Se etsii ja ajaa ylös vesikasvillisuuden sekaan piiloutuneen riistan ja noutaa isäntänsä ampuman saaliin. Useimmilla yksilöillä on edelleen hyvä riistavietti.

Rodun tasapainoisen ja ystävällisen luonteen vuoksi barbet on erinomainen ja monipuolinen hyöty- harras-
tus- ja seurakoira. Barbetin kanssa voi harrastaa monenlaisia koiraharrastuslajeja, ja se tarvitsee mahdolli-
suuden aktiiviseen elämään. Arjessa barbet on kuitenkin rauhallinen ja sopeutuvainen - helppo elämän-
kumppani kotona ja reissussa. Vakavia luonneongelmia, kuten arkuutta, aggressiivisuutta, pelkoja tai her-
mostuneisuutta rodussa on erittäin vähän.

Rodussa ei esiinny yleisenä monia vakavia sairauksia, mutta pienessä populaatiossa perinnöllisillä sairauk-
silla voi olla huomattava vaikutus koko populaatioon. Aiemmin Suomessa yleinen epilepsia on saatu radi-
kaalisti vähenemään viime vuosina. Korvatulehdukset ovat melko yleisiä, ja usein toistuvana tai kroonisena
voivat olla merkki atopiasta/allergiasta. Kaikkien perinnöllisten sairauksien tilannetta pyritään seuraamaan
rodussa niin, että ne eivät pääsisi yleistymään.

Ensimmäinen barbet tuotiin Suomeen vuonna 2002. Vuoden 2025 loppuun mennessä Suomessa oli rekis-
teröity 1328 barbetia. Kaikkiaan maailmassa on arviolta noin 13000 - 14000 koiraa (vuoden 2025 lopussa),
mutta rodun suosion myötä populaatio on kasvussa monessa maassa. Pienestä populaatiosta ja harvalu-
kuisesta kantapopulaatiosta johtuen koirat ovat melko läheistä sukua keskenään.

Geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi jalostuspäätöksiä tulee tehdä harkiten, käyttää mahdolli-
simman monia jalostuskelpoisia koiria jalostukseen ja rajoittaa yksittäisen koiran jälkeläismäärää.

Barbet on keskikokoinen, normaalirakenteinen
rotu. Rodun ulkomuoto ja rakenne vastaavat
keskimäärin hyvin rotumääritelmää ja rodun
käyttötarkoitusta, vaikka ilmiänsuhtaan populaa-
tio on monimuotoinen. Koiran hyvinvointiin ja
terveyteen vaikuttavia rakenteellisia puutteita
tulee ehkäistä jalostusvalinnoilla, niin että sa-
moja puutteita omaavia yksilöitä ei pariteta
keskenään. FCI:n ja rodun kotimaan Ranskan
esimerkkiä noudattaen Suomessa käyttökoe-
vaatimus FI MVA-arvoon tuli voimaan 1.1.2012.

Kuvituskuva

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
• Populaatiosta käytetään noin 30 prosenttia jalostukseen laajalti eri sukulinjoista • Sukusiitosaste pysyy alle 2 %:n viidellä sukupolvella laskettuna. • Rodun geneettinen monimuotoisuus säilyy • Suuremmalla osalla koirista PEVISA-tutkimukset • Tuontikoirien ja ulkomaisten astutusten määrä pidetään samalla tasolla	• PEVISA-jälkeläisrajoitus (15 jälkeläistä molemmilla sukupuolilla) ja uusintayhdistelmäkielto • Kasvattajien ja uroksen omistajien valistaminen jalostuspohjaan vaikuttavien tekijöiden merkityksestä (kasvattajapäivät, artikkelit, yms.)

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
• Barbetien erinomainen luonne säilyy nykyisellään ja eivätkä rodulle epätyypilliset luonteenpiirteet yleisty. • Barbet soveltuu luonteeltaan ja koulutettavuudeltaan metsästyksen ja moniin harrastuslajeihin • Barbetin luonne pysyy ammattimaiseen ja vapaaehtoiseen koira-avusteiseen toimintaan sopivana • Puolet jalostuskoirista on käynyt luonteen testauksessa ja taipumuskokeissa	• Luonteiden arviointi ja seuranta kyselyiden, rotukatselmuksen, luonnetestien ja MH-kuvauksen avulla. • Arkaa, aggressiivista tai muuten luonneongelmaista koiraa ei tule käyttää jalostukseen • Luonteen ja käyttöominaisuuksien korostaminen jalostusvalinnoissa, kasvattaja- ja urosten omistajakeskusteluissa sekä ulkomuototuomarikoulutuksessa • Rodunomaisten kokeiden ja rotukatselmusten järjestäminen

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
• Barbet on terve ja pitkäikäinen rotu • Rakenteellisen terveyden säilyttäminen • Perinnöllisten sairauksien vähentäminen • Barbet pystyy käyttötarkoituksensa mukaiseen toimintaan terveytensä puolesta • Lonkka- ja kyynärkuvausten osuus populaatiossa nousee 55 prosenttiin • Jalostuskoirista 30 % on selkäkuvattu (LTV, VA) • 50 % jalostuskoirista on geenitestattu	• PEVISA-vaatimukset lonkkien, kyynärien, silmien sekä selän (LTV ja VA) osalta. • Jalostussuositusten mukaan koiraa, jolla on vakava perinnöllinen sairaus, ei saa käyttää jalostukseen. Jos koiralla on lievä vika tai sairaus, se tulee parittaa siltä osin terveen kanssa. • Terveyttä ja rodussa esiintyviä sairauksia seurataan (mm. terveystarkastus), niistä tiedotetaan ja kannustetaan avoimuuteen niiden suhteen. • Kannustetaan omistajia teettämään terveys-tutkimukset ja geenitestit koirilleen • Kannustetaan kasvattajia selvittämään jalostuskoirien suvussa olevat sairaudet • Seurataan uutta tutkimustietoa koirien terveydestä ja hyödynnetään ja välitetään sitä soveltuvin osin.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Barbet on hyvä lisääntymään, paritteluongelmia ei yleensä esiinny, synnytykset tapahtuvat luonnollisesti ja emot hoitavat hyvin pentujaan.	- Mahdollisia lisääntymisongelmia kartoitetaan kasvattajille suunnatulla kyselyllä. - Kasvattajille ja uroksen omistajille tiedotetaan kyselyn tuloksista ja mahdollisista ongelmista.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
- Barbetin rakenne säilyy terveenä ja liioittelemattomana, niin että rotu soveltuu hyvin alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa - Ulkomuoto vastaa rotumääritelmää - Ehkäistään liioiteltuja piirteitä	- Järjestetään rotukatselmuksia ja seurataan niiden sekä näyttelytulosten pohjalta mahdollisia ei-toivottuja piirteitä rakenteessa ja ulkomuodossa. - Jalostussuosituksissa vaaditaan näyttely- tai rotukatselmustulos - Painotetaan ulkomuototuomarikoulutuksen materiaalissa tervettä rakennetta - Kerrotaan kasvattajille ja barbetien omistajille terveestä rakenteesta ja mahdollisista ongelmista

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
- Metsästys- ja muut käyttöominaisuudet säilyvät rodussa ja barbeteja käytetään käytännön metsästyksessä - Rodun tunnettuus metsästys- ja muuna käyttökoirana lisääntyy	- Taipumuskokeiden ja rotukatselmuksen järjestäminen - Käyttökoetulos vaatimuksena FI MVA-arvoon - Käyttöominaisuuksien esilletuominen mm. Rotutorilla, nettisivuilla (yhdistys, Hankikoi-ra.fi), esitteissä, julkaisuissa ja tilaisuuksissa. - Järjestetään kokeita ja kannustetaan osallistumaan niihin

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot: PEVISA-ohjelma 1.1.2027-31.12.2031

- Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla lonkka- ja kyynärnivellausunto, selkälausunto, joka sisältää seuraavat lausunnot LTV ja VA, sekä voimassa oleva silmälausunto.
- Jalostuskäytön raja-arvo on lonkkanivellausunnon aste C. Lonkkanivellausunnon C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa tai yhdistelmän lonkkanivelten jalostusindeksien keskiarvon tulee olla vähintään 101.
- Selän välimuotoisen lanneristinikamatuloksen LTV1-LTV4 saanut koira tulee parittaa LTV0 tuloksen saaneella koiralla.
- Selän nikamaepämuodostumalausunnon (VA) raja-arvo VA1. Tuloksen VA1 saanut koira tulee parittaa VA0 tuloksen saaneella koiralla.
- Silmätutkimuslausunto on voimassa 24 kk.
- Koiralle rekisteröidään korkeintaan 15 Suomessa syntynyttä jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittänyt pentue rekisteröidään kuitenkin aina kokonaisuudessaan.
- Uusintayhdistelmät ovat kiellettyjä.
Ulkomaisia koiria koskeva erityisehto: Ei vaadita kyynärnivel-, selkä- tai silmätutkimuslausuntoa. (2 pentuetta)

2. RODUN TAUSTA

Barbet on ranskalainen vesikoira. Barbet nimi tulee ranskankielisestä sanasta barbe (parta).

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Barbet on koiratyypinä hyvin vanha. Tarkkaa alkuperää ei tunneta, mutta todennäköisesti barbet polveutuu aasialaisista lammaskoirista ja mahdollisesti varhaisista griffoneista.

Barbet on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan vesilintujen metsästyksessä käytettävä vesikoira, joka tekee muutakin kuin noutaa. Se ei pelkää kylmää, vaan menee veteen kaikenlaisessa säässä. Se etsii ja ajaa ylös vesikasvillisuuden sekaan piiloutuneen riistan ja noutaa isäntänsä ampuman saaliin.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Vuonna 1894 Ranskassa laadittiin rodulle ensimmäinen rotumääritelmä. Tuon aikaisen barbetin ulkonäkö poikkesi nykyisestä. Barbetin rotumääritelmään kirjattiin koiran kyky kulkea metsästäessään vaikeassa maastossa, kuten suolla ja vedessä. Näin muodostui keskikokoinen, voimakas, roteva, älykäs, itsenäiseen työskentelyyn kykenevä, etsivä ja noutava koira.

FCI:n rotumääritelmää on muutettu viisi kertaa (4.12.1954, 12.2.1965, 1986, 8.7.1999, 29.3.2006). Barbet oli alun perin FCI:n 7. ryhmässä (kanakoirat), mutta se siirrettiin vuonna 1986 ryhmään 8 (noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat). Kuitenkin vielä vuoden 1986 rotumääritelmässä mainitaan rodun seisontataipumus, ja vasta vuoden 1999 rotumääritelmässä metsästystyyliksi kuvataan ylösajo.

Vaikka barbetia onkin käytetty monien rotujen jalostukseen, se on itse ollut vähällä hävitä sukupuuttoon. 1900-luvun alkupuolella barbet ei ollut enää metsästäjien suosiossa ja toinen maailmansota oli hävittänyt koko rodun. Toisen maailmansodan jälkeen barbeteja ei ollut rekisterissä lainkaan. Jäljellä oli ainoastaan rekisteröimättömiä barbeteja sekä perimätietona valokuvia vanhoista barbeteista. Jos alkuperältään tuntematon koira vastasi barbetin rotumääritelmää, se voitiin ottaa rotuun ja rekisteröidä ”Titre Initial” -merkinnällä. Titre Initial barbeteja on rekisteröity Ranskassa aina 2000-luvulle saakka.

Ensimmäiset barbetit rekisteröitiin 1930-luvun lopulla Ranskassa. Tällöin Ranskassa oli ainoastaan kaksi kasvattajaa, M. le Houelleur kennelnimellä de Floirac ja M. Vincenti kennelnimellä Mas de la Chapelle. He tuottivat suuren määrän metsästyskäyttöön hyvin soveltuvia koiria.

Barbetien kasvatus Ranskassa elpyi uudelleen 1960-luvun lopulla, kun Vincentin tytär Hélène Pêtre jatkoi isänsä kasvatustyötä Mas de la Chapelle-kennelin jälkeläisillä samalla kennelnimellä ja myöhemmin nimellä di Barbochos Reiau de Prouvenco.

Kuva 1. Barbet 1890-luvun lopulta.

Kuva 2. Barbet If de Floirac 1930-luvulla

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Koirarotuja alettiin määritellä ja erotella toisistaan 1800-luvun lopussa. Barbetin lisäksi nykyisistä roduista vesikoiriksi tai vesikoirista polveutuviksi roduiksi voidaan katsoa seuraavat rodut: villakoirat, irlanninvesispanieli, kiharakarvainen noutaja, wetterhoun, espanjanvesikoira, amerikanvesispanieli, portugalinvesikoira, maltankoirat, bichon frisé, löwchen, bolognese, lagotto romagnolo, bichon havanais ja coton de tulear. Barbetia on käytetty myös mm. briardin, ranskalaisten griffonien, karkeakarvaisen saksanseisojan, italian spinonen, pont-audemerinspanielin ja newfoundlandinkoiran kehityksessä.

Eri linjat

Rodun kehityksessä oli vallalla 1980-luvulta lähtien kaksi erityyppistä linjaa. Rodun populaation pienuuden johdosta molempien linjojen jalostuksessa käytettiin eri sukulaisrotuja. Toisen linjan edustajat olivat korkeampia ja kiharaturkkisia barbeteja, joita oli jalostettu pääasiassa näyttely- ja seurakoiriksi. Tämän linjan jalostuksessa käytettiin useita isovillakoiria. Toisen linjan edustajat taas olivat kooltaan pienempiä ja turkiltaan laineikkaita. Tämän linjan käyttöominaisuuksia pyrittiin vahvistamaan roturisteytyksillä mm. espanjanvesikoiran, portugalinvesikoiran ja irlanninvesispanielin kanssa. Linjoja alettiin risteyttää keskenään yleisesti 2000-luvulla. Nykyään barbet populaatiossa ei voida erottaa eri linjoja, vaikka joissain koirissa niiden vaikutukset ovat vielä nähtävissä.

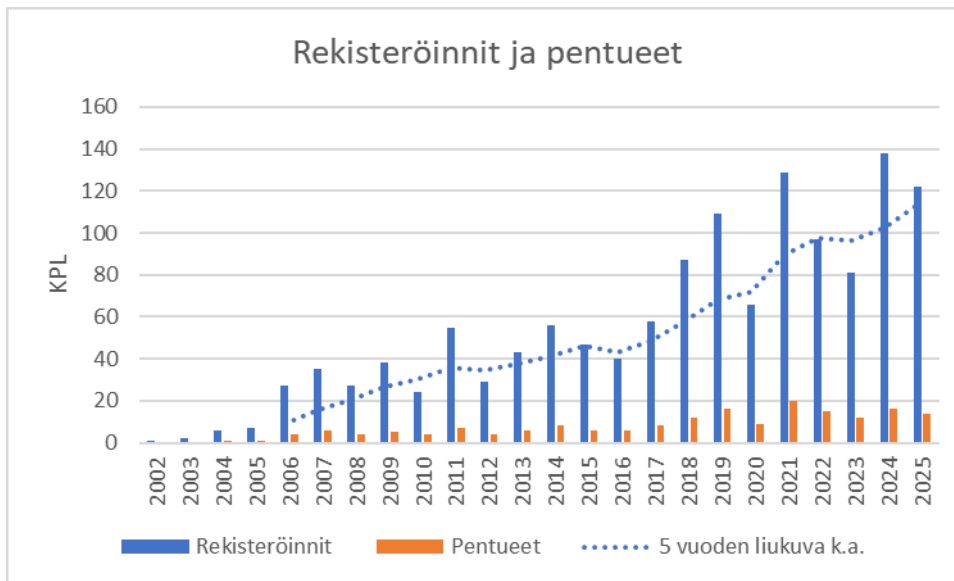
Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäisen Suomeen rekisteröidyn barbetin, uros Turnix de la Cale des Rouleaux, toi kennel Borealii Ranskasta vuonna 2002. Seuraavana vuonna tuotiin ensimmäiset kolme narttua: Tisane de la Perte aux Loups (Borealii), Cybelle Opus Un en O Majeur ja Unique Elle de la Perte aux Loups (Nelum-Himalis).

Lisäksi vuonna 2004 tuotiin maahan uros Delco Opus Un en O Majeur (Borealii). Näillä koirilla oli huomattava vaikutus suomalaiseen barbetkantaan, sillä vuosina 2004–2009 syntyneistä 18 pentueesta puolet oli näiden koirien ja niiden ensimmäisen sukupolven yhdistelmiä, minkä lisäksi viidessä pentueessa nämä koirat olivat toisena vanhempana.

Vuosina 2006–2017 barbetpopulaatio kasvoi maltillisesti, joskin pienessä populaatiossa vuosittaiset rekisteröintimäärät vaihtelevatkin huomattavasti (kuva 3). Vuonna 2019 rekisteröintien määrä (109) ylitti ensi kertaa sadan pennun rajan, jonka jälkeen vuosina 2020–2025 on rekisteröity keskimäärin 106 koiraa.

Kasvattajien määrä nousi pikkuhiljaa vuosina 2015–2025, vuonna 2015 pentuja syntyi viidelle kasvattajalle ja vuonna 2025 jo kolmelletoista. Kasvattajien määrän kasvu on merkittävä tekijä populaation kasvun kannalta. Jälkeläisrajoitus estää kasvattajia tuottamasta suuria määriä pentuja muutamalla koiralla, ja barbetkasvatus onkin Suomessa pienimuotoista: kasvattajilla on kerrallaan vain muutama jalostus- ja/tai sijoitusnarttu, johon kasvatus perustuu. Mitä useampia kasvattajia on rodussa, sen enemmän on käytävissä olevia jalostusnarttuja vuosittain.

Kuva 3. Rekisteröintien ja pentueiden määrä Suomessa 2002–2025. Trendiviiva on laskettu viiden vuoden liukuvalla keskiarvolla.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Rotuyhdistys Barbet Finland ry perustettiin 22.10.2006 ja rekisteröitiin 4.3.2007. Rotujärjestönä oli aluksi Suomen Spaniiliitto ry. Vuonna 2022 yhdistys siirtyi Suomen Seurakoirayhdistys ry:n. Barbet Finland on Suomen Kennelliiton, Suomen Seurakoirayhdistyksen ja Keski-Suomen kennelpiirin jäsen. Vuonna 2026 yhdistys aloittaa prosessin rotujärjestöksi siirtymisestä.

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys

Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvanut tasaisesti rodun rekisteröintimäärien noustessa. Viimeisen viiden vuoden aikana jäsenmäärä on lähes kaksinkertaistunut (taulukko 1).

Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jäsenmäärä	124	126	153	159	198	218	281	349	460	408	379

Taulukko 1. Barbet Finland ry rotuyhdistyksen jäsenmäärän kehitys 2015–2025.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Rodun jalostusta ohjaa rotujärjestön valvonnassa rotuyhdistys Barbet Finland ry, jonka alaisena toimikuntana jalostustoimikunta toimii. Jalostustoimikunta perustettiin vuonna 2007, ja siinä on toimintansa aikana ollut 3–4 jäsentä. Vuodesta 2025 jalostustoimikunta on nimennyt keskuudestaan yhden jäsenistään puheenjohtajaksi. Varsinaisten jäsenten lisäksi jalostustoimikunnassa voi tarvittaessa olla myös asiantuntijajäseniä. Jalostustoimikunnan työ on pitkäjänteistä, ja vaatii jonkinasteista perehtyneisyyttä mm. rotuun, kasvatukseen ja genetiikkaan, jonka vuoksi jäsenet toimivat pitkäaikaisesti toimikunnassa. Toimikunnan kokoonpano tarkistetaan vuosittain ja uusia jäseniä lisätään tarvittaessa.

Jalostustoimikunnan tarkoituksena on edistää barbetien jalostusta ja kasvatusta. Tarkoitustaan toteuttaakseen se mm. kerää, tilastoi ja julkaisee rodun terveys-, luonne- ja koetuloksia, järjestää terveys- ja luonnekyselyitä sekä rotukatselmuksia, myötävaikuttaa rodussa esiintyvien perinnöllisten sairauksien vastustamista ja ylläpitää jalostus- ja pentuvälityssivuja yhdistyksen nettisivuilla.

Jalostustoimikunta neuvoo jalostuskoirien tuontiin ja vientiin liittyvissä asioissa. Käytännössä jalostusta ohjataan mm. tarkastamalla, että kasvattajan lähettämässä jalostustiedustelussa esitetty yhdistelmä täyttää jalostuksen toimintaohjeen, JTO:n ja PEVISA:n vaatimukset. Jalostustoimikunta laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja –kertomuksen sekä vastaa barbetin jalostuksen tavoiteohjelman ja PEVISA:n seurannasta ja päivityksestä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalla kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Rodun populaation pullonkaula aiheutui toisesta maailmansodasta, jolloin koiramäärä väheni rajusti Ranskassa. Rotu herätettiin uudelleen henkiin Ranskassa 1980-luvulla muutamien barbetyksilöiden avulla, joten nykyään elävillä koirilla on pitkälti yhteiset esivanhemmat vain muutama vuosikymmenen takana. Euroopassa rotuun risteytettiin 1980- ja 1990-luvuilla kuitenkin useita muita rotuja, joka lisäsi geneettistä monimuotoisuutta huomattavasti ja antoi paremman geneettisen perustan nykyiselle populaatiolle. Ilman roturisteytyksiä monimuotoisuus kuitenkin vähenee suljetussa populaatiossa. Jalostusvalinnoilla voidaan hillitä – tai kiihdyttää - monimuotoisuuden vähenemistä. Monimuotoisuutta heikentävät pieni jalostuspohja, lähisukulaisten runsas käyttö sekä niin sanottu pullonkaula, jossa rodun määrä tai jalostukseen käytettyjen koirien joukko pienenee tai on pienentynyt nopeasti. Myös muutamien erittäin suosittujen urosten toistuva käyttö kaventaa perimää, vaikka koiria olisi rodussa paljon. Jalostusvalinnat, rotukirjan sulkeutuneisuus ja tavoitteiden painottuminen kapeasti tiettyihin ominaisuuksiin vaikuttavat siihen, säilykö monimuotoisuus vai hupeneeko se.

Barbetpopulaation rakenne on parantunut monilta osin: pentuekoko on kasvanut, sukusiitosprosentti viidellä sukupolvella laskettuna on laskenut ja jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen suhdeluku säilynyt hyvänä. Rekisteröinnit ja tuonnit ovat lisääntyneet sekä kasvattajamäärä on kasvanut, mitkä kertovat rodun vakiintumisesta Suomeen. Taulukossa 2 (sivu 13) on esitetty populaatiorakenteeseen vaikuttavia parametreja sekä vuositilasto ja keskiarvot rekisteröinneistä vuosina 2015–2025.

Rekisteröintimäärät Suomessa

Barbetien rekisteröintimäärä on viimeisen yhdentoista vuoden aikana ollut hitaassa kasvussa vuoteen 2017 asti, jonka jälkeen rekisteröintien määrä on kasvanut selvästi lukuun ottamatta koronavuotta 2020 (kuva 3, sivu 10). Vuonna 2019 rekisteröintien määrä nousi ensimmäistä kertaa yli 100 yksilön ja sen jälkeen 100 rekisteröinnin raja on ylitetty kolmena vuotena (taulukko 2). Kennelliitto määrittelee suurilukiseksi roduksi, jos viimeisen viiden vuoden aikana on rekisteröity vähintään 250 koiraa. Tämän määritelmän mukaisesti barbet on nykyään suurilukuinen rotu.

Kasvu näkyy myös kasvattajien määrässä. Kasvattajien ja pentueiden määrä vuosittain ei poikkea suuresti toisistaan muutamia vuosia lukuun ottamatta, toisin sanoen pääosin kasvattajat teettävät vain korkein-

taan 1–2 pentuetta vuodessa. Vuodesta 2010 voimassa ollut jälkeläisrajoitus (15 jälkeläistä molemmilla sukupuolilla) estää myös mahdollisen ”matadoriurosten” käytön, mikä vähentäisi rodun monimuotoisuutta.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	112	125	72	88	127	62	106	82	55	39	42
Tuonnit	10	13	9	9	2	4	3	5	3	1	5
Rekisteröinnit yht.	122	138	81	97	129	66	109	87	58	40	47
Pentueet	14	16	12	15	20	9	16	12	8	6	6
Pentuekoko	8,0	7,8	6,0	5,9	6,4	6,9	6,6	6,8	6,9	6,5	7,0
Kasvattajat	13	15	12	10	16	7	12	11	8	6	5
Jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki	14	15	12	15	18	8	13	12	7	5	6
- kotimaiset	7	8	9	10	14	5	10	8	4	3	3
- tuonnit	3	2	1	1	4	3	2			1	1
- ulkomaiset	4	5	2	4	0	0	1	4	3	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 6 kk	4 v 5 kk	4 v 4 kk	4 v	3 v 11 kk	3 v 9 kk	3 v 7 kk	4 v 10 kk	4 v 6 kk	3 v 1 kk	4 v 4 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki	14	16	12	15	20	9	15	12	8	6	6
- kotimaiset	13	14	12	13	17	8	13	8	6	5	3
- tuonnit	1	2		2	3	1	2	4	2	1	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 3 kk	4 v 1 kk	4 v 5 kk	3 v 9 kk	3 v 5 kk	3 v 6 kk	4 v 2 kk	3 v 8 kk	3 v 7 kk	4 v	4 v 5 kk
Sukusiitosprosentti (Koiranet)*	6,39%	6,37%	7,07%	6,04%	8,22%	6,95%	6,77%	5,75%	7,63%	6,82%	6,00%
Sukusiitosprosentti 5 sukupolvella	1,16 %	0,97 %	1,39 %	1,40 %	2,45 %	1,88 %	2,57 %	3,34 %	3,80 %	3,69 %	5,00 %

Taulukko 2. Vuositilasto, rekisteröinnit 2015–2025. (Lähde: Koiranet 1.1.2026)

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Kaikkiaan Suomeen on tuotu vuodesta 2002 alkaen 108 koiraa (52 urosta ja 56 narttua), joka on reilu kahdeksan prosenttia kaikista rekisteröinneistä. Tarkastelujakson 2015–2025 aikana koiria on tuotu yhteensä 64 yhdestätoista eri maasta, huomattavimpina Puola (41 %), Ruotsi (30 %), Ranska (8 %) sekä Alankomaat (6 %). Korkeintaan kolmen prosentin osuus (1–2 koiraa) on tuotu seuraavista maista: Tsekki, Viro, Itävalta, Norja, Saksa, Sveitsi ja Unkari. Viimeisen viiden vuoden aikana Ranskasta tuotujen koirien osuus on selvästi pienentynyt samalla kun Puolan ja Ruotsin osuudet ovat kasvaneet.

Tarkasteluajanjaksona tuontikoirien lukumäärä ja osuus rekisteröinneistä on kasvanut. Suomeen tuodaan keskimäärin kuusi (vaihteluväli 1–13) barbetia vuosittain. Vaikka ulkomaiset koirat eivät välttämättä ole kovin kaukaista sukua suomalaisille koirille, on tuontikoirien ja ulkomaisten astutusten merkitys jalostuksen kannalta huomattava pienestä populaatiosta johtuen. Tarkastelujakson 64 tuontikoirasta 32 prosenttia on käytetty jalostukseen. Kaikkiaan vuodesta 2002 alkaen jalostukseen on käytetty 50 tuontikoiraa (46 % kaikista tuontikoirista) Suomessa.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen koirien keski-ikä vuosina 2015–2025 oli uroksilla neljä vuotta ja nartuilla kolme vuotta 11 kuukautta. Jalostuskäytössä olleiden urosten ja narttujen vuosittainen keski-ikä ei ole trendin-omaisesti muuttunut tarkastelujaksolla. Jalostussuosituksena molemmilla sukupuolilla on vähintään kahden vuoden ikä, ja muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki jalostuskoirat ovat täyttäneet tämän suosituksen.

Liian nuorten koirien jalostuskäyttö saattaa olla riski etenkin terveyden suhteen, koska monet sairaudet voivat puhjeta vasta myöhemmällä iällä. Jätkeläisrajoitus, joka käytännössä merkitsee yleensä korkeintaan kolmea pentuetta, hillitsee hyvin nuorten koirien jalostuskäyttöä, koska koiraa ei tarvitse ”ehdiä” käyttämään useaan pentueeseen.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalautuisia ja periyttämismuutoksia eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tuledesalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. [Lähde: Kennelliitto <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>, viitattu 1.1.2026]

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

KoiraNetin laskema sukusiitosprosentti pysyy lähes samalla tasolla koko tarkastelujakson ajan ja keskimäärin (6,73 %) ylittää serkusparituksen tason (taulukko 2). Tämä johtuu kuitenkin laskennallisesta harhasta, jota on selitetty yllä olevassa tekstissä. Koska Suomen populaatio on vielä nuori, tarkastelujakson aikana laskentaan käytetyt sukupolvet ovat koko ajan lisääntyneet, joten vuosittaiset vertailut eivät anna oikeaa kuvaa sukusiitosprosentissa tapahtuneesta muutoksesta. Taulukossa on viimeisellä rivillä laskettu vertailukelpoiset luvut viidellä sukupolvella. Barbetien laskennallinen sukusiitosprosentti viidellä sukupolvella on laskenut selvästi Suomessa aikajaksolla 2019–2025 keskimäärin 2,51 prosenttiin. Viimeisen neljän vuoden aikana se on ollut alle 1,5 prosenttia. On huomattava, että laskennalliset sukusiitosprosentit ovat aina aliarvioita johtuen puutteellisista sukupolvitiedoista.

Heterotsygotia-aste

Maailmanlaajuisesti melko pienestä populaatiosta huolimatta barbetin geneettinen monimuotoisuus on muihin koirarotuihin verrattuna melko korkea. MyDogDNA-tietokannan mukaan (Wisdom Panel MyBreedData, tarkistettu 15.2.2026) puhdasrotuisilla koiraroduilla heterotsygotia-asteen vaihteluväli on 26–40 prosenttia, barbeteilla 38–44 prosenttia ja sekarotuisilla 33–46 prosenttia. Barbetin heterotsygotia-aste on siis lähempänä sekarotuisten kuin rotukoirien keskiarvoa. Pienen populaation odotettua suurempi heterotsygotia-aste on todennäköisesti seurausta aiemmista roturisteytyksistä 1980–1990-luvuilla Euroopassa ja Suomessa tehdyistä roturisteytyksistä. Suomessa rodun geneettistä monimuotoisuutta on pyritty laajentamaan kahdella roturisteytyksellä: vuonna 2011 pont-audemerinspanielin kanssa (Nuutuksen -kennel) ja vuonna 2014 espanjanvesikoiran kanssa (Nuts Over -kennel).

4.1.2 Jalostuspohja

Monimuotoisuuden kannalta tulisi jalostukseen käyttää mahdollisimman monia terveitä jalostusominaisuudet täyttäviä yksilöitä tasaisesti, sekä uroksia, että narttuja. Yksittäisten yksilöiden liiakäyttöä on vältettävä. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku kaksi rodun keskimääräisellä pentuekokoolla. Jos rodun pentuekoko on keskimäärin viisi, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. (Lähde: Mäki, Katariina. SKL 2015)

Barbetin rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma 2027–2031

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pentueet	57	63	56	60	57	45	42	32	28	26	24
Jalostukseen käytetyt eri urokset	44	47	42	44	41	34	33	28	25	24	23
Jalostukseen käytetyt eri nartut	49	55	47	51	47	37	34	28	22	21	20
Isät/emät	0,90	0,85	0,89	0,86	0,87	0,92	0,97	1,00	1,14	1,14	1,15
Tehollinen populaatio	63 (55%)	69 (55%)	60 (54%)	65 (54%)	60 (53%)	48 (53%)	45 (54%)	37 (58%)	31 (55%)	29 (56%)	28 (58%)
Uroksista käytetty jalostukseen	3%	5%	8%	10%	15%	19%	21%	26%	28%	29%	27%
Nartuista käytetty jalostukseen	3%	6%	11%	18%	25%	31%	31%	29%	29%	29%	29%

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta). (Lähde: KoiraNet 28.1.2026)

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus

Tarkastelujaksolla nartuista noin 29 prosenttia on käytetty jalostukseen. Tyypillisesti narttujen ensimmäinen pentue on vasta kolmen vuoden iän jälkeen, joten viimeisen kolmen tarkasteluvuoden aikana osuudet ovat luonnollisesti pienempiä. Uroksilla osuus näyttäisi kuitenkin laskevan noin 27 prosentista alle 20 prosenttiin vuoden 2019 jälkeen. Jalostukseen käytettyjen urosten osuus voi kuitenkin kasvaa useampien vuosien aikana, koska niiden käyttöikä jalostuksessa on tyypillisesti pidempi. Barbetilla, jolla keskimääräinen pentuekoko on 6,8 pentua, jalostukseen tulisi Mäen ohjeen (katso yllä) mukaan käyttää 29 prosenttia rodun koirista. Tarkastelujakson keskivaiheilla tähän osuuteen päästään narttujen osalta, urosten osalta suosituksesta jäädään, osin ulkomaisten urosten siitoskäytön vuoksi.

Isät/emät -luku

Sukupolvittain (4 vuotta) tarkasteltaessa sekä jalostukseen käytettyjen urosten että narttujen määrä on noussut melko tasaisesti populaation kasvaessa (taulukko 3). Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärien suhde on joka sukupolvessa melko korkea, jakson alkuvaiheessa jopa yli yksi. Koko tarkastelujakson keskiarvo on 0,97. Vuoden 2020 jälkeen suhdeluku ei ole kuitenkaan noussut yli 90 prosentin. Hyvänä pidettävään suhdelukuun on vaikuttanut jo vuodesta 2010 asti voimassa ollut PEVISA-ohje, jonka mukaan molemmilla sukupuolilla jälkeläisrajoitus on 15 jälkeläistä. Mitä tasaisemmin molempia sukupuolia käytetään jalostukseen, sitä tehokkaammin saadaan säilytettyä rodun perinnöllistä vaihtelua.

Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko (Ne) on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. Barbetin tehollinen populaatiokoko on noussut suurin piirtein samassa tahdissa kuin pentujen lukumääräkin. Tehollinen populaatiokoko on noussut vuoden 2015 28 koirasta yli kaksinkertaiseksi, 63 koiraan vuonna 2025. Siten barbet ei ole enää kriittisessä tilassa (Ne<50). Tehollisen koon tulisi kuitenkin olla yli 100, jotta sukusiitosheikennys rajoittuu 10 prosenttiin viiden sukupolven aikana (Frankham ym. 2014).

Jalostukseen vuosina 2015–2025 eniten käytetyt urokset ja nartut

Tarkastelujaksolla 20 eniten käytettyä urosta kattaa 37 prosenttia pennuista. Ulkomaisten tai tuontiurostien osuus taulukossa esitetyistä pennuista on 31 prosenttia (taulukko 4).

#	Uros	Yhteensä					Toisessa polvessa	
		Syntymä-vuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kum. %-osuus	Pentueita	Pentuja
1	TULIMAAN VISA	2012	4	22	2,4	2,4	8	54
2	ULPUKAN ILOINEN SESSUKKA	2015	3	20	2,2	4,6	1	1
3	JOLANDAN HOLY MOLY	2018	3	20	2,2	6,8	0	0
4	BARBOUCLES SUR MEUSE GIO PARIS	2019	2	19	2,1	8,9	0	0
5	EVERGREEN VON SPRINGBELL	2015	2	18	2,0	10,9	7	34
6	NUUTUKSEN EPELI	2016	3	18	2,0	12,9	5	24
7	HULABALOO HILL'S LA VICA LOCA	2018	3	17	1,9	14,7	0	0
8	LITTLE FROST'S C'MON CLAUDE FROLLO	2019	2	17	1,9	16,6	1	9
9	GINKGO VON SPRINGBELL	2019	2	17	1,9	18,5	1	12
10	DENIS LACKIE SPLENDORKI	2020	2	17	1,9	20,3	0	0
11	FRODO SABIO PERRO	2019	2	16	1,8	22,1	2	21
12	DEESTELLE MIDNIGHT MOSKU	2018	3	16	1,8	23,8	2	17
13	NUUTUKSEN ELTON	2016	2	16	1,8	25,6	0	0
14	JAMIE DU SOLEIL DU VENTOUX	2014	2	16	1,8	27,4	6	40
15	NUUTUKSEN EDDIE	2016	3	15	1,6	29,0	5	34
16	TULIMAAN MAGNIFICENT STAR	2014	2	14	1,5	30,5	11	67
17	NUTS OVER BILBAO	2014	2	14	1,5	32,1	4	24
18	TOUBODON MIDNIGHT ROCKER	2014	2	14	1,5	33,6	3	21
19	PESSINTASSUN DICE	2013	2	14	1,5	35,2	1	8
20	TYYNELÄN JENTE'S MON NAPOLEON	2013	2	13	1,4	36,6	6	35

Taulukko 4. Vuosina 2015–2025 jalostukseen eniten käytetyt 20 urosta. Lihavoidulla tuonti- ja ulkomaiset urokset.

Tarkastelujaksolla 20 eniten käytettyä narttua kattaa 35 prosenttia pennuista (taulukko 5). Tuontinarttujen osuus taulukossa esitetyistä pennuista on kuusi prosenttia.

#	Narttu	Syntymä- vuosi	Yhteensä				Toisessa polvessa	
			Pentueita	Pentuja	%- osuus	kum. %- osuus	Pentueita	Pentuja
1	REVULEN'S CINTRA	2017	3	22	2,4	2,4	1	9
2	NUUTUKSEN ESTELLE	2016	3	21	2,3	4,7	6	41
3	HULABALOO HILL'S LAFAYETTE	2018	2	19	2,1	6,8	0	0
4	ULPUKAN EFIIRA	2011	2	19	2,1	8,9	3	21
5	PESSINTASSUN FIRE LADY	2017	3	18	2,0	10,9	3	26
6	NUUTUKSEN DEE	2015	2	18	2,0	12,9	8	48
7	TOUBODON BE MINE	2014	3	17	1,9	14,7	8	47
8	ISABELLE DU SOLEIL DU VEN- TOUX	2013	2	17	1,9	16,6	15	89
9	DEESTELLE DANCING LOVE HILLAMIN MINNI	2021	2	17	1,9	18,5	0	0
10	CRISTAL DE L'ESPRIT DE BONTÉ	2011	2	16	1,8	20,2	6	49
11	TYYNELÄN JENTE'S MA CHERIE	2013	4	16	1,8	22,0	6	43
12	TYYNELÄN JENTE'S MA CHAS- SERESSE	2013	2	15	1,6	23,6	3	20
13	TYYNELÄN JENTE'S RÁHKIS RISKU	2016	2	15	1,6	25,3	6	45
14	CURLYERIS	2019	2	15	1,6	26,9	0	0
15	PESSINTASSUN FIRE FOXTROT	2017	2	14	1,5	28,5	1	8
16	NUUTUKSEN RUUSA	2018	2	14	1,5	30,0	1	6
17	TULIMAA SHINING STAR	2014	2	14	1,4	31,5	5	32
18	LITTLE FROST'S ARROGANT ICE QUEEN	2016	2	13	1,4	33,0	3	24
19	NUUTUKSEN RAEAL	2018	2	13	1,4	34,4	1	9
20	BIANCA	2019	2	13	1,4	35,8	0	0

Taulukko 5. Vuosina 2015–2024 jalostukseen eniten käytetyt 20 narttua. Lihavoidulla tuontinartut.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Jalostukseen käytettyjen narttujen ja urosten käyttö on rodussa maltillista PEVISA-ohjeen jälkeläisrajoituksen vuoksi; 11-vuoden tarkastelujakson aikana kaikkien jalostukseen käytettyjen koirien elämänaikaisen jälkeläismäärä on 2–22 jälkeläistä. Tänä aikana jalostukseen käytettiin 94 eri urosta ja 97 eri narttua. Näistä 63 (67 %) urosta ja 66 (68 %) käytettiin vain kerran. Viittä narttua ja kahdeksaa urosta on käytetty jalostukseen enemmän kuin kaksi kertaa. Molempien sukupuolten osalta 30 eniten käytettyä koiraa, eli vajaa kolmasosa jalostukseen käytetyistä, tuotti 50 prosenttia tarkastelujakson pennuista. Eniten käytetyistä 20 uroksesta 30 prosenttia ja 20 nartusta 15 prosenttia oli tuonti- tai ulkomaisia koiria.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa enintään 2–3 prosenttia (9–13) laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi suurilukuisissa roduissa olla korkeintaan 4–6 prosenttia (18–26) laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013). Taulukossa 6 on laskettu nämä luvut vuosittain. Tarkastelujaksolla 2–3 prosentin suositus tarkoittaa keskimäärin seitsemää pentua, mikä vastaa puolta PEVISA:n penturajoituksesta (taulukko 6). Kahden viime vuoden keskiarvo on noussut kymmeneen pentuun. On huomattava, että tarkastelujakson aikana rotu on siirtynyt Kennelliiton määritelmä mukaan suurilukuisiksi roduksi, jolloin myös suositusosuuden ovat pienentyneet puolella. Rodun keski-

määräinen pentuekoko (6,8 pentua) huomioon ottaen ohjeen mukainen rajoitus olisi keskimäärin 1–2 pentuetta/koira.

Vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pentujen lukumäärä = 2–3 % sukupolven rekisteröidyistä	9–13	7–11	8–12	8–12	6–10	6–9	5–7	4–6	4–6	4–5	4–5
2. polven jälkeläiset 4–6 % sukupolven rekisteröidyistä	18–27	15–22	16–24	16–23	13–19	12–18	9–14	8–12	7–11	7–11	7–11

Taulukko 6. Pentujen lukumäärä, joka vastaa 2–3 prosenttia sukupolven (4 vuotta) kokonaisjälkeläismäärästä, sekä toisen polven jälkeläismäärä (4–6 %). Sukupolvi laskettu annetusta vuodesta neljä vuotta taaksepäin.

Koiran jälkeläisten käyttö jalostuksessa kertoo sen vaikutuksesta populaatioon enemmän kuin sen omien jälkeläisten määrä. Vaikka yksilöllä olisikin runsaasti jälkeläisiä, jää sen vaikutus kantaan pieneksi, jos jälkeläiset eivät lisäännä. Arvioitaessa toisen polven jälkeläismääriä, suurilukuisissa roduissa yksilöllä saisi olla niitä korkeintaan 4–6 prosenttia suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. Tarkasteltuna ajanjaksona tämä tarkoittaa keskimäärin 15 (7–11 ajanjakson alussa – 18–27 ajanjakson lopussa) toisen polven jälkeläistä.

Muutama yksilö sekä eniten käytetyistä, että vain yhden pentueen saaneista uroksista ja nartuista ylittää suosituksen selvästi, mutta tarkkaa arviota jälkeläisistä sukupolvittain ei ole laskettu, koska toisen polven jälkeläiset eivät välttämättä ole syntyneet saman sukupolven (neljän vuoden) aikana.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten käytettyjen urosten ja narttujen listalla on 15 koiraa, jonka isä tai emä löytyy myös listalta. Lisäksi listassa on neljä sisarusparia, kaksi sisaruskolmikkoo ja yksi sisarusnelikko. On huomioitava, että tarkastelussa ovat mukana vain vanhempi-jälkeläinen- ja sisarussuhteet, maailmanlaajuisestikin harvalukuisessa, mutta kasvavassa populaatiossa kaukaisempia sukulaisuhteita on jalostuskoirien välillä enemmän. Jotkin sukulinjat ovat yliedustettuja jälkeläismäärissä, varsinkin kun osa eniten käytetyistä pentueista ovat sukua toisilleen. Näin samat geenit leviävät populaatiossa, ja altistavat mahdollisesti perinnöllisten sairauksien leviämiseksi. Tästä varoittava esimerkki on epilepsian leviäminen Suomen barbetpopulaatiossa vuosina 2004–2010. Jalostusvalinnoissa tulisi ottaa paremmin huomioon myös jalostuskoirien sisarusten käyttö ja valita jalostuskoiria monipuolisemmin eri pentueista.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Barbet on maailmanlaajuisesti lukumäärältään kasvava rotu. Vuosina 2015–2025 syntyi maailmassa arviolta 11 000–12 500 barbetia, joista Suomessa vajaa kymmenesosa eli 902 (lähde: Pawpeds barbet tietokanta, KoiraNet). Pawpeds tietokanta on varsinkin viime vuosina (2023–2025) antanut aliarvion syntyneistä pentueista, joten arvio on tehty laskemalla kerroin vuosina 2015–2025 syntyneiden, tietokantaan ilmoitettujen suomalaisten barbetien suhteesta Suomessa ko. ajanjaksona syntyneisiin pentuihin (Koiranet). Tätä kerrointa on käytetty kaikkien maiden tietokannassa ilmoitettuihin, aikajakson aikana syntyneisiin pentuihin (taulukko 7). Maiden välillä voi olla eroa sen suhteen, kuinka suuri osuus pennuista ilmoitetaan tietokantaan, mutta tätä ei pysty ottamaan huomioon.

Syntyneitä 2015–2025	
Alankomaat	2329
Yhdysvallat	1939
Kanada	1756
Sveitsi	1081
Saksa	1008
Suomi	902
Ranska	832
Puola	686
Ruotsi	495
Itävalta	315
Iso-Britannia	236
Tseki, Norja, Luxemburg, Italia	227
muut	384
yhteensä	12 239

Taulukko 7. Arvio maailmassa ja Suomessa syntyneistä barbeteista vuosina 2015–2025. (Lähde: Pawpeds barbet database ja KoiraNet 15.2.2026). Pawpeds tietokannan ilmoittamat luvut on kerrottu Suomessa syntyneiden barbetien kertoimella.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Barbetin jalostuspohja on suhteellisen terveellä pohjalla, ja suunta on pääosin hyvä. Samojen koirien liiallinen jalostuskäyttö on voitu estää jälkeläisrajoituksella, ja tuonti- ja ulkomaisten koirien käyttö jalostuksessa on yleistä. Urosten ja narttujen jalostuskäyttö on keskenään tasaista, eli keskimäärin isä/emä suhde on hyvin lähellä yhtä. Viimeisen viiden vuoden aikana luku on kuitenkin laskenut, mihin tulee kiinnittää huomiota. Keskimääräinen sukusiitosprosentti viidellä sukupolvella laskettuna on laskenut selvästi vuosien mittaan, ja on ollut viime vuosina jo alle 1,5 prosenttia. Geneettinen heterotsygotia-aste on poikkeuksellisen suuri koirarodulle.

On tärkeää, että hyvä tilanne ja kehityssuunta saadaan säilytettyä jalostuksen ohjauksella ja jalostusvalinnoilla. Varsinkin nyt, kun kasvattajien määrä on lisääntynyt, ja mahdollisesti lisääntymässä tulevina vuosina, on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että uudet kasvattajat olisivat mahdollisimman hyvin perehtyneitä koiran kasvatukseen yleensä ja ymmärtäisivät erityisesti rodun haavoittuvuuden, erityispiirteet ja haasteet.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Vaikka yksittäisten koirien jälkeläismäärät ovat kohtuullisia, jalostuskoirien sukulaisuus kaventaa jalostuspohjaa. Koska populaatio on maailmanlaajuisestikin vielä pieni, ja vasta muutama vuosikymmen sitten lähtöisin pienestä joukosta kantakoiria, myös ulkomaisten koirien potentiaali tuoda puhtaasti uutta jalostusmateriaalia on rajoitettu. Ulkomailla sekä urosten että narttujen usein toistuva jalostuskäyttö ja uusintayhdistelmät kaventavat maailmanlaajuisia jalostuspohjaa.

Laskennallinen tehollinen populaatio on yli kaksinkertaistanut tarkastelujakson aikana, eikä barbet ole enää sen osalta kriittisessä tilassa. Osa pentueista ja jopa sukulinjoista jää kuitenkin lähes kokonaan jalostuksen ulkopuolelle. Tämä johtuu osin siitä, että niillä ei ole vaadittuja terveystutkimuksia, eikä niillä ole myöskään näyttely-, koe-, testi- tai katselmustuloksia.

Jäkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Barbetien jäkeläismäärä on rajoitettu PEVISA-määräyksellä molemmilla sukupuolilla 15 pentuun (viimeinen pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan) vuoden 2010 alusta lähtien. Rajoitus koskee myös ulkomaisten urosten Suomessa syntyviä pentuja. Myös uusintayhdistelmät on kielletty vuodesta 2010 alkaen.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän (2006) mukaan rodun käyttötarkoitus on: *”Vesilintujen metsästyksessä käytettävä koira, joka vesikoirien tapaan noutamisen lisäksi etsii, paikallistaa ja ajaa ylös vesikasvillisuuden sekaan piiloutuneen riistan sekä noutaa ammutun saaliin. Se sietää hyvin kylmää ja menee veteen kaikenlaisessa säässä.”*

Käyttäytyminen/luonne määritellään seuraavasti: *”Tasapainoinen, omistajaansa erityisen kiintyvä ja hyvin sosiaalinen. Rakastaa vettä jopa kylmässä säässä.”*

Hylkäävänä virheenä mainitaan vihaisuus tai liiallinen arkuus.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rodun populaatio ei ole nykyään jakautunut näyttely- ja käyttölinjoihin. Maailmanlaajuisesti pienessä populaatiossa on monimuotoisuuden kannalta tärkeää, että eri sukulinjoja yhdistetään toisiinsa.

Erilaisten käyttöominaisuuksien vaaliminen mahdollisimman tasaisesti ja laajasti koko populaatiossa edesauttaa myös hyvän luonteen säilymistä.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Barbetien PEVISA-ohjelmassa ei ole määritelty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testausta.

Barbeteilta vaaditaan Suomen muotovalion arvon (FIN MVA) saavuttamiseksi näyttelytulosten lisäksi hyväksytysti suoritettu spanieleiden taipumuskoe (SPA) tai vähintään ALO3 tulos spanieleiden metsästyskokeesta (SPME tai SPME-V).

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Barbet soveltuu luonteensa puolesta käyttö-, harrastus- ja seurakoiraksi. Leppoisan, ystävällisen ja iloisen luonteensa vuoksi se on käyttökoiraominaisuuksiensa lisäksi mukava perhekoira, joka soveltuu yleensä myös lapsiperheille ja ensimmäiseksi koiraksi. Paitsi alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa metsästyskoirana, barbet sopii myös moneen muuhun koiraharrastuslajiin innokkuutensa, miellyttämishalunsa ja nopean oppivaisuutensa vuoksi. Tasapainoisen, rauhallisen ja sosiaalisen luonteensa vuoksi rodun yksilöitä käytetään myös koira-avusteisessa toiminnassa mm. koulu-, kaveri-, terapia- ja opaskoirana.

Rodun luonnetta testataan luonnetestin, MH-luonnekuvauksen, rodun oman rotukatselmuksen (=jalostustarkastus), spanieleitten taipumuskokeen ja smartDOG-testin avulla, minkä lisäksi mm. koti- ja lisääntymiskäyttäytymisestä saadaan tietoa omistajakyselyillä. Palveluskoiraoikeuksia rodulla ei ole.

Rotu ei ole jakaantunut näyttely- ja käyttölinjoihin, mutta kasvattajakohdaiset painotukset jalostusvalinnoissa voivat vaikuttaa esim. metsästysominaisuuksien säilymiseen. Rodun jakaantumista erilaisiin linjoihin tulee välttää, koska koira, joka soveltuu metsästykseseen, harrastukseen ja hyötykoirakäyttöön, on todennäköisemmin sekä luonteensa että rakenteensa puolesta terve, yhteiskuntakelpoinen, ja rotumääritelmän mukainen. Liian monien koirien jääminen pelkästään seurakoiraksi tai linjojen kehittäminen tiettyjä harrastuslajeja varten voivat ohjata luonnetta ja/tai

rakennetta ei-toivottuun suuntaan. Esimerkiksi ylemmällä kilpailutasolla agilityssä koiralta vaaditaan usein ominaisuuksia (esim. kevyempi rakenne, pienempi koko, ”räjähtävämpi” luonne), jotka eivät ole barbetille tyypillisiä. Harrastaminen on toivottavaa, mutta rodulle ei-tyypillisiä ominaisuuksia ei tule jalostuksellisesti lisätä. Sukupuolten väliset erot luonteessa eivät ole korostuneita.

Luonnekysely

Suomalaisille barbetinomistajille laadittiin vuonna 2023 toistamiseen kysely kokemuksista mm. rodun luon- teen, ylläpidon ja koulutettavuuden osalta. Vastauksia saatiin 281 koirasta. Vastausten mukaan barbetit ovat pääosin rauhallisia, ystävällisiä, iloisia, sopeutuvaisia ja sosiaalisia sekä ihmisiä että toisia koiria koh- taan. Innokkuus tekemiseen, motivoitavuus ja miellyttämishalukkuus tekevät barbetista mukavan ja moni- puolisen harrastuskoiran.

Käytöshäiriöitä barbeteilla on vähän. Haukkumista esiintyy lähinnä leikissä toisten koirien kanssa, sekä ly- hytkestoisena ilmoittavana haukkuna (esim. ovikello). Resurssien puolustaminen, aggressiivisuus tai arvaa- mattomuus on hyvin harvinaista barbeteilla. Yksinolo-ongelmien ja ääniherkkyyden välttämiseksi sekä jalos- tusvalintoihin että nuoren koiran kasvatukseen tulee kiinnittää huomiota, etteivät ne yleisty rodussa tai vaikuta yksilön hyvinvointiin.

Luonnetesti, MH-luonnekuvaus ja smartDOG testi

Barbetin jalostuskäytön kannalta olennaisen tärkeitä luonnetta arvioivissa testeissä tarkasteltavia asioita ovat sosiaalisuus (MH)/luoksepäästävyys (LT), reagointi laukauksiin (MH)/laukauspelottomuus (LT) sekä aggressiivisuus (MH)/terävyys (LT). Barbetin tulee olla avoin ja ystävällinen ihmisiä kohtaan, se ei saa pelätä laukauksia eikä muitakaan ääniä, eikä se saa olla aggressiivinen tai hyökkäävä ihmistä kohtaan.

Luonnetesti (LTE)

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteissa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Luonnetestin osasuoritukset ovat: toimintakyky, terävyys, puolustushalu, taisteluhalu, hermora- kenne, temperamentti, kovuus, luoksepäästävyys ja laukauspelottomuus. Testiin saavat osallistua yli kaksi- vuotiaat koirat. Luonnetestiä kuvataan mm. Kennelliiton sivuilla (Kennelliitto 2026).

	toivottava	neutraali	ei- toivottava	Yleisin arvio
Toimintakyky	29 (71 %)	11 (27 %)	1 (2 %)	Kohtuullinen
Terävyys	41 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	Pieni*
Puolustushalu	34 (83 %)	7 (17 %)	0 (0 %)	Pieni
Taisteluhalu	18 (44 %)	20 (48 %)	3 (7 %)	Pieni
Hermorakenne	40 (98 %)	1 (2 %)	0 (0 %)	Hieman rauhaton
Temperamentti	33 (80 %)	7 (17 %)	1 (2 %)	Kohtuullisen vilkas
Kovuus	34 (83 %)	7 (17 %)	0 (0 %)	Hieman pehmeä
Luokse- päästävyys	41 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	Hyvätahtoinen, luokse- päästävä, avoin
Laukaus- pelottomuus	38 (93 %)	0 (0 %)	3 (7 %)	Laukausvarma
Keskiarvo	34 (84 %)	9 (14 %)	2 (2 %)	

Taulukko 8. Barbetien luonnetestitulokset verrattuna rodun ihanneprofiliin. Taulukossa kaikki luonnetestissä käyneet barbetit (41 kpl). * Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua.

Suomessa luonnetestiin on vuoden 2025 loppuun mennessä osallistunut 41 barbetia. Ennen vuotta 2015 luonnetestiin osallistui 20 barbetia, vuosina 2015–2019 12 barbetia (3,5% vuosina 2015–2019 rekisteröidyistä koirista) ja vuosina 2021–2025 yhteensä 9 barbetia (1,6 % vuosina 2021–2025 rekisteröidyistä koirista). Viimeisen viiden vuoden aikana testiin osallistuvien koirien määrä ja osuus on valitettavasti laskenut, vaikka rekisteröintimäärät ovat nousseet. Testeihin on ollut vaikea päästä, jos ei ole järjestävän yhdistyksen jäsen.

Kokonaispistemäärät testissä ovat vaihdelleet välillä +5 – +248 (testissä mahdolliset pistemäärät -300 – +300). Eri osa-alueiden tuloksia on verrattu rodulle laadittuun profiiliin (liite 1. Luonnetestin rotuprofiili). Testissä käyneiden barbetien tulokset vastaavat hyvin rodulle laadittua ihanneprofiilia (taulukko 8).

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvaus on kaikille koiraroduille tarkoitettu koiran luonteen ja persoonallisuuden kuvaus. MH-kuvauksessa on 31 kuvattavaa käyttäytymistä/reaktiota 10 testiosiossa, joista muodostetaan persoonallisuuspiirteet. Osa-alueet arvioidaan reaktion voimakkuuden mukaan asteikolla 1 (pienin reaktio) - 5 (suurin reaktio). Rodulle on laadittu ihanneprofiili (liite 2).

Suomessa MH-luonnekuvaukseen on vuoden 2025 loppuun mennessä osallistunut 34 barbetia. Taulukossa 9 esitetään koirien tulokset verrattuna rodun ihanneprofiiliin. Tulosten mukaan barbet on sosiaalinen, tarkkailevainen ja rauhallinen, eikä ääniherkkyttä esiinny kovin yleisesti. Koirat lähtevät helposti leikkiin, mutta leikki/puruote on hillittyä/vähäistä. Yllättävissä tai uhkaavissa tilanteissa uhkaavat eleet tai pelko ovat harvinaisia, ja koirat palautuvat tilanteesta hyvin.

	Ihanne	Hyväksyttävä	Ei toivottava
	osuus prosenttia		
Kontakti	95	0	5
Leikki	41	57	2
Takaa-ajo, tarttuminen	41	59	0
Aktiviteettitaso	71	26	3
Etäleikki	67	31	1
Yllätys	71	20	9
Ääniherkkyys	79	16	5
Aaveet	63	25	12
Leikki2	50	50	0
Ampuminen	91	0	9

Taulukko 9. MH-kuvauksessa käyneiden (34 kpl) koirien tulokset verrattuna rodun ihanneprofiiliin.

SmartDog testi

SmartDOG-testi on tieteelliseen tutkimukseen perustuva ja koiraystävällinen käyttäytymisen ja kognitiivisten taitojen testaus, joka paljastaa koiran persoonallisuuden piirteitä, kuten ongelmanratkaisukykyä, itsehillintää, muistia ja elekielen lukutaitoa. Aikuisille suunnatussa kognitiotestissä on käynyt 36 barbetia ja pentutestissä 21 barbetia.

Muihin vesikoirarotuihin (espanjanvesikoira, lagotto romagnolo ja portugalinvesikoira) sekä kaikkiin testattuihin koiriin verrattuna barbet on aikuisena selvästi yleisimmin ystävällinen vierasta kohtaan (BreCo 2026). Muissa osa-alueissa erot vertailuryhmiin eivät olleet yhtä selkeitä. Barbeteista vertailuryhmiä suurempi osuus myös tutustuu vieraaseen tilaan uteliaasti ja rohkeasti, ja eikä osoita pelkoa testivälineitä kohtaan. Itsehillintää arvioivassa sylinteritestissä, ihmisten eleiden ymmärtämisessä ja sosiaalisessa oppimisessa barbet saa myös muita korkeammat pisteet tai osuudet. Loogista päättelyä testaavassa osiossa barbetien osuus tehtävän suorittaneista on muihin vesikoirarotuihin verrattuna korkea, mutta kaikkien koirien keskiarvoa pienempi. Luottamuksessaan ihmisiin silloinkin, kun he antavat vääriä eleitä, barbet sijoittui vesikoirarotujen keskipaikoille, keskiarvoltaan lähelle kaikkia testattuja koiria. Spatiaalisessa ongelmanratkaisussa (ns. V-aita) barbet on keskimäärin vertailuryhmiä selvästi hitaampi ja muistitehtävässä oikeiden ratkaisujen osuus yhtä rotua lukuun ottamatta heikompi.

Leikkihalukkuus testaajan kanssa on barbeteilla vesikoirarotujen keskivaiheilla, kaikkia koiria pienempi. Barbeteilla on yhtä vertailurotua lukuun ottamatta alhaisin alustavarmuus. Aktiivisuusmittauksen mukaan barbetit pysyvät testin aikana vertailuryhmiä rauhallisempana. Samat piirteet toistuvat myös pentutestissä, vaikkakin sosiaalisessa oppimisessa barbetpennut suoriutuivat muita heikommin.

Testin tulosten perusteella barbet vaikuttaa olevan ihmisorientoitunut, sosiaalinen ja yhteistyöhaluinen rotu. Se suhtautuu vieraisiin avoimesti, on rohkea ja rauhallinen uusissa tilanteissa ja osoittaa hyvää itsehillintää sekä kykyä hyödyntää ihmisen eleitä ja oppia sosiaalisesti. Nämä piirteet viittaavat hyvään koulutettavuuteen ja soveltuvuuteen tehtäviin, joissa korostuvat yhteistyö ja ohjattavuus. Kognitiivisissa tehtävissä barbetin vahvuudet liittyvät erityisesti ihmisen kanssa työskentelyyn, kun taas itsenäistä spatiaalista ongelmanratkaisua ja muistia vaativat tehtävät eivät ole sen selkeimpiä vahvuuksia. Lisäksi rotu vaikuttaa olevan melko rauhallinen ja maltillinen, mikä tukee sen hallittavuutta erilaisissa ympäristöissä. Testin tulokset vastaavat hyvin barbetien rotumääritelmää, omistajakyselyn vastauksia ja rotukatselmuksen tuloksia.

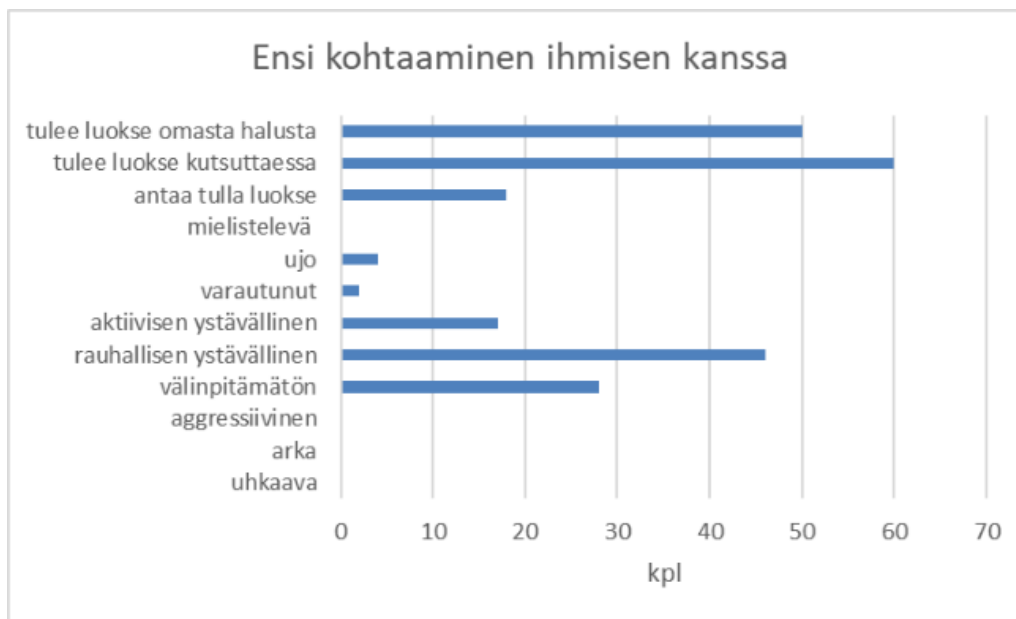
Jalostustarkastus

Rodun omassa jalostustarkastuksessa/rotukatselmuksessa on käynyt vuoden 2025 loppuun mennessä 123 koiraa, joka on noin 11 prosenttia katselmusiän saavuttaneista suomalaisista barbeteista. Rotukatselmuksen luonneosiossa arvioidaan mm. koiran luoksepäästävyyttä, sosiaalisuutta toisia koiria kohtaan, laukauspelottomuutta, nouto- ja uintihalukkuutta, suhtautumista riistaan sekä koiran häiriöherkkyyttä, kontaktihalukkuutta ja temperamenttia. Vuonna 2025 katselmukseen lisättiin osio alusta-arkuuden testaamiseen.

Rotukatselmuksen tulosten mukaan barbetit ovat pääsääntöisesti helposti luoksepäästäviä, ja suhtautuvat ystävällisen rauhallisesti, joskus jopa melko välinpitämättömästi vieraaseen ihmiseen (kuva 4). Mielistelevän ystävällisiä koiria ei rotukatselmuksessa ole ollut. Ujoja tai varautuneita koiria oli yhteensä viisi prosenttia, joista varautuneita oli kaksi kappaletta. Aggressiivisia, arkoja tai uhkaavia koiria ei rotukatselmuksessa ole ollut.

Vaikka barbet kuvataan rotumääritelmässä omistajaansa vahvasti kiintyvänä koirana, se pystyy toimimaan myös vieraan kanssa. Vetoleikissä vieraan ihmisen kanssa leikkiin lähti 59 prosenttia koirista ja 17 prosenttia leikki vain ohjaajansa kanssa. Välinpitämättömästi leikkiin suhtautui 22 prosenttia koirista.

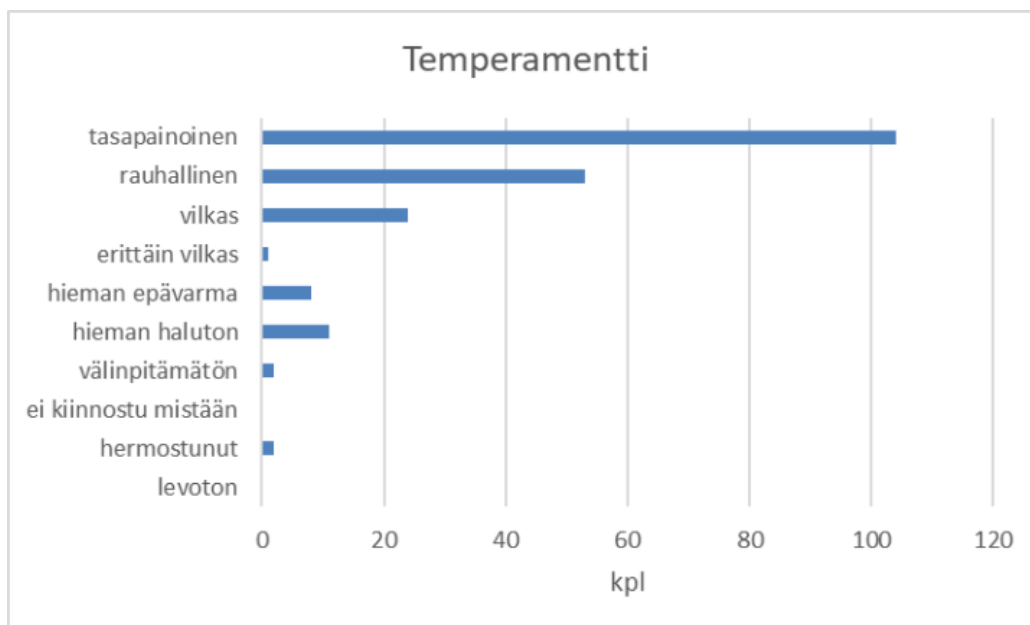
Alusta-arkuusosiossa neljä koiraa viidestätoista testatusta vaati jonkin alustan osalta sanallista houkuttelua, mutta kaikki kuitenkin kulkivat kaikkien alustoiden yli (pressu, plexi, ritilä).

Kuva 4. Koiran suhtautuminen vieraaseen ihmiseen.

Barbetit suhtautuivat vieraisiin koiriin ryhmätilanteessa pääosin ystävällisesti, välinpitämättömästi tai kiinnostuneesti. Haukkumista ilman aggressiota tai uhkaa esiintyi 24 prosentilla koirista, yhden uroksen haukunta tulkittiin uhkaavaksi. Kaksi koiraa suhtautui toisiin koiriin hieman ujosti. Murinaa, arkuutta, hyökkäävää käytöstä tai aggressiivisuutta ei esiintynyt yhdelläkään koiralla.

Koiran temperamenttia ja kontaktihalukkuutta arvioidaan koko testin ajan. Pääosin barbetit ovat katselmuksen mukaan tasapainoisia ja rauhallisia (kuva 5). Vilkaaksi arvioitiin seitsemän koiraa ja hieman haluttomaksi tai välinpitämättömäksi neljä koiraa. Jonkin asteista epävarmuutta tai hermostuneisuutta esiintyi viidellä koiralla. Vaikka katselmus pidetään ulkona, ja monet koirat ovat uudessa tilanteessa kiinnostuneita ympäristöstä, valtaosa koirista piti kontaktia ohjaajaan (85 %) ja pystyi keskittymään (88 %).

Kuva 5. Temperamentti. Osiossa voidaan valita useampi kuin yksi vaihtoehto koiralle.

Alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittyvää käyttäytymistä arvioidaan rotukatselmuksessa uimisen, noutamisen, riistaan suhtautumisen ja laukauspelottomuuden osalta.

Rotu on alun perin vesilintujen metsästyksessä käytetty koira, ja rotumääritelmässä mainitaan barbetin menevän veteen kaikenlaisessa säässä. Katselmuksen koirista 77 prosenttia ui. Tyypillisesti barbet menee uimaan jostakin syystä (esim. noutotilanne), muuten suurin osa koirista jäi kahlaamaan rantaveteen. Omistajakyselyn 2023 mukaan 78 prosenttia koirista ui, näistä vähän yli puolet houkuteltuna, loput omaehtoisesti. Lopuista 22 prosentista suurin osa kahlaa mielellään vedessä.

Barbet on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan myös noutava koira. Noin 80 prosenttia koirista lähti noutoon, ja näistä 68 prosenttia toi esineen ohjaajalle. On huomattava, että noutokäyttäytymiseen vaikuttaa suuresti koiran koulutustaso ja jossain määrin myös tilanne.

Osalle katselmuksessa käyneistä koirista tilanne oli ensimmäinen kontakti riistaan (kuollut metsäkanalintu tai kani maastossa), joka heijastui selvänä tottumattomuutena osalla koirista. Riistasta oli kiinnostunut 86 prosenttia koirista, mutta yli puolet näistä ei rohjennut ottaa sitä suuhunsa. Kuusi koira ei ollut riistasta lainkaan kiinnostunut, ja viisi arasteli sitä.

Laukauksen pelko ei katselmuksen tulosten mukaan vaikuta olevan yleinen ongelma barbeteilla. Valtaosa koirista pysyi rauhallisena tai kiinnostui laukauksesta. Laukauskokemattomia (pelästyy, mutta palautuu heti) oli 15 prosenttia, ja laukauspelokkaita kaksi prosenttia.

Näyttelyt

Käyttäytymisongelmat näyttelyissä ovat harvinaisia barbeteilla, nuorilla tai tottumattomilla koirilla voi joskus esiintyä pientä varautuneisuutta tai riehakkuutta kehässä.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Muiden maiden barbetpopulaatioista on luonteen osalta saatavilla vähän tietoa. Koska koirien vienti ja tuonti varsinkin Euroopan maiden välillä on yleistä, eri maiden populaatiot eivät ole kovin eriytyneet.

Ruotsissa 2016 tehdyssä omistajakyselyssä (*Resultat av Mentalitetsenkäten för barbeter i Sverige ja Breed specific Breeding Strategy 2016*) tulokset olivat hyvin saman suuntaisia suomalaisten tulosten kanssa. Pääosin koirat koettiin sosiaalisiksi ihmisiä ja koiria kohtaan, sopeutuvaiseksi, omistajaan kiintyviksi ja ei-aggressiiviseksi.

Sukupuolten väliset erot

Barbeteilla sukupuolten välillä ei ole selkeitä käyttäytymiseroja omistajakyselyn, rotukatselmuksen, luonne-testin tai MH-kuvauksen mukaan. Omistajakyselyä lukuun ottamatta osallistujamäärät ovat niin pieniä, että vertailua on vaikea tehdä, sillä yksilölliset erot vaikuttavat helposti sukupuolta enemmän. Uroksilla on jonkin verran yleisempää se, että koira ei välttämättä tule toimeen kaikkien samaa sukupuolta olevien koirien kanssa, mutta kommenttien mukaan käytös tulee ilmi lähinnä toisen koiran aloitteesta ja ilmenee usein vain tiettyjä yksilöitä kohtaan.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Barbet on rotumääritelmän mukaan vesilintujen metsästyksessä käytettävä vesikoira, joka tekee muutakin kuin noutaa. Se etsii ja ajaa ylös vesikasvillisuuden sekaan piiloutuneen riistan ja noutaa isäntänsä ampu-
man saaliin. Se ei pelkää kylmää, vaan menee veteen kaikenlaisessa säässä.

Barbetin alkuperäinen käyttötarkoitus oli lintumetsästys kosteikoilla. Barbet kuului aikaisemmin FCI ryhmään 7. Kanakoirat, mutta siirrettiin 1980-luvulla ryhmään 8, alaryhmään 8.3 Vesikoirat. Seisojan taipumukset ovat säilyneet monissa rodun yksilöissä. Monet barbetit seisovat luonnostaan riistaa tai seisahtuvat ennen ylösajoa.

Metsästys vaatii koiralta riistakiinnostuksen lisäksi koulutettavuutta, kestäväää rakennetta ja luontaisia ominaisuuksia riistan löytämiseksi ja ylösajoon sekä rohkeutta, toimintakykyä ja laukauksensietoa. Lisäksi ylösajavan tai seisovan koiran työskentely vaatii koiralta älykkyyttä, koulutettavuutta ja halukkuutta toimia yhteistyössä ohjaajan kanssa. Barbetin turkki soveltuu erinomaisesti vesilintujen noutoon kylmästä vedestä, koska villavana se ei kastu heti ja pitää kehon lämpimänä kastuessaankin.

Alla oleva kuvaus barbetien metsästyskäyttäytymistä on koostettu haastatteluista koskien metsästyksen koulutettuja ja/tai käytettyjä suomalaisia ja ulkomaisia bar-

Kuva 6. Barbeteja Chasseur Français:n maalauksessa

beteja (10 koiraa), sekä käyttöominaisuuksia mittavien kokeiden seuraamista maastossa (noin 30 koiraa) ja niiden tuloksista. Rodun metsästyskäyttäytymistä voidaan kuvailla seuraavalla tavalla: barbetin haku on yleensä reipasta ravia tai rentoa laukkaa. Haku on usein luonnostaan itsenäistä, mutta helposti ohjailtavaa. Haku pysyy tyypillisesti haulikon kantaman päässä peitteisessä maastossa, mutta laajenee peitteisyyden vähentyessä, jos välimatkaa ei ohjailla. Barbet kattaa hakualueen käyttäen hajuaistiaan, mutta turvautuu myös näköönsä sopivissa tilanteissa. Nouto-ominaisuudet ovat näillä käyttökoirilla yleensä hyvät ja luontaiset, vaikkakin noutohalukkuus vaihtelee selvästi eri yksilöiden välillä. Barbetilla on yleensä pehmeä riistaote ja halu noutaa ohjaajalle. Paksu turkki suojaaa kylmältä vedeltä vesilintujen metsästyksessä.

Omistajakyselyn mukaan riistakiinnostuneisuus ja alkuperäinen käyttö ovat säilyneet hyvin rodussa. Yli neljäsosaa suomalaisista barbeteista käytetään metsästyksessä tai metsästysjäljestyksessä eli vahingoittuneiden (haavoittuneiden tai loukkaantuneiden) riistaeläinten jäljestyksessä tai ne ovat koulutuksessa näihin tehtäviin. Tyypillisiä käyttömuotoja ovat noutaminen (27 %), ylösajavana koirana toiminen (18 %) ja haavoittuneen riistan jäljestys (12 %). Vesilintujen metsästyksessä on mukana hieman pienempi osa (21 %) barbeteista kuin metsäkanalintujen metsästyksessä (24 %). Yksittäisiä koiria käytetään myös pienpetojen pintapyyntissä.

Barbetit ovat saavuttaneet suosiota metsästyskoirana, joka on myös erinomainen perhekoira. Metsästyskäytössä olevien koirien kanssa harrastetaan menestyksekkäästi myös muita koiraharrastuslajeja.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Rodun alkuperäisten käyttöominaisuuksien säilyttämiseksi yhdistys kannustaa kasvattajia ja koiranomistajia käyttämään barbetia metsästyksessä ja/tai testaamaan ominaisuuksia taipumus- tai metsästyskokeissa tiedottamalla, järjestämällä kokeita ja ohjaamalla omistajia neuvoilla ja koulutuksilla. Moni kasvattaja etsii pennuille metsästäviä perheitä. Muiden kuin suoraan riistaan ja sen käsittelyyn liittyvien käyttöominaisuuksien säilymistä tukee barbetien käyttö harrastuksissa, joissa vaaditaan hajutyöskentelyä, tottelevaisuutta, ohjattavuutta tai vedestä noutoa.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Barbeteja käytetään metsästyksessä Suomen lisäksi ainakin Ranskassa, Ruotsissa, Kanadassa, Norjassa, Puolassa ja Saksassa. Eri maiden kasvattajien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella näyttäisi siltä, että Suomessa ja Saksassa metsästyskäyttö on yleisintä. Suomen ja Ruotsin lisäksi ei muissa maissa ole kattavaa kyselyä rodun harrastajille, joten tieto on hyvin vähäistä ja perustuu tietoon yksittäisten koirien käytöstä. Todennäköisesti näiden lisäksi on paljon yksilöitä, jotka eivät ole tiedossa oman maansa rotuyhdistykselläkään.

Koemuodot vaihtelevat maittain suuresti: Ranskassa barbet saa osallistua metsästystaipumuksia kartoittavaan TAN-kokeeseen sekä seisojille tarkoitettuun BCE-kokeeseen vesilinnuilla, joka ei kuitenkaan vastaa oikeaa metsästystilannetta. Saksassa jalostukseen hyväksymisen edellytyksenä on Vereinsanlagenprüfung-koe, jossa arvioidaan muun muassa nenäkäyttöä, hakua, seisontaa, vesityötä, laahausjälkeä sekä verijälkiä ja laukausvarmuutta. Barbetit voivat osallistua myös ranskalaisten seisojien (VBBFL) rotujärjestön, metsästyskoirien kattojärjestön (JGHV) sekä osavaltioiden erilaisiin metsästyskokeisiin. Iso-Britanniassa barbetit ovat voineet vuodesta 2025 lähtien osallistua ”muiden spanielirotujen” kenttäkokeisiin ja metsästyskoirien taipumuskokeeseen. Kanadassa ja Yhdysvalloissa barbetit voivat osallistua noutajien kokeisiin. Monissa maissa kuten Sveitsissä barbeteilla ei ole osallistumisoikeutta metsästyskokeisiin. Ruotsissa on valmisteilla taipumuskoe vastaava koe.

Barbetien osallistuminen kokeisiin

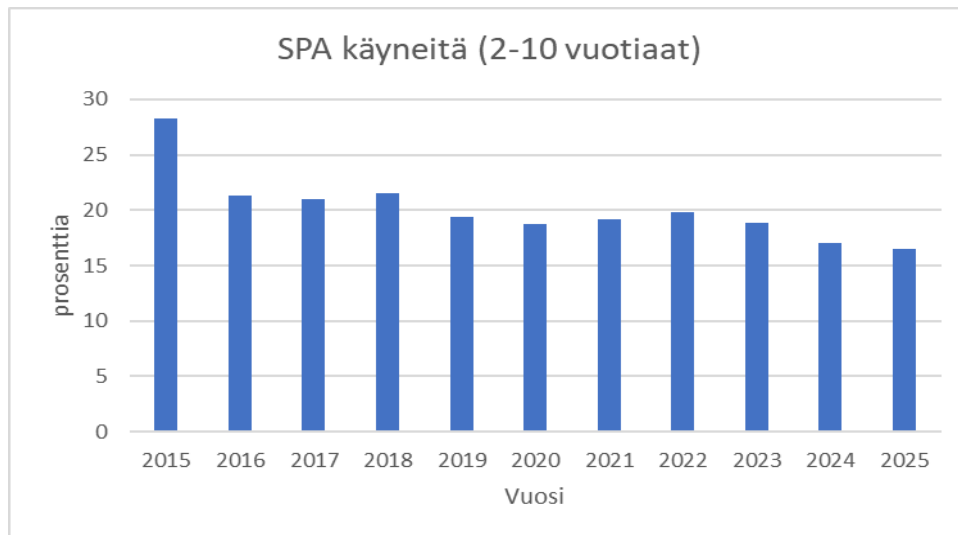
Rodunomaiset kokeet

Suomessa barbetit saavat osallistua 8.2 ja 8.3. ryhmien metsästystaipumuskokeeseen SPA ja ylösajavien koirien metsästyskokeisiin SPME ja SPME-V. FCI:n rotumääritelmän mukaan barbeteilta vaaditaan käyttökoe kansainvälisen valioarvon saavuttamiseksi. FCI:n rotumääritelmiä noudattavat maat voivat kuitenkin itse päättää, vaaditaanko käyttökoea kansalliseen valionarvoon. Ranskassa käyttökoe on nimellä TAN (Test d'Aptitude Naturelle) ja se vaaditaan valionarvon saavuttamiseksi. Suomessa käyttökoevaatimus FI MVA-arvoon tuli voimaan 1.1.2012 rotuyhdistyksen hakemuksesta. Suomessa vaaditaan hyväksytty tulos spanieleiden taipumuskokeesta (SPA1) tai vähintään AVO3-tulos spanieleiden metsästyskokeista (SPME).

Spanielien taipumuskokeessa (SPA) on käynyt vuosina 2015–2025 yhteensä 187 koiraa (taulukko 10). Kokeissa käyneistä 140 (75 %) on suorittanut kokeen hyväksytysti (SPA1). Kaikista Suomeen rekisteröidyistä (1 328 koiraa) SPA1 koirien osuus on 14 prosenttia, koeikäisistä 17 prosenttia. Viimeisen viisivuotisjakson (2021–2025) aikana kokeissa käyneiden määrä nousi edellisestä viisivuotisjaksosta. Hyväksytyjen suoritusten osuus koekäynneistä pysyi tasaisena.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
SPA1	25	11	20	13	18	11	8	4	13	8	9
SPA0	6	4	5	7	5	3	6	0	1	5	5
YHTEENSÄ	31	15	25	20	23	14	14	4	14	13	14
YHT. 5 V. JAKSOLLA					114					59	
SPA1/ KOEKÄYNNIT					76 %					75 %	

Taulukko 10. Barbetien taipumuskoesuoritukset vuosina 2015–2025.

Kuva 7. Taipumuskokeissa käyneiden 2–10-vuotiaiden osuus. (Lähde: Koiranet 25.2.2026).

Edellisessä JTO:ssa tavoitteeksi asetettiin taipumuskokeissa käyneiden osuudeksi 2–10 vuotiaista koirista 25 prosenttia. Tähän ei olla päästy, vaan kokeissa käyneiden osuus ikäluokasta on hiljalleen laskenut (kuva 7). Osasyynä tähän on varmasti taipumuskokeisiin pääsyn vaikeus; kokeet ovat yleensä täynnä, eikä koe-paikkaa ole helppo saada. Toisaalta on myös huomattava, että etenkin kun populaatio on kasvussa, viimeisinä tarkasteltavina vuosina ikäluokissa on huomattava osuus nuoria koiria, jotka eivät ole vielä ehtineet käydä kokeissa.

Hylättyjä tuloksia on kaikkiaan 78. Näistä rotuyhdistys on saanut 32 tulospaperia, joista käy ilmi hylkäyksen syy: (Joillain koirilla on useampia kuin yksi osa-alue hylätty kokeessa)

- Sosiaalinen käyttäytyminen 1 kpl (väistää tuomaria)
- Haku ja laukaus 14 kpl (haku suppeaa, neljällä myös laukauksen sieto)
- Jäljestys 6 kpl (hidasta etenemistä, aika ylittyy)
- Vesityö 15 kpl (ei ui)
- Tottelevaisuus 2 kpl

Spanielien metsästyskoe (SPME ja SPME-V) Vuoden 2014 voimaan tulleen sääntömuutoksen jälkeen ei yksikään barbet ole osallistunut SPME-kokeeseen, koska muutokset eivät ota riittävästi huomioon rotukohtaisia eroavaisuuksia ja suosivat tiettyjen rotujen käyttölinjoja. Aikaisempien koesääntöjen aikana neljä barbetia oli osallistunut kokeisiin. Spanielien metsästyskokeen vesityökokeeseen on osallistunut vuosina 2015–2025 neljä barbetia, joista kaksi on läpäissyt kokeen hyväksyttävästi. Alkuperäisten käyttöominaisuuksien säilymisen todentamisen kannalta olisi tärkeää, että rotu voisi osallistua nykyistä laajemmin metsästystaipumusta mittaaviin kokeisiin.

Muut kokeet

Seuraavassa on tarkasteltu osallistumisaktiivisuutta ja menestystä erikseen niissä virallisissa koe-, kilpailu- ja testilajeissa, joihin barbetit ovat Suomessa osallistuneet vuosina 2015–2025. Tarkempia tietoja eri lajeista ja niiden säännöistä löytyy mm. Kennelliiton sivuilta. Menestyminen eri lajeissa kuvaa osaltaan luonteen soveltuvuutta erilaisiin vaatimuksiin lajista riippuen. Vaikka vain osa lajeista testaa suoraan käyttöominaisuuksia, useat heijastavat mm. koiran koulutettavuutta, keskittymiskykyä ja sosiaalisuutta.

Metsästyskoirien jäljestämiskokeen (MEJÄ) tarkoituksena ja ensisijaisena tehtävänä on arvioida koiran kykyä haavoittuneen riistaeläimen jäljestyksessä. Kokeessa pyritään mahdollisimman tarkasti jäljittelemään haavoittuneen riistaeläimen käytöstä ja koira-ohjaajaparin toimintaa mahdollisessa tosi tilanteessa. Koeluokkia on kaksi: alokas- (AVO) ja voittajaluokka (VOI). Suomessa metsästyskoirien jäljestämiskokeeseen on vuosina 2015–2025 osallistunut kaikkiaan 52 eri koiraa, joista 63 prosenttia on saanut tuloksen. Yhteensä 14 koiraa on osallistunut voittajaluokkaan. Neljä barbetia on Suomessa saavuttanut jälkivalion arvon.

Rally-toko (RT) on laji, joka yhdistää elementtejä tokosta, agilitystä ja koiratanssista. Rally-tokossa suoritetaan erilaisia liikkeitä (mm. istumista, seisomista, maahan menoa, seuraamista eri tempoilla ja erilaisin käännöksin) tehtäväkylttien määräämässä järjestyksessä, tuomarin suunnitteleamalla radalla. Rally-tokosta tuli Kennelliiton virallinen laji 1.5.2014. Vuosina 2015–2025 barbeteja osallistui kokeeseen yhteensä 44 kappaletta, joista 40 sai hyväksytyn tuloksen. Näistä 28 prosenttia sai korkeimman hyväksytyn tuloksensa MES-luokassa, 10 prosenttia VOI-luokassa, 23 prosenttia AVO-luokassa ja 40 prosenttia ALO-luokassa. Kaikkiaan kokeeseen on osallistunut 48 koiraa (3,6 % rekisteröidyistä). Valioita ei rodussa vielä ole. Osallistuvien koirien määrä ja käyntimäärät ovat viimeisen viiden vuoden aikana olleet selvässä nousussa (taulukko 11).

Tulos	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
MESHYV	27	9	8	7	1				14		
MESO	36	29	21	14	2	1			1		
MES-	8	6	8	7							
VOIHYV	6	2	9	6	7	8	2				1
VOIO	14	4	9	7	3	5	1	1		2	3
VOI-	2	7	2	3	1	1				2	1
AVOHYV	6	10	8	10	13	1	9	3	3		
AVOO	2	2	3	5	4	1	9	1	1		3
AVO-		2	2	3	1	1	2				
ALOHYV	8	13	18	9	16	10	12	5	1	4	6
ALOO	2		2	1		3					
ALO-	2		1	1	1	1	2				
Yhteensä	113	84	91	73	49	32	37	10	20	8	14

Taulukko 11. Barbetien rally-toko osallistumismäärät vuosina 2015–2025.

Tottelevaisuuskokeessa (TOKO) testataan koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä sekä koulutuksen tasoa erilaisissa tehtävissä. Koeluokkia on neljä: alokas-, avoin-, voittaja- ja erikoisvoittajaluokat. Suomessa tottelevaisuuskokeisiin osallistui vuosina 2015–2025 yhdeksän barbetia. Eri luokkiin osallistui barbeteja seuraavasti: EVL: 0 kpl, VOI: 1 kpl, AVO: 2 kpl ja ALO: 7 kpl. Aikaisemmin kaksi barbetia on Suomessa osallistunut erikoisvoittajaluokkaan, joista yksi on saavuttanut tottelevaisuusvalion arvon.

Käyttäytymiskokeeseen (PAKK) on vuosina 2015–2025 osallistunut neljä barbetia. Kaikki koirat suorittivat kokeen hyväksytysti läpi. Barbeteilla ei ole oikeutta osallistua palveluskoirakokeisiin.

Koiratanssissa, vesipelastuskokeissa ja pelastuskoirakokeissa on käynyt yksittäisiä barbeteja vuosina 2015–2025.

Agility on koirien esteratakilpailu. Lajissa ihminen ohjaa koiran läpi tuomarin suunnitteleman radan virheettömästi ja mahdollisimman nopeasti koskematta koiraan ja esteisiin. Agilityssa menestyminen vaatii koiralta hyvää fyysistä kuntoa, yhteiskuntakelpoisuutta sekä toimintakykyä. Lisäksi ensiarvoisen tärkeässä asemassa on toimiva yhteistyö ohjaajan kanssa. Agilityssä kilpaillaan kansallisella tasolla kuudessa kokoluokassa ja kolmessa tasoluokassa. Suomessa agilitykilpailuihin on vuosina 2015-2025 osallistunut 13 barbetia. Kokonsa puolesta barbetit kilpailevat maxi- tai pikkumaxi-luokassa. Suomalaiset barbetit ovat kilpailleet kaikissa kolmessa tasoluokassa. Yksi barbet Suomessa on saavuttanut Agility Hyppyvalio -arvon.

Nosework on nenätyöskentelyyn keskittyvä laji, joka sopii kaikille koirille ja ohjaajille. Noseworkissa koira pääsee käyttämään nenäänsä etsiessään ennalta määrättyjä hajuja erilaisissa ympäristöissä. Nosework-koelajissa etsitään eukalyptuksen, lavendelin ja laakerinlehden hajuja. Kokeissa suoritetaan aina neljä etsintää. Kaikkien etsintämuotojen kokeissa (KEK) mukana ovat laatikko-, sisä-, ulko- ja ajoneuvoetsintä. Yhden etsintämuodon kokeissa (YEK) suoritetaan neljä eri etsintää samassa etsintämuodossa esim. neljä erilaista sisäetsintää. Tasoluokkia on kolme, alkaen 1-luokasta.

Noseworkista tuli Kennelliiton virallinen koemuoto 1.1.2020 alkaen. Suomessa nosework kokeisiin on vuosina 2021–2025 osallistunut kahdeksan barbetia.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Koirien käyttö erilaisissa koira-avusteisissa töissä on lisääntynyt viime vuosina. Suomessa toimii yksi barbet opaskoiratehtävissä ja kaksi muuta on läpäissyt opaskoirakokeen. Barbeteja on lisäksi koulutettu viime vuosina enenevässä määrin hypokoiriksi, kuntoutus-, kasvatus- ja terapiatyöhön sekä avustajakoiriksi, mutta tarkkoja lukuja ei ole tiedossa. Vapaaehtoistyössä kaverikoirana tai lukukoirana toimii myös usea barbet.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Koska rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on metsästys, barbet tarvitsee riittävästi liikuntaa, mielellään vapaana ja maastossa. Barbet on älykäs koira, joka ratkaisee ongelmia etsiessään riistaa, ja se kaipaakin mielekästä tekemistä ja hajutyöskentelyä myös arjessa. Rotu on jalostettu työskentelemään yhdessä ihmisen kanssa ja se kaipaakin yhdessä tekemistä ja kumppanuutta.

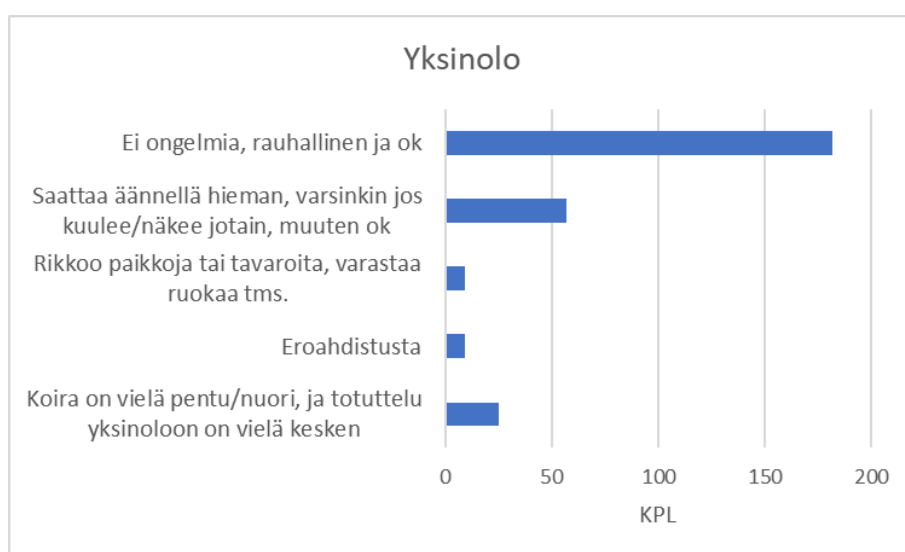
Barbet ei kuitenkaan turhaudu, vaikka ei voisikaan toteuttaa alkuperäistä käyttötarkoitustaan. Sopeutuvana koirana se on tyytyväinen, kunhan sille tarjotaan riittävästi liikuntaa, koiralle sopivia harrastuslajeja ja älyä haastavaa aktiviteettia.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Seurallisena ja omistajaansa vahvasti kiintyvänä koirana barbeteilla saattaa ilmetä eroahdistusta tai yksinolo-ongelmia yksin jäädessään. Vuoden 2023 omistajakyselyn (katso kohta 4.2.4.) mukaan suurin osa (87 %) koirista käyttäytyy rauhallisesti yksin jäädessään, joskin noin 20 prosentilla voi esiintyä pientä ääntelyä, varsinkin ulkoisen ärsykkeen seurauksena. Noin kuudella prosentilla esiintyy ei-toivottavaa käytöstä (esim. paikkojen/tavaroiden rikkomista), joista noin puolella selkeää yksinolo-ongelmaa tai eroahdistusta (jatkuva haukkumista/ulvontaa, itsensä nuolemista/puremista, ahdistusta) (kuva 8).

Vaikka vakavat eroahdistusongelmat ovat suhteellisen harvinaisia, on erittäin tärkeää, että jokainen barbet opetetaan jo pentuna yksinoloon. Vaikeista eroahdistusoireista kärsivää koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Kuva 8. Barbetin käytös kotona ihmisten poissa ollessa. Luvut esittävät vastausten kappalemääriä (vastauksia 274 koiran osalta), vastaaja saattoi valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Barbetin lisääntymiskäyttäytymisessä ei ole ilmennyt merkittäviä ongelmia. Terveys- ja lisääntymiskyselyiden tulosten mukaan narttujen juoksut ovat säännölliset (juoksuvälin keskiarvo noin 7 kk), vaikka juoksuväli vaihtelee yksilöiden välillä viidestä kuukaudesta 12 kuukauteen. Valeraskausoireita raportointiin noin 30 prosentilla nartuista, josta noin neljänneksellä omistaja kuvaili oireita voimakkaaksi. Kyselyn mukaan kaikki nartut imettivät ja hoitivat pentuja hyvin.

Lisääntymiskyselyn mukaan astutus on onnistunut vajaassa hieman 90 prosentissa tapauksista. Syinä astutuksen epäonnistumiseen omistajat arvioivat olleen väärä ajankohta, kokemattomuus, nartun ”ärhäkkyys”, uroksen ”ujous” (antoi liian helposti periksi) tai suurehko kokoero yhdistettynä kokemattomuuteen. Varsinaista astumishaluttomuutta ei raportoitu. Pentueiden seurannan perusteella on havaittu, että osa koirista, joilla astutus ei ollut onnistunut, on saanut jälkeläisiä sen jälkeen. Keinosiemennyksien syynä ei ole raportoitu astumishaluttomuutta tai -kyvyttömyyttä.

Rodun hyvien lisääntymisominaisuuksien turvaamiseksi selvästi sukupuolivietiltään heikkojen urosten ja narttujen jalostuskäyttöä tulisi välttää. Keinosiemennykseen ei tule turvautua astumishaluttomuuden tai -kyvyttömyyden vuoksi.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Omistajakyselyn 2023 mukaan valtaosa koirista on ystävällisiä, osa melko välinpitämättömiä vieraita ihmisiä kohtaan. Alle kolme prosenttia (8 koiraa) suhtautuu vieraisiin ihmisiin varautuneesti, pelokkaasti tai epäluuloisesti. Osa koirista saattaa aluksi haukkua vieraita ihmisiä, mutta hyväksyy vieraat tutustumisen jälkeen.

Noin 10 prosenttia kyselyn koirista asui yhden hengen taloudessa. Perheissä elävistä koirista valtaosa (84 %) kuvailtiin tasapuolisesti kaikkien perheenjäsenten kaveriksi, ja vain 16 prosenttia oli selvästi leimautunut yhteen ihmiseen. Tämä tekee barbetista mukavan perhekoiran, joka tykkää tehdä ja toimia kaikkien perheenjäsenten kanssa. Lapsista pitäviä, ja niiden kanssa hyvin toimeen tulevia koiria oli 78 prosenttia, ja noin seitsemän prosentin kerrottiin sietävän, mutta pitävän mielellään etäisyyttä lapsiin. Lopuilla ei ollut juurikaan kokemusta lapsista. Yhdenkään koiran kohdalla ei valittu vaihtoehtoa "Ei tule toimeen lasten kanssa tai vaikeuksia koiran ja lasten suhteessa".

Barbet viihtyy ihmisten kanssa, ja 88 prosentin ilmoitettiin hakeutuvan ihmisten lähelle - 10 prosentin vaativan jopa paljon huomiota. Näistä noin 40 prosentin ilmoitettiin viihtyvän osin myös omissa oloissaan. Vain kolmen koiran kerrottiin viihtyvän pääosin omissa oloissaan.

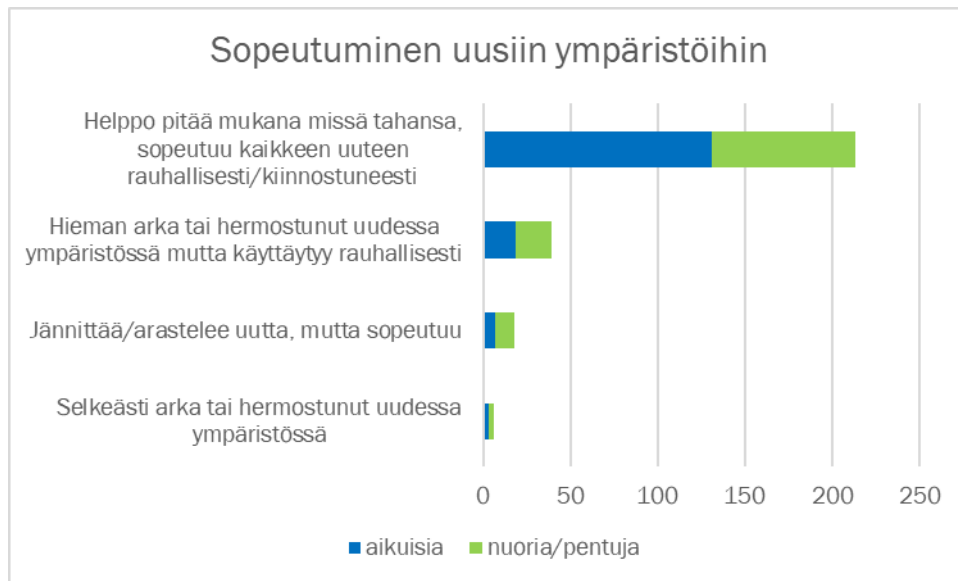
Kyselyn mukaan 84 prosenttia koirista tulee yleensä muiden koirien kanssa toimeen pienen tutustumisen jälkeen. Alle kaksi prosenttia (5 koiraa) on varautunut tai pelkää vieraita koiria. Noin 14 prosentilla koiria ilmoitettiin olevan ongelmia tulla toimeen tietyn tyyppisten koirien kanssa. Osalla oli huonoja kokemuksia esim. jostain rotutyypistä, ja noin 15 prosenttia uroksista ei tule kunnolla muiden urosten kanssa toimeen.

Koska barbetin luonteen yksi arvostetuimpia piirteitä on juuri sen sosiaalisuus, tulee jalostusvalinnoissa harkita vakavasti ihmisiä tai koiria kohtaan varautuneesti ja vähänkään arasti käyttäytyvien koirien käyttöä. Koska varautuneisuus tai arkuus voi olla tilannekohtaista, tulisi jalostukseen suunniteltuja koiria testata eri tilanteissa. Selvästi arkoja, hermostuneita tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Koska arkuus, varautuneisuus, hermostuneisuus ja aggressiivisuus ovat harvinaisia käyttäytymismuotoja tai luonteenpiirteitä barbeteilla, ei näiden koirien jättäminen jalostuksen ulkopuolelle kavenna merkittävästi jalostuskantaa.

Pelot ja ääniherkkyys

Barbetit sopeutuvat uusiin asioihin, ihmisiin, paikkoihin ja tilanteisiin yleensä rauhallisesti, ilman pelkoja. Suurin osa kyselyn barbeteista sopeutui uuteen ympäristöön hyvin niin, että niiden kanssa on helppo kulkea ja niitä on mukava pitää mukana matkoilla. Lähinnä nuorilla koirilla ja pennuilla esiintyi jonkin verran jännittämistä uusissa tilanteissa (kuva 9). Ääniherkkyttä on kuvattu kohdassa Jalostustarkastus.

Koska hermostuneisuus ja arkuus ympäristöön on harvinaista rodussa, ja se voi siirtyä varsinkin nartulta jälkeläisille ei arkojen tai hermostuneiden koirien jalostuskäyttö ole perusteltua. Ääniarkuus on periytyvä ominaisuus, joten ääniarkaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Kuva 9. Sopeutuminen uusiin ympäristöihin ikäluokittain.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Barbetilla ei ole tullut ilmi rotukohtaisia, ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Barbetin rakenne on liioittelematon, eikä sen rodunomaiseen rakenteeseen liity syitä, jotka vaikuttaisivat koiran käyttäytymiseen. Mikä tahansa sairaus, joka aiheuttaa koiralle kovaa kipua, voi muuttaa koiran käytöstä mm. ärtyneeksi, araksi tai jopa vihaiseksi.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Käytös- ja luonneongelmat ovat melko harvinaisia barbeteilla. Lievää arkuutta/varautuneisuutta toisia koiria, ihmisiä tai ympäristötekijöitä kohtaan ilmenee vain muutamalla prosentilla koirista. Käytöshäiriöiden vuoksi on lopetettu kuusi barbetia viimeisen 20 vuoden aikana (rekisteröityjä koiria 1308). Muutamia yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta käyttäytymisen/luonteen vuoksi barbeteille ei ole tullut hylkäyksiä näyttelyissä/kokeissa. Myös varsinaista eroahdistusta, ääniarkuutta ja pelkoja esiintyy vain muutamalla prosentilla koirista, mutta niiden merkitys koiran elämänlaadun kannalta on huomattava. Siten tällaisia koiria ei tule käyttää jalostuksessa, koska ominaisuudet voivat olla periytyviä.

Mahdollisena uhkana käyttäytymisen ja luonteen osalta on se, että jalostusvalintojen myötä alkuperäiseen käyttötarkoitukseen sopivat piirteet ja ominaisuudet, jotka soveltuvat muihinkin harrastusmuotoihin, vähenevät. Toisaalta, jos rotu leimautuu vain seurakoiraksi, omistajiksi voi hakeutua enenevissä määrin perheitä, jotka kokevat rodunomaiset piirteet (esim. riistaviettisyyden) ongelmallisiksi.

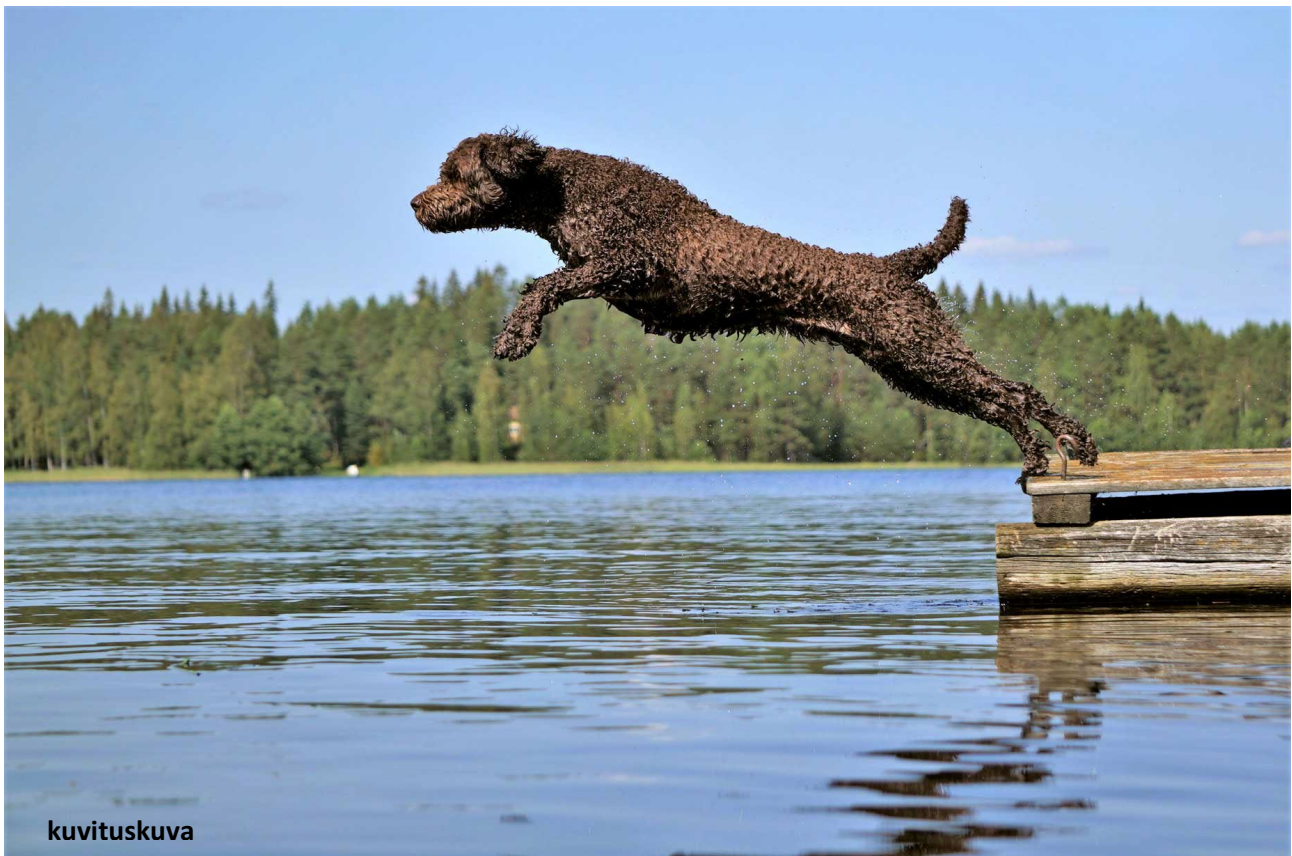
Viralliset luonteentestaukset (LTE, MH, rotukatselmus) ja taipumuskokeet ovat soveltuvia rodun luonteen testaamiseksi. Varsinkin jalostukseen käytettävät koirat olisi suotavaa testauttaa ainakin jossain näistä testeistä. Viimeisimmän JTO:n tavoitteeksi asetettiin, että jalostukseen käytettävistä koirista 50 prosenttia

olisi käynyt luonteen testauksessa ja taipumuskokeessa. Vuosina 2015-2025 syntyneiden pentueiden emien kohdalla tavoite täyttyy taipumuskokeen osalta (56 %) mutta ei luonteentestauksen osalta (40 %). Isien osalta tavoitteesta jäädään sekä taipumuskokeen (38 %), että luonteentestauksen (33 %) osalta. Toisin sanoen, jalostuskoirien luonnetta ja käyttöominaisuuksia testataan liian vähän.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Käytös- tai luonneongelmat ovat harvinaisia. Niillä harvoilla yksilöillä, joilla niitä esiintyy, käytösongelmien syitä on vaikea arvioida. Erilaiset pelot ja arkuus, yksinolo-ongelmat tai vaikka ääniarkuus voivat olla osin periytyviä ominaisuuksia, mutta myös koiran kokemukset, varsinkin nuoruusiässä, vaikuttavat huomattavasti. Käytös- tai luonneongelmaisia koiria ei tule käyttää jalostukseen, varsinkin kun niitä on niin vähän rodussa. Käytös voi olla kuitenkin tilannekohtaista, joten yhden testin tai kokeen perusteella koirien rajaaminen jalostuksen ulkopuolelle ei ole perusteltua, ellei käytös ole hyvin voimakasta.

Jotta rodun käyttäytymistä ja luonnetta pystytään seuraamaan, luonnekysely toistetaan säännöllisesti, vähintään ennen jokaista JTO-päivitystä. Rotukatselmuksia ja taipumuskokeita pyritään järjestämään vuosittain, ja omistajia kannustetaan käyttämään koiria myös luonnetesteissä ja MH-kuvauksissa.

kuvituskuva

4.3. Terveys ja lisääntyminen

Sairauksien kuvaukset Kennelliiton nettisivuilta (1.2.2020) ellei toisin mainita.

Suomalaisille barbetin omistajille on tehty terveystarkastus vuosina 2019 (104 vastausta) ja 2024 (168 vastausta).

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Barbetin ensimmäinen PEVISA-ohje astui voimaan 1.1.2010. Ohjetta on muutettu kaksi kertaa. Muutokset ovat koskeneet lonkkatulosten raja-arvoja, silmälausunnon voimassaoloaika sekä viimeisimmässä selkätutkimustuloksia. Taulukossa 12 on esitetty kunakin vuonna tehdyt muutokset lihavoidulla fontilla ja taulukossa 13 ulkomaisia uroksia koskevat poikkeukset.

Voimassa- olo	Lonkat	Kyynärät	Silmät	Jälkeläisrajoitus	Uusintayhdis- telmäkielto	Selkä
2010–2014						
	Vanhemmilla tulee olla lonkkakuvauslausunto, raja-arvo D	Vanhemmilla tulee olla kyynärkuvauslausunto	Vanhemmilla tulee olla silmäntutkimuslausunto, max. 36 kk	15 jälkeläistä molemmilla sukupuolilla *	Samalle yhdistelmälle rekisteröidään vain yksi pentue	
2015–2018						
	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	
2016–2020						
	Vanhemmilla tulee olla lonkkakuvauslausunto, tuloksen C tai D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa	Sama kuin edellä	Vanhemmilla tulee olla silmäntutkimuslausunto, max. 24 kk	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	
2021–2026						
	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	
2027–2031						
	Rekisteröinnin raja-arvo on lonkaniveldys-plasian aste C. Lonkkakuvaus-tuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Sama kuin edellä	Rekisteröinnin raja-arvo on VA1. Tuloksen VA1 saanut koira tulee parittaa tuloksen VA0 saaneen koiran kanssa. LTV1-LTV4 tuloksen saanut koira tulee parittaa tuloksen LTV0 saaneen koiran kanssa

Taulukko 12. Barbetin PEVISA-ohjelman voimassaoloaika ja ohjelmaan tehdyt muutokset. Vuonna 2025 ohjelmaa jatkettiin vuodelle vuoden 2026 loppuun asti. *rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan.

Ulkomaisia uroksia koskevat poikkeusluvut					
2010–2014	2015–2018	2016–2020	2021–2026	2027–2031	
Eivät koske ulkomaisia uroksia	Eivät koske ulkomaisia uroksia	Ei vaadita kyynärnivel- ja silmätar-kastus-lausuntoja. Lonkkanivelsään-nöt, jälkeläisrajoitus ja uusintayhdis-telmäkielto koskevat myös ulkomai-sia uroksia	Sama kuin edellä	Ei vaadita kyynärnivel- selkä- ja silmä-tarkastuslausuntoja. Lonkkanivel-säännöt, jälkeläisrajoitus ja uusin-tayhdistelmäkielto koskevat myös ulkomaisia uroksia	

Taulukko 13. Barbetin PEVISA-ohjelmassa toistaiseksi voimassa olevat poikkeukset koskien ulkomaisia uroksia.

Silmäsairaudet

DISTICHIASIS tarkoittaa ylimääräisten ripsien kasvamista ulos luomen reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvu-suunnasta. Koira voi olla oireeton, tai karvat voivat aiheuttaa silmän vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä. Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä. Koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Selkeästi oireilevaakoira ei pidä käyttää jalostukseen. **MAKROBLEPHARON** eli liian suuret silmäaukot. Makroblepharon lausunnon saanut koira tulee parittaa vain kyseisen sairauden suhteen täysin terveen koiran kanssa, vakavia muotoja ei saa käyttää jalostukseen. **PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI** samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Riippuen kaihin tyyppistä ja asteesta vaikutukset voivat olla vähäisiä, tai johtaa sokeuteen. Kaihi voi aiheuttaa kipua. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen. **PPM** ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä värikalvossa. Vakavimmat asteet voivat vaikuttaa näköky-kyyn. Epäillään perinnölliseksi. PPM koira tulee parittaa sairauden suhteen terveen koiran kanssa. **PHTVL/PHPV** tarkoittaa linssin joidenkin rakenteiden liiallista kasvua tai vajavaista surkastumista sikiönkehityksen ja syntymän aikoihin, joka voi aiheuttaa samentumia linssin takana sekä mahdollisesti linssin epämuotoisuutta. Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen. Vakavampiin asteisiin saattaa liittyä kaihimuutoksia ja aiheuttaa näköhaittaa, silmän tulehdusta ja kipua. Koiria, joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavam-pia muotoja (aste 2-6) ei pidä käyttää jalostukseen. **RD** eli verkkokalvon synnynnäistä kehityshäiriötä on kolme muotoa, multifokaaliin (MRD), geografiseen (GRD) ja totaaliseen (TRD). MRD ei vaikuta näkökykyyn ja muutokset saattavat osittain hävitä näkyvistä vanhemmiten. Voi periä väistyvästi. MRD lausunnon saanut koira tulee parittaa sairauden suhteen terveen koiran kanssa. Muita RD muotoja ei saa käyttää jalostukseen. **ENTROPION** tarkoittaa sitä, että luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtimi-nen. Pahimmillaan voi aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Lievimmillään ei aiheuta näkyviä oireita. Entropion periytyy. Entropionia sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen. **PRA** eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri gee-nien aiheuttamia. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemistä ja etenemisen vaihtelevat PRA-muodosta riippuen. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan. PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin. PRA- sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä kantajaksi todettua koiraa voidaan käyttää jalostukseen geneetti-sesti terveen kumppanin kanssa. **ATRESIA PUNCTAE** on synnynnäinen kehityshäiriö, jossa kyynelkanavan aukko puuttuu tai on selvästi normaalia pienempi. Tyypilli-nen oire on normaalia runsaampi kyynelehtiminen. Hoitona on tarvittaessa aukon kirurginen avaus. Atresia punctae -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Suomessa barbeteilla perinnölliset silmäsairaudet ovat harvinaisia. Virallisissa silmätutkimuksissa tutkittu- ja sairauksia esiintyy distichiasista lukuun ottamatta korkeintaan yhdellä prosentilla tutkituista koirista (taulukko 14). Ylimääräisiä ripsiä on vuosina 2010–2025 esiintynyt 14 prosentilla tutkituista koirista. Tyy-pillisesti tapaukset ovat lieviä, eivätkä terveystarkastuksen vastaajien mukaan aiheuta koiralle mitään oireita.

Barbeteilta on löydetty PRA/ crd4 ja prcd-PRA kantajia ja alttiita geenitesteillä. Testatuista 705 koirasta 83 (12 %) oli prcd-PRA kantajia, ja viisi (<1 %) alttiita. PRA/crd4 -kantajia oli 56 kappaletta (8 %), mutta alttiita ei ollut lainkaan (Wisdom Panel MyBreedData 20.2.2026). Kantajaa voi käyttää jalostukseen PRA-vapaan

puolison kanssa. Jalostukseen käytettävät koirat suositellaan DNA-testattavaksi niiden PRA:n muotojen osalta, jotka barbeteilta on löydetty, jotta sairaiden yksilöiden syntymä voitaisiin ennalta ehkäistä.

Barbetien terveyskyselyiden mukaan hieman alle neljänneksellä koirista oli ollut jossain vaiheessa silmäoireita. Satunnaiset silmätulehduksia oli ollut 15 prosentilla, joista noin puolet alle yksivuotiailla koirilla. Muita raportoituja sairauden aiheuttamia oireita oli vain yksittäisillä koirilla. Muut oireet olivat lähinnä silmien räähkimistä, joka suurella osalla raportoitiin johtuneen silmään joutuneesta vierasesineestä tai karvojen aiheuttamasta ärsytyksestä silmissä. Vaivaa on hoidettu silmätippoilla tai antibioottisalvalla.

Silmäsairaus	Tapauksia yhteensä kpl (% tutkituista)	2020-2025	2015-2019	2010-2014
Distichiasis	65 (14 %)	33	12	20
Makroblepharon	2 (<1 %)	0	1	1
Katarakta, vähämerkityksellinen(a) tai varmistamaton	4 (<1 %)	1 (a)	2 (a)	1 (b)
PPM (persistent pupillary membranes)	1 (<1 %)	1	0	0
PHTVL/PHPV (sairauden aste 1)	1 (<1 %)	0	1	0
PHTVL/PHPV (sairauden aste 2-6)	2 (<1 %)	1	1	0
RD (retinan dysplasia) MRD	2 (1 %)	1	0	1
Entropion	4 (<1 %)	1	2	1
PRA	1 (<1 %)		1	0
Atresia Punctae	6 (1 %)	3	3	0
Dermoidi	1 (<1%)	1	0	0
ICAA (lievä)	1 (<1%)	1	0	0
Ei todettu silmäsairauksia	386 (83 %)	242 (84%)	126 (80 %)	88 (85 %)

Taulukko 14. Barbeteilla tavatut silmäsairaudet Suomessa 2010–2025. (Lähde: Koiranet 20.2.2026)

Barbetien silmätilanne muissa maissa

Silmätutkimukset eivät ole pakollisia edes jalostukseen käytettäville barbeteille kaikissa maissa, vaikka ne ovatkin yleistyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Silmäsairaudet ovat rodulla harvinaisia myös muissa maissa. Tilastoitua tietoa on kuitenkin vaikea saada muista maista. Kanadassa ja Yhdysvalloissa on silmätutkittu 2016 jälkeen syntyneistä 561 barbetista 98 prosentilla silmät on arvioitu terveiksi (lähde: ofa.org, 20.2.2026). On huomioitava, että silmätarkastuksen kriteerit vaihtelevat maittain.

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö, joka voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysydeksi. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta todennäköisesti siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla.

Oireina voi olla takajalkojen ontuminen, "pupuhypely", ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa. Kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Barbeteilla BLUP-indeksi on käytössä lonkkien osalta.

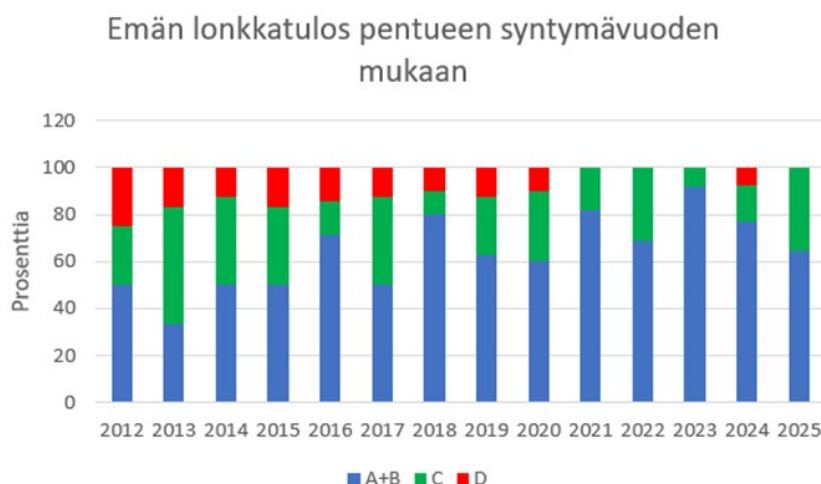
Vuonna 2010 ja sen jälkeen syntyneistä barbeteista on lonkkakuvattu noin puolet. Terve- eli A- ja B-lonkkaisia näistä oli 60 prosenttia, C-lonkkaisia (lievä) noin neljännes ja sairas- eli D- ja E-lonkkaisia yhteensä 15 prosenttia (taulukko 15). Barbetien terveystarkastuksissa kuudella prosentilla koirista on raportoitu lonkista johtuvaa oireilua, ja neljällä prosentilla nivelrikko. Hoitona on käytetty lähinnä kipulääkitystä, yhdelle koiralle on tehty lonkkaleikkaus luksaation vuoksi.

Vuonna 2023 rodulle saatiin käyttöön jalostusarvoindeksi (BLUP-indeksi) lonkkanivelille.

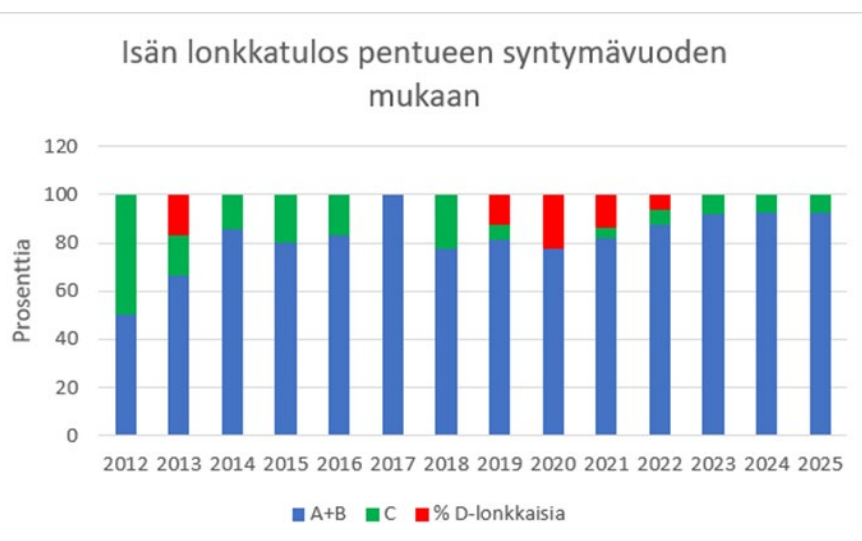
Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu kpl (%)	A %	B %	C %	D %	E %
2010	33	21 (64)	19	19	33	24	5
2011	53	15 (28)	40	13	27	20	0
2012	23	16 (70)	50	25	12	12	0
2013	47	23 (49)	48	13	22	13	4
2014	58	34 (59)	24	41	18	18	0
2015	40	20 (50)	20	25	30	20	5
2016	51	26 (51)	19	54	15	12	0
2017	63	35 (56)	31	26	29	14	0
2018	69	38 (55)	16	50	26	8	0
2019	113	78 (69)	28	27	21	22	3
2020	65	42 (65)	29	21	31	12	7
2021	142	83 (58)	33	33	30	2	2
2022	116	59 (51)	24	29	31	17	0
2023	73	34 (47)	47	24	26	3	0
2024	143	10 (10)	40	30	20	10	0
Yhteensä	1089	534 (49)	30	30	26	13	2

Taulukko 15. Lonkkaniveldysplasia barbeteilla syntymävuoden mukaan.

Jalostukseen käytettyjen narttujen lonkkatulokset ovat olleet vuosien 2012–2025 aikana keskimäärin huonompia kuin urosten. Molemmilla sukupuolilla tilanne on kuitenkin parantunut viimeisen 5-vuotiskauden aikana verrattuna edelliseen 5-vuotiskauteen (kuvat 10 ja 11). Vuosina 2016–2020 jalostukseen käytetyistä nartuista 65 prosentilla oli A- tai B-lonkat, vuosina 2021–2025 näiden osuus oli 77 prosenttia. Uroksilla vastaavat luvut olivat 2015–2020 83 prosenttia ja 2021–2025 88 prosenttia.

Kuva 10. Jalostukseen käytettyjen narttujen lonkkatulokset pentueen syntymävuoden mukaan.

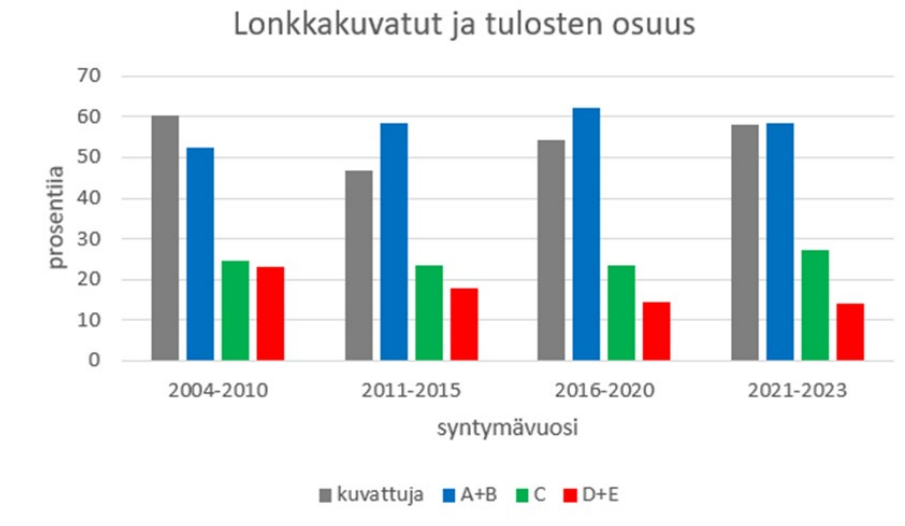

Kuva 11. Jalostukseen käytettyjen urosten lonkkatulokset pentueen syntymävuoden mukaan.

Tarkasteltaessa lonkkatulosten kehitystä viisivuotisjaksoina syntymävuoden mukaan (vähintään 2-vuotiaat koirat mukana), voidaan havaita, että A- ja B-lonkkaisten osuus kuvatuista on viimeisen kolmen 5-vuotisjakson aikana pysynyt melko samana, noin 60 prosentissa. C-lonkkaisten osuus on viimeisen viiden vuoden jaksossa kasvanut hieman (3 prosenttiyksikköä), kun taas sairasilonkkaisten osuus on laskenut 14 prosenttiin (kuva 12).

Lonkkakuvattujen määrä on tarkasteltujen 5-vuotisjaksojen aikana kasvanut, mutta on vieläkin keskimäärin alle 60 prosenttia. Viimeisimmässä 5-vuotisjaksossa on tosin osa koirista vielä niin nuoria, että niitä ei ole vielä ehditty kuvamaan. Jotta koiria voitaisiin käyttää jalostukseen tasaisemmin, olisi tärkeää, että kaikissa sukulinjoissa ja pentueissa olisi merkittävä osuus kuvattuja koiria. Vuonna 2016 sekä PEVISA että

jalostussuositukset kiristyivät lonkkatulosten osalta, joka saattaa selittää tulosten paranemista etenkin D-lonkkaisten osalta.

Kuva 12. Barbetien lonkkatulokset syntymävuoden mukaan. Kuvatut on lonkkakuvattujen osuus tarkastelujakson syntyneistä. Lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikko: A = ei muutoksia, B = lähes normaali/rajatapaus, C = lievä, D = kohtalainen (keskivaikea), E = vaikea.

Barbetien lonkkatilanne muissa maissa

Useissa maissa, joissa on barbeteja, ainakin jalostukseen käytettyjen koirien lonkat kuvataan. Julkisesti saatavilla olevia tilastotietoja on kuitenkin saatavilla vain muutamasta maasta (taulukko 16). Maissa, joissa jalostuskoirille asetetaan ehtoja/suosituksia, lonkkatuloksen A ja B saaneet koirat hyväksytään, ja lonkkatuloksen C saaneet yleensä vain A- tai B-lonkkaisen kanssa. Dysplasia-asteiden D ja E jalostuskäyttöä ei sallita/suositella.

	vuodet	tutkittuja	A	B	C	D	E
Ruotsi	2019-2023	73 %	20 %	26 %	43 %	9 %	2 %
Sveitsi	1998-2016	51 %	40 %	35 %	16 %	8 %	1 %
Kanada/USA	-2025	424 kpl	88 %		11 %		

Taulukko 16. Barbetien lonkkatulokset muissa maissa. (Lähteet: SKK Avelsdata 13.2.2026, OFA disease database 20.2.2026).

Kyynärniveldysplasia

Kyynärnivelen kasvuhäiriö yleinen koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymiseen vaikuttaa useita eri geenejä. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta.

Kyynärnivelen kasvuhäiriötä voidaan hoitaa leikkaushoidolla. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteiden koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisä.

Suomessa kyynärnivelen arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Suomessa käytetään FCI:n suosittelemaa asteikkoa, joka jakaa kyynärät neljään luokkaan: aste 0 normaalit kyynärnivelet, 1 lievät muutokset, 2 kohtalaiset muutokset ja/tai lievää epämuodostusta, 3 voimakas nivelten epämuodostus.

Barbetin PEVISA-ohjelmassa on jalostukseen käytettävien koirien kuvauspakko. Vanhempien tulos ei vaikuta pentujen rekisteröintiin. Jalostussuositukset PEVISA:n lisäksi: Kyynärniveldysplasian asteet 0–1 hyväksytään, mutta mikäli koiralla on asteen 1-kyynärät, tulee parituskumppanilla olla molemmat kyynärät astetta 0.

Barbetien kyynärniveltilanne on lievästi heikentynyt viimeisen viiden vuoden aikana. Kun vuosina 2014–2018 syntyneistä kuvatuista koirista 91 prosentilla oli 0-kyynärät, vuosina 2019–2023 tervekyynäräisten osuus oli 88 prosenttia (taulukko 17). Tilanne on kuitenkin edelleen hyvä, sillä edelleen lähes 90 prosentilla koirista on 0-kyynärät. Jalostukseen käytetyillä koirilla 1-asteen kyynärät olivat vuosina 2016–2020 seitsemällä (7 %), ja vuosina 2021–2025 kuudella (4 %) koiralla (ulkomaisia uroksia, joilta kyynärtulos puuttuu, ei ole huomioitu). Jälkimmäisellä ajanjaksolla yhdellä jalostuskoiralla oli 2-asteen kyynärät. Jalostukseen on siis viimeisen 5-vuotisjakson aikana käytetty hieman enemmän tervekyynäräisiä koiria. Terveyskyselyissä viiden (2 %) koiran ilmoitettiin oireilleen kyynäriään.

Jalostussuositusten mukaisesti tulisi 1-tuloksen saanut parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa. Kyynärnivelen kehitystä on syytä seurata seuraavan viiden vuoden aikana erityisesti kyynärniveldysplasian periytymisen osalta.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu (%)	0 (%)	1 (%)	2 (%)	3 (%)
2010	33	21 (64)	19 (90)	2 (10)	0 (0)	0 (0)
2011	53	16 (30)	14 (88)	2 (12)	0 (0)	0 (0)
2012	23	16 (70)	14 (88)	1 (6)	0 (0)	1 (6)
2013	47	23 (49)	20 (87)	2 (9)	0 (0)	1 (4)
2014	58	34 (59)	27 (79)	6 (18)	0 (0)	1 (3)
2015	40	20 (50)	20 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
2016	51	26 (51)	23 (88)	3 (12)	0 (0)	0 (0)
2017	63	35 (56)	33 (94)	1 (3)	1 (3)	0 (0)
2018	69	38 (55)	36 (95)	2 (5)	0 (0)	0 (0)
2019	113	76 (67)	65 (86)	9 (12)	1 (1)	1 (1)
2020	65	41 (63)	34 (83)	6 (15)	0 (0)	1 (2)
2021	142	81 (57)	75 (93)	5 (6)	1 (1)	0 (0)
2022	116	58 (50)	50 (86)	6 (10)	2 (3)	0 (0)
2023	73	34 (47)	32 (94)	2 (6)	0 (0)	0 (0)
Yhteensä	946	519 (55)	462 (89)	47 (9)	5 (1)	5 (1)

Taulukko 17. Kyynärniveldysplasia barbeteilla Suomessa syntymävuoden mukaan.

Barbetien kyynärniveltilanne muissa maissa

Barbetien kyynärniveliä ei kuvata kaikissa maissa rutiininomaisesti (tai lainkaan). Tilanne on kuitenkin parantunut viimeisten vuosien aikana, ja kuvauksia suoritetaan entistä enemmän. Kuten Suomessa, myös Ruotsissa, Sveitsissä ja Pohjois-Amerikassa, valtaosalla koirista on 0- kyynärät. Kanadassa ja Yhdysvalloissa kuvatuista 396 koirasta 93,9 prosentilla on terveet kyynärät (lähde: ofa.org 20.2.2026).

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja via

Atopia/allergia ja korvatulehdukset

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet. Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilma-vaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi. Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho- oireista. (Menna, Nina. SKL)

Terveyskyselyssä 2024 omistajat ilmoittivat 14 (8 %) koiran sairastavan atopiaa ja 18 (11 %) koiralla oli epäily allergiasta tai atopiasta. Tämä on selvästi enemmän kuin vuonna 2019, jolloin atopia- tai allergiadiagnoosi tai -epäily raportoitiin kahdeksalla (8 %) koiralla. Valtaosalla (66 %) koirista diagnoosi tai epäily on annettu alle yksivuotiaana. Allergia/atopia on joissain tapauksissa vaikea diagnosoida – varsinkin nuorilla koirilla – ja myös osa barbetien diagnooseista on myöhemmin osoittautunut vääräksi.

Suurimman osan koirista ilmoitettiin oireilevan korvillaan; korvatulehdukset ja hiiva korvissa olivat yleisimmät oireet. Kaikkien koirien oireilua ei ollut tarkemmin selitetty. Hoitomuotoina ovat olleet vaihtelevasti ja oireista riippuen ruokavalio, lääkitys (esim. antibiootti), pesut, ja pistokset. Kuolinsyytilastossa yhden koiran ilmoitettu kuolinsyy on atopia.

Allergia ja atopia ovat sairauksia, jotka varsinkin vaikeana muotona voivat alentaa merkittävästi koiran hyvinvointia ja ovat usein vaikeita ja/tai työläitä hoitaa. Tämän vuoksi allergia- tai atopiadiagnoosin tai -epäilyn saaneita ei tule käyttää jalostukseen.

Muilla kuin allergia- tai atopiadiagnoosin tai -epäilyn saaneilla koirilla yksittäiset tai rajoitettuna aikana esiintyvät korvatulehdukset (tai hiivaa korvissa) olivat melko yleisiä. Noin neljäsosalla koirista oli ollut ainakin yksi korvatulehdus. Tyypillisiä korvatulehdukset ovat nuorilla, alle 1-vuotiailla koirilla, joita raportoiduista tapauksista oli kaksi kolmasosaa. Myös silmätulehdukset ja virtsatietulehdukset ovat lähinnä nuorille ja pentukoirille tyypillisiä.

Yleensä tulehdukset on saatu hoidettua lääkekuurilla, korvakarvojen säännöllisellä nyppimisellä ja korvan ilmanvaihdosta huolehtimalla. On huomattava, että liian raju korvakarvojen nyppinen kerralla ja liiallinen korvalääkkeiden/-puhdisteiden käyttö voi ärsyttää korvaa ja johtaa tulehdukseen. Koiraa, jolla on ollut toistuvia korvatulehduksia tai krooninen korvatulehdus, ei tule käyttää jalostukseen.

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1–5 -vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia.

Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää.

Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan

loppumaan. (Menna, Nina. SKL)

Barbeteilla esiintyi 2000–2010 lukujen vaihteessa vaikeaa, lähinnä pentuiän epilepsiaa. Pahimmissa tapauksissa koira jouduttiin lopettamaan rajujen kohtausten vuoksi. Sairauden periytymismallia ja sille altistavia geenejä tutkittiin Hannes Lohen johtaman tutkimusryhmän kanssa yhteistyössä, mutta analyysiin saatu näytemäärä ei synnyttänyt tilastollisesti merkittäviä tuloksia. Alttiudella sairastua oli todennäköisesti perinnöllinen tausta, sillä sitä esiintyi lähes poikkeuksetta vain tietyssä sukulinjassa. Toimivalla yhteistyöllä kasvattajien, koiran omistajien, jalostustoimikunnan ja tutkimusryhmän välillä tämän epilepsiatyyppin esiintyvyys on saatu lähes kokonaan hallintaan (taulukko 18).

syntymävuosi	syntyneitä	sairastuneet	pentueet
2005–2009	116	22 (19 %)	6
2010–2014	192	11 (6 %)	4
2015–2019	316	2 (0,6 %)	2
2020–2025	586	2 (0,3 %)	2

Taulukko 18. *Epilepsiaan sairastuneet koirat syntymävuoden perusteella, ja pentueiden lukumäärä, joissa sairastuneita on esiintynyt. Sairastuneiden prosenttiosuudet kyseisen ajanjakson syntyneistä. Lähde terveyskyselyt ja omistajien ilmoitukset.*

Pentuiän epilepsian lisäksi rodussa esiintyy satunnaisesti epilepsiaa, joka puhkeaa yleensä aikuisiässä, ja on tyypillisesti oireiltaan huomattavasti lievempää ja lääkityksellä hoidettavaa. Tämän kaltaisella epilepsialla ei välttämättä ole perinnöllistä taustaa. Vuoden 2024 terveyskyselyssä kolmella koiralla ilmoitettiin olevan diagnosoitu tai epäilty epilepsia. Lisäksi yksi vuoden 2020 jälkeen syntynyt koira on kuollut tai lopetettu tarkemmin määrittelemättömän hermostollisen sairauden vuoksi. Kolme näistä koirista on sukulinjasta, jossa aiemmin tiedettiin esiintyvän epilepsiaa.

Vaikka epilepsiatapaukset ovat selvästi vähentyneet, tulee jalostusvalinnoissa kiinnittää erityistä huomiota yksilöihin, joiden lähisuvussa on epilepsiaa sairastavia koiria. Mikäli jalostuskäyttöön päädytään, tulisi valita puoliso, jonka lähisuvussa sairautta ei esiinny.

Sydänsairaudet, dilatoiva kardiomyopatia

*Dilatoiva kardiomyopatia (DCM) on sydänlihaksen rappeutumissairaus, joka johtaa sydämen laajenemiseen ja supistumis-
kyvyn laskuun. Koska sairaustapaukset esiintyvät pääsääntöisesti suvuittain ja taudinkuva on kullekin rodulle tyypillinen, on
sillä geneettinen tausta. Jalostukseen käytettävien koirien säännöllisillä tutkimuksilla DCM -tapaukset voitaisiin löytää
aikaisemmassa vaiheessa ja jättää pois jalostuksesta. Kardiomyopatiaa ei välttämättä voida todeta tavallisessa sydän-
kuuntelussa. DCM potevaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Ennen mahdollista jalostuskäyttöä sairastuneiden lähisuku-
laisille suositellaan sydämen laajaa tutkimusta esim. ultraäänikuvauksella. Tutkimus olisi hyvä suorittaa uudelleen vuosit-
tain.*

*Dilatoivan kardiomyopatian oireet näyttävät ilmaantuvan yhtäkkiä, mutta todellisuudessa sairaus kehittyy pitkään piilevänä
ilman, että koirasta näkyy mitään ulospäin. Oireina voi olla laihtuminen, huonontunut ruokahalu, yskiminen sekä vähentynyt
rasituksen sietokyky ja liikkumishalu. Joskus ensimmäinen oire on elimistön hetkellisestä hapenpuutteesta johtuva yhtäkkinen
pyörtyminen tai äkillisen sydämen rytmihäiriön aiheuttama kuolema, joka usein liittyy voimakkaaseen rasitukseen.*

*DCM:aa ei voida parantaa eikä sairauden kehittymistä pysäyttää, mutta laadukasta elinaikaa voidaan pidentää lääkityksen
avulla. Hoitona käytetään nesteenoistolääkitystä, verisuonia laajentavaa lääkitystä sekä sydänlihaksen supistumisvoimaa
lisäävää lääkitystä. Joissakin tapauksissa tarvitaan myös sydämen lyöntirytmiiin vaikuttavaa lääkitystä. Rajua liikuntaa on syy-
tä rajoittaa ja koiran ruokintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. (Menna, Nina. SKL)*

Muutamissa vuosina 2006 ja 2010–2016 syntyneissä pentueissa esiintyi sydänsairautta, joka johti tiettävästi kymmenen koiran äkilliseen kuolemaan. Diagnoosina oli dilatoiva kardiomyopatia tai äkillinen sydämen pysähdys. Pentueet olivat sukua toisilleen. Vuoden 2016 jälkeen syntyneiden osalta ei vastaavia tapauksia kuolinsyytilastoissa tai muuten tiedossa.

Terveyskyselyssä 2024 yhdellä koiralla ilmoitettiin olevan synnynnäinen mitraaliläppävikä, ja toisella synnynnäinen keuhkovaltimoiden ahtauma.

Syöpä ja muut kasvainsairaudet

Terveyskyselyssä 2024 neljällä koiralla ilmoitettiin olleen syöpä tai muu pahanlaatuinen kasvain, kahdella näistä oli nisäkasvaimia. Pahanlaatuisten kasvainten lisäksi kyselyssä ilmoitettiin muutamalla koiralla esiintyvän hyvänlaatuisia rasvapatteja. Kasvainsairaudet ovat tyypillisesti vanhempien koirien sairauksia. Pahanlaatuiset kasvaimet ovat barbeteilla melko tyypillinen yli 8-vuotiaiden koirien kuolinsyy. Kuolinsyytilastossa (134 ilmoitusta) 32 barbetille on ilmoitettu kasvainsairaus/syöpä kuolinsyyksi. Näiden keskimääräinen elinikä oli 9 vuotta 11 kuukautta. Mikään syöpätyyppi ei ole erityisen yleinen, vaan pahanlaatuisia kasvaimia on esiintynyt eri elimissä.

Hampaat ja purenta

Barbeteilla on vähän purentaongelmia pysyvissä hampaissa, mutta maitohammasvaiheessa alaleuan kapeus suhteessa yläleukaan saattaa aiheuttaa alakulmahampaiden osumisen kitalakeen. Terveyskyselyiden tulosten mukaan noin neljällä prosentilla pennuista oli jonkinasteista alaleuan kapeutta. Muutamassa tapauksessa maitokulmahampaita on poistettu, mutta muilla purenta on korjaantunut luonnostaan hampaiden vaihduttua pysyviin. Purentaan vaikuttavaa kapeaa alaleukaa ei ole raportoitu aikuisilla koirilla. Ala- tai yläpurentoja oli neljällä prosentilla koirista.

Hammaspuutoksia ilmoitettiin terveyskyselyssä olevan 22 (9 %) koiralla. Kahdelta koiralta puuttui etuhammas, kolmelta poskihammas ja kaikilta muilta välihampaita. Kolmella koiralla oli ylimääräisiä välihampaita.

Selkäsairaudet

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen. Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Nikamaepämuodostumat periytyvät resessiivisesti, ja niitä pidetään usein kliinisesti merkityksettöminä, mutta monista voi olla seurauksena vakaviakin ongelmia. Kun epämuotoiset nikamat ovat epävakaita, voi selkään kehittyä herkemmin spondyloosia tukemaan normaalia poikkeavaa rakennetta.

Spondylosis deformans eli spondyloosi (SP) on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Selkärankaan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä. Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta.

Virallisia selkävauksia on barbeteille tehty vuodesta 2013 lähtien. Selkävaukattujen määrä on kasvanut varsinkin sen jälkeen, kun rodun jalostussuositukseen lisättiin selkävaukaustulosvaatimus vähintään toiselle puolisolle. Kaikista selkävauksista 76 prosenttia on otettu vuonna 2021 tai sen jälkeen. Nuoremmista ikäluokista (2019 ja sen jälkeen syntyneet) kuvattuja on keskimäärin 45 prosenttia ikäluokasta (kuva 13). Vuosina 2021–2025 syntyneiden pentueiden emistä 59 prosentilla ja suomalaisista isistä 45 prosentilla on selkä kuvattu.

Kuva 13. Selkävaukattujen koirien määrä syntymävuoden mukaan. (lähde: KoiraNet 20.2.2026).

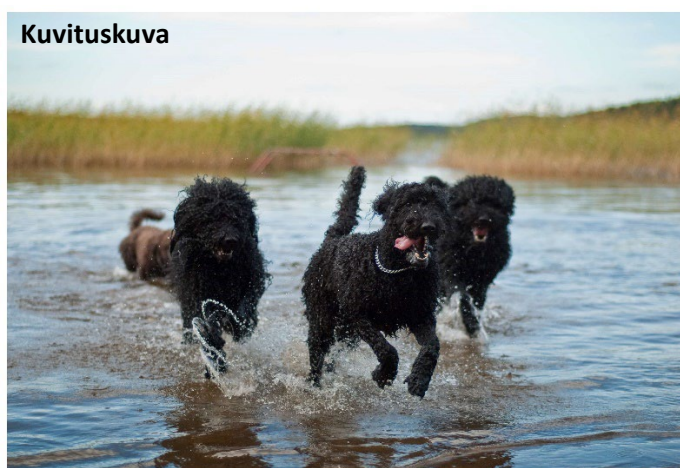
Barbeteilla on melko runsaasti LTV-muutoksia (taulukko 19). Kuvatuista 311 koirasta 32 prosentilla on jokin LTV-muutos, josta noin puolet LTV1. VA-kuvaukattujen on 282 koiralla, joista VA1-muutos on noin 10 prosentilla, ja VA2 yhdellä yksilöllä. SP-kuvattuja koiria on 240, joista yhteensä noin neljällä prosentilla on

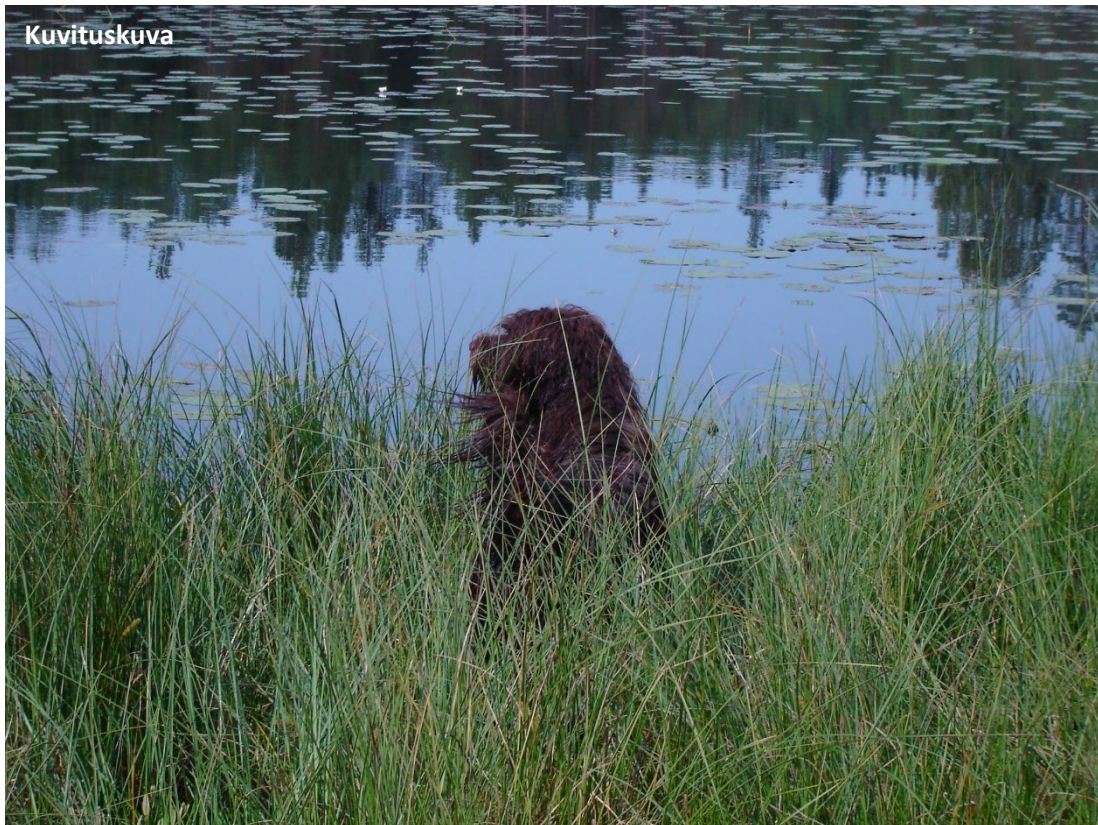
jonkin asteinen muutos (kahta yksilöä lukuun ottamatta SP1). Terveyskyselyssä noin kahdeksalla prosentilla koirista raportoitiin jotain selkäoireita, oireiden laadun kuvailu tosin oli monelle vastaajalle vaikeaa. Kyselyyn osallistuneista koirista oli niin pieni osa selkäkuvattu, että päätelmiä todettujen selkämuutosten ja oireilun välillä on vaikea tehdä.

Barbet on monipuolinen käyttökoira, joten sen selkäterveyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota koirien hyvinvoinnista huolehdittaessa. Tutkimustuloksia tarvitaan lisää, jotta selkämuutosten ja oireilun yhteyttä voitaisiin selvittää tarkemmin. Lisäksi, koska selkämuutosten arvellaan olevan ainakin jossain määrin perinnöllisiä, on perusteltua, että jalostuskoirien selät olisi tutkittu. Vuonna 2027 voimaan astuvaan PEVISA-ohjelmaan esitetäänkin selkäkuvaustulosvaatimusta LTV:n ja VA:n osalta. Vaatimuksen ei katsota tässä tilanteessa rajoittavan jalostuspopulaatiota liiaksi, koska jalostusikäisistä koirista on jo nyt lähes puolet kuvattu.

	Kuvattu	Puhdas	Selkämuutos
välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV)	311	210 (68 %)	LTV1 47 kpl LTV2 8 kpl LTV3 23 kpl LTV4 23 kpl
nikamien epämuotoisuus (VA)	282	253 (90 %)	VA1 28 kpl VA2 1 kpl VA3 0 kpl VA4 0 kpl
spondyloosi (SP)	240	10 (96%)	SP1 8 kpl SP2 1 kpl SP3 1 kpl SP4 0 kpl

Taulukko 19. Suomessa selkäkuvattujen barbetien kuvaustulokset. (Lähde: KoiraNet 20.2.2026).

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyytilastossa on ilmoitettu 134 barbetin kuolinsyy. Suomessa tavallisimmat barbetien kuolinsyyt ovat vanhuus, kasvain- ja hermostolliset sairaudet. Hermostolliset sairaudet, lähinnä epilepsia, olivat aiemmin huomattava kuolinsyy varsinkin nuorilla koirilla. Kun sairaus on saatu merkittävästi vähenemään, myös sen osuus kuolinsyissä on pienentynyt – viimeisen seitsemän vuoden aikana vain kolme koiraa on kuollut tai lopetettu hermostollisen sairauden vuoksi, kaksi niistä aikuisiässä. Samoin on sydänsairauksien osalta. 2010-luvulla oli muutama pentue, joissa esiintyi nuorena kuolemaankin johtavia sydänsairauksia. Viimeisen seitsemän vuoden aikana vain yksi koira on kuollut sydänsairauteen, sekin yli kahdeksanvuotiaana. Kasvainsairaudet ovat suurin yksittäinen, ja tyypillisesti vanhempien koirien kuolinsyy. Noin 60 prosenttia kuolleista tässä ryhmässä eli yli 10-vuotiaaksi ja 88 prosenttia yli 8-vuotiaaksi. Lymfoma oli yleisin yksittäinen kasvain/syöpätyyppi. Muuten kuolinsyyt jakautuivat melko tasaisesti eri kategorioihin. Vanhuus on noussut yhdeksi yleisimmistä kuolinsyistä, kun vanhojen koirien määrä on lisääntynyt.

Kuolinsyytilaston mukaan barbetien keskimääräinen elinikä on noin 8,5 vuotta (taulukko 20). Keskimääräiseen elinikään vaikuttaa vieläkin aiemmin nuorena epilepsiaan ja sydänsairauksiin kuolleet koirat. Koska vanhuuteen kuolleiden keski-ikä on ollut noin 14 vuotta, ja vain alle 20 prosenttia kaikista Suomessa rekisteröidyistä barbeteista on syntymävuoden perusteella voinut saavuttaa 14-vuoden iän, on helppo ymmärtää, että vanhana kuolleiden koirien osuus kuolinsyytilastossa on vieläkin suhteellisen pieni.

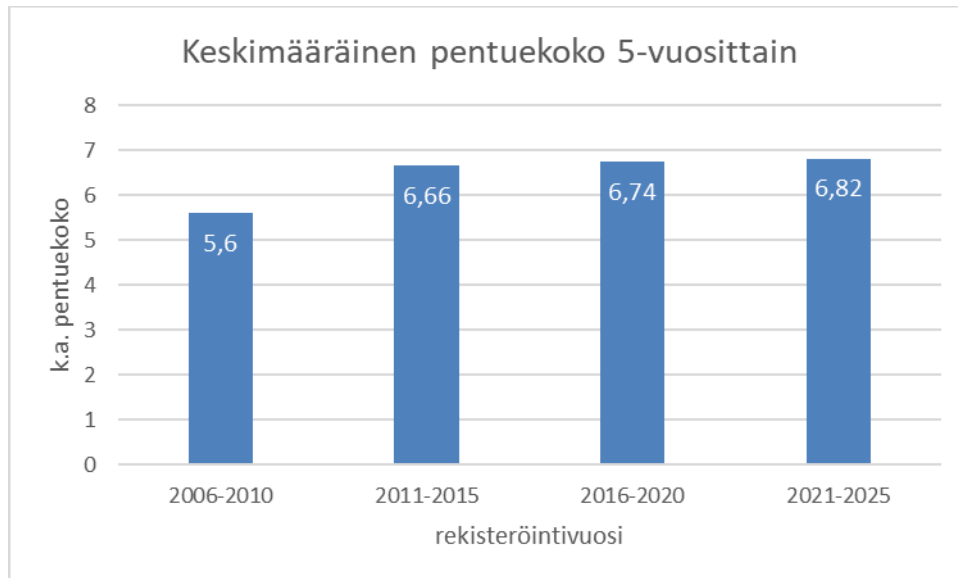
Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	11 vuotta 0 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 2 kuukautta	11
Epilepsia	7 vuotta 3 kuukautta	7
Hermostollinen sairaus	0 vuotta 4 kuukautta	2
Muu hermostollinen sairaus	8 vuotta 3 kuukautta	2
Iho- ja korvasairaudet	4 vuotta 1 kuukautta	1
Atopia, allerginen atooppinen ihotulehdus	4 vuotta 1 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	6 vuotta 2 kuukautta	3
Immuunihemolyttinen anemia, IMHA, AIHA	12 vuotta 9 kuukautta	1
Muu immunologinen sairaus	2 vuotta 10 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 11 kuukautta	32
Kasvainsairaudet, syöpä	11 vuotta 5 kuukautta	6
Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	11 vuotta 11 kuukautta	3
Luun tai nivelten kasvain	5 vuotta 7 kuukautta	2
Lymfoma, imusolmuke-syöpä	8 vuotta 1 kuukautta	5
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	11 vuotta 8 kuukautta	4
Utarekasvain, nisäkasvain	11 vuotta 2 kuukautta	3
Muu kasvainsairaus	9 vuotta 0 kuukautta	9
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	5
Kyynärniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko	12 vuotta 11 kuukautta	1
Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko	8 vuotta 2 kuukautta	3
Muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö	0 vuotta 2 kuukautta	1
Maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	1 vuotta 0 kuukautta	3
Ruokatorven laajentuma, megaesofagus	2 vuotta 0 kuukautta	1
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	0 vuotta 7 kuukautta	2
Selkäsairaus	9 vuotta 6 kuukautta	3
Selkäsairaus	14 vuotta 1 kuukautta	2
Synnytyksellinen nikamien epämuodostuma	0 vuotta 4 kuukautta	1
Silmäsairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Muu silmäsairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	6 vuotta 11 kuukautta	1
Muu sisäeritysrauhasten sairaus	6 vuotta 11 kuukautta	1
Sydänsairaus	3 vuotta 8 kuukautta	8
Sydänsairaus	4 vuotta 1 kuukautta	3
Sydämen läppävuoto, endokardoosi	8 vuotta 11 kuukautta	1
Sydänlihassairaus, kardiomyopatia	2 vuotta 8 kuukautta	2
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	1 vuotta 6 kuukautta	2
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 vuotta 5 kuukautta	3
Munuaisten vajaatoiminta	7 vuotta 6 kuukautta	2
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 3 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 8 kuukautta	9
Pennun synnytyksellinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 2 kuukautta	1
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 2 kuukautta	20
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 2 kuukautta	6
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 3 kuukautta	4
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 10 kuukautta	2
Salakavaluus tai arvaamattomuus	7 vuotta 2 kuukautta	1
Muu käytösongelma	8 vuotta 2 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	5 vuotta 2 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 6 kuukautta	6
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 1 kuukautta	14

Taulukko 20. Barbetin kuolinsyytilasto (lähde: KoiraNet 13.2.2026).

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Kaikkien rekisteröintien perusteella laskettuna barbetin keskimääräinen pentuekoko on 6,4. Viisivuotiskausittain tarkasteltaessa keskimääräinen pentuekoko on kasvanut jonkin verran (kuva 14).

Kuva 14. Keskimääräinen pentukoko 5-vuosittain rekisteröintivuoden mukaan.

Barbeteilla suuret pentueet - 9 pentua tai enemmän – ovat suhteellisen yleisiä (18 prosenttia pentueista). Suuri pentuekoko voi aiheuttaa polttoheikkoutta tai pitkittyneen synnytyksen, jolloin osa pennuista voi menehtyä hapenpuutteeseen.

Astumisvaikeudet

Astumisvaikeudet on käsitelty kohdassa 4.2.6. Lisääntymiskäyttäytyminen

Tiinehtymisvaikeudet

Barbetilla ei esiinny merkittävässä määrin tiinehtymisvaikeuksia terveys- ja lisääntymiskyselyiden tulosten perusteella. Omistaja ilmoitti nartun jääneen tyhjäksi astutuksesta noin viidessä prosentissa vastauksista. Osa vastaajista epäili väärää astutusajankohtaa, ja moni näistä nartuista tuli kantavaksi toisella kerralla.

Suurin osa kasvattajista tekee jalostustoimikunnalle jalostustiedustelun, jonka perusteella pystytään seuraamaan toteutuneita yhdistelmiä. Vuosittain osa pentuesuunnitelmista jää toteutumatta, mutta syitä suunnitelmien toteutumatta jäämiseen ei tiedetä, osa voi johtua astutus- tai tiinehtymisvaikeuksista, osa muista syistä.

Synnytysongelmat

Lisääntymiskyselyssä ilmoitetuista 30 pentueesta 24 (80 %) syntyi vaikeuksista, ja kuudessa tapauksessa tarvittiin eläinlääkärin apua. Kolmelle nartulle annettiin oksitosiinia synnytyspolttojen voimistamiseen (yhdelta viimeisen, kohtuun jääneen pennun kohdalla), ja kolmelle suoritettiin sektio. Yhden sektorin syy oli virheasentoinen pentu, yhden ahdas synnytyskanava ja yhdessä tapauksessa eläinlääkäri päätyi sektioon erittäin suuren pentueen kohdalla sen jälkeen, kun osa pennuista oli syntynyt alateitse. Ahdas synnytyskanava (nartulla vaikeuksia ponnistaa ensimmäinen pentu ulos) mainittiin myös yhden luonnollisen synnytyksen kohdalla, ja kahdella nartulla kohtu repesi synnytyksen yhteydessä (toinen sektioitiin) – mah-

dollisesti osittain ahtaan synnytyskanavan vuoksi. Nämä kolme narttua olivat lähisukulaisia keskenään.

Suuret pentueet voivat pitkittää synnytystä, aiheuttaa nartun väsymystä ja polttoheikkoutta sekä johtaa jopa pentukuolemiin (katso kohta Keskimääräinen pentuekoko). Varsinkin jos nartulle on odotettavissa suuri pentue, kannattaa mahdollisiin synnytysvaikeuksiin varautua ajoissa.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Barbetnartut hoitavat ja imettävät pentujaan hyvin lisääntymiskyselyn tulosten mukaan, eikä tähän liittyviä ongelmia raportoitu lainkaan.

Pentukuolleisuus

Barbeteilla melko yleiset suuret pentueet (yhdeksän pentua tai enemmän) vaikuttavat olevan yleisin pentukuolemien syy. Kun lisääntymiskyselyn mukaan 33 prosentissa (6/9) suurten pentueiden pennuista osa syntyi kuolleena tai menehtyi ensimmäisinä päivinä, pienemmissä pentueissa pentukuolemia oli vain viidessä prosentissa (1/21). Pentujen kuolinsyitä ei yleensä selvitetty, kasvattajien kommenttien mukaan yksi mahdollinen syy oli pitkittyneen synnytyksen aiheuttama hapenpuute.

Synnyynnäiset viat ja epämuodostumat

Lisääntymiskyselyn 30 pentueesta kolmessa ilmeni vakava kehityshäiriö (yksi pentu/pentue), joka johti pennun lopettamiseen: yksi kitalakihalkio, yksi ruoansulatuselimistön kehityshäiriö ja yksi silmät avoimna syntyneen pennun silmätulehdus ja silmän puhkeaminen (taulukko 21).

Synnyynnäinen vika	Kpl	Huom
napatyry	3	Yksi vaatinut leikkausta
piilokiveksisyys (kives/kivekset eivät laskeutuneet lainkaan)	4	Useampia uroksia, joilla kivekset laskeutuneet vasta luovutusiän jälkeen
purenta- tai hammasongelma maitohampaissa	24	Korjaantunut yleensä itsestään pysyvien hampaiden puhjettua. Katso tarkemmin kohta 4.3.2.

Taulukko 21. Lievemmat synnyynnäiset viat barbeteilla lisääntymiskyselyn (30 pentuetta, joissa yhteensä 212 pentua) ja terveyskyselyn (105 yksittäistä koiraa) mukaan.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rotumääritelmän mukaan barbet on keskikokoinen ja normaalirakenteinen.

Rodun erityispiirre on paksu ja villava karvapeite, joka hoitamattomana saattaa altistaa ihotulehduksille. Barbetin rotumääritelmän mukaan korvan tulisi ulottua suupieleen, joten korvalehti ei sinänsä ole erityisen suuri. Runsa ja pitkä karvoitus korvaledessä ja korvan alla voi kuitenkin tehdä korvasta raskaan ja estää korvan ilmanvaihtoa ja kuivumista, ja siten altistaa korvatulehduksille.

Barbetin turkin voi pitää sopivan pituisena niin, että mahdolliset turkista aiheutuvat ongelmat voidaan estää. Rotumääritelmässä mainitaan, että "Barbetin karvapeitettä voidaan muotoilla rodunomaisella tavalla leikkaamalla, jotta koiran työskentely ja karvapeitteen hoito helpottuisivat. "Liioiteltua turkin pituutta ei tule suosia rotumääritelmää tulkittaessa tai näyttelyissä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Vaikka barbetien silmänsairaus tilanne on melko hyvä, tulee jalostuksessa huolehtia jatkossakin siitä, että jalostukseen ei käytetä vakavaa silmänsairautta sairastavia koiria. Myös lievempiä silmänsairauksia sairastavien koirien jalostuskäyttöä tulee harkita tarkoin ja parittaa ne vain sairauden osalta terveen kumppanin kanssa. Virallisten silmätarkastusten lisäksi jalostuskoirille suositellaan geenitestausta, joka rodulla koskee lähinnä tappisolu-sauvasolu dystrofiaa (RPGRIP1) ja etenevää verkkokalvon surkastumaa (prcd-PRA).

Lonkkadysplasian tilanne on pikkuhiljaa paranemassa ja jalostuksessa tulisikin edelleen tehdä tätä suuntausta tukevia valintoja. Populaation kasvettua on perusteltua asettaa tiukempia ehtoja jalostuskoirien lonkkatuloksille ilman, että liian moni koira jätetään jalostuspopulaation ulkopuolelle. Uudessa PEVISA-ohjelmassa lonkkien raja-arvoksi asetetaan C, ja C-lonkkaisen puolison tulee olla A- tai B-lonkkainen.

Kyynärät eivät ole erityinen ongelma rodussa: lähes 90 prosentilla koirista on 0-kyynärät, vaikka kyynärtilanne barbeteilla onkin viime vuosina lievästi heikentynyt. Jalostussuositusten mukaan 1-kyynäräinen koira tulisi parittaa vain terveen puolison kanssa, eikä 2-kyynäräisiä koiria ei tulisi käyttää jalostukseen lainkaan. Viime vuosina jalostuskoirien kyynärtilanne onkin parantunut, eli suurempi osa jalostuskoirista on ollut tervekyynäräisiä. PEVISA:ssa jalostuskoirilta vaaditaan kyynärkuvaustulos.

Selkäkuvaukset ovat osoittaneet, että varsinkin lievät LTV-muutokset ovat melko yleisiä rodussa. Uuteen PEVISA-ohjelmaan tuleekin selkäkuvausvaatimus, jotta sekä nikamamuutosten, että selkäongelmien laajuus saadaan selvitettyä, ja selkäoireisten koirien määrä minimoitua. Selkänikamien välilevyjen rappeutuminen (IVDD) on geenitestien perusteella myös barbeteilla mahdollinen riski. Retrogeenin kantajia on rodussa jonkin verran, vaikka sen yleisyyttä on vielä vaikea arvioida geenitestitulosten vähäisyyden vuoksi. Koska kyseessä on mahdollisesti koiran hyvinvointia heikentävä vakava sairaus, joka voi johtaa jopa koiran lopettamiseen, on jalostussuosituksiin lisätty suositus jalostuskoirien testaamiseksi ja kantajien jalostuskäytön vakavaan harkintaan.

Allergia ja atopiadiagnoosit ja -epäilyt ovat lisääntyneet rodussa selvästi. Asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, eikä koiraa tule käyttää jalostukseen, jos sillä on edes epäily allergiasta tai atopiasta. Melko yleinen alttius korvatulehduksille tulee huomioida sekä koirien hoidossa, trimmauksessa että vakavissa tapauksissa jalostusvalinnoissa. Usein toistuvat tai kroonistunut korvatulehdus voi olla merkki atopiasta tai allergiasta, eikä niistä kärsivää koiraa tule käyttää jalostukseen.

Vaikka epilepsiatapausten määrä on pudonnut vain muutamiin yksilöihin, tulee epilepsiatapauksiin ja -epäilyihin suhtautua vakavasti.

Lisääntymisessä ei terveystarkastusten mukaan ole erityisiä ongelmia. Barbetien keskimääräinen pentuekoko 6,4, ja se on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana 0,8 pennulla. Tämä ja ilmoitettujen epämuodostumien vähäinen määrä voivat olla merkkejä populaation hyvästä lisääntymis- ja elinvoimaisuudesta. Suurissa (9 tai useampia pentuja) pentueissa pentukuolleisuus on kuitenkin melko huomattavaa, ja kyselyn tulosten mukaan johtuu todennäköisesti pääosin pitkittyneestä synnytyksestä. Varsinkin jos pentueen odotetaan olevan suuri, tulisi kasvattajan varautua mahdollisiin ongelmiin. Pentukuolemien syyt olisi tärkeä saada selville, ja kasvattajia kehoitetaan toimittamaan kuolleet pennut tutkimuksiin, jos kuoleman syy on epäilyttävä.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Ranska

FCI:n numero: 105 **Hyväksytty:** FCI 9.5.2006 SKL-FKK 11.9.2007

KÄYTTÖTARKOITUS: Vesilintujen metsästyksessä käytettävä koira, joka vesikoirien tapaan noutamisen lisäksi etsii, paikallistaa ja ajaa ylös vesikasvillisuuden sekaan piiloutuneen riistan sekä noutaa ammutun saaliin. Se sietää hyvin kylmää ja menee veteen kaikenlaisessa säässä.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 8 noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat. Alaryhmä 3 vesikoirat. Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Ranskanvesikoira on ikivanha, kaikkialla Ranskassa tunnettu rotu, jota käytetään vesilintujen metsästyksessä. Rodusta on useita kuvauksia ja mainintoja kirjallisuudessa 1500-luvulta lähtien.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen ja normaalirakenteinen. Rodun erityispiirre on paksu ja villava karvapeite, joka suojaa tehokkaasti kylmältä ja kosteudelta. Karva muodostaa leukaparran (ransk. barbe), jonka mukaan rotu on saanut nimensä.

TÄRKEITÄ MITTASUhteita:

Kuono on hieman kalloa lyhyempi. Rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on hieman säkäkorkeutta suurempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, omistajaansa erityisen kiintyvä ja hyvin sosiaalinen. Rakastaa vettä, jopa kylmässä säässä.

PÄÄ

Kallon karvapeite ulottuu kuononselkään. Parta on pitkä ja tuuhea, viikset peittävät koko kuonon. Pää on kauttaaltaan tuuheakarvainen. **KALLO-OSA:** Pyöristynyt ja leveä. **OTSAPENGER:** Selvä. **KIRSU:** Suuri ja musta tai ruskea karvapeitteen väristä riippuen. Sielaimet ovat hyvin avoimet. **KUONO-OSA:** Melko neliömäinen. Kuononselkä on leveä. **HUUDET:** Paksut, hyvin pigmentoituneet ja kauttaaltaan pitkän karvan peittämät. Huulten reunat ovat mustat tai ruskeat. **LEUAT / HAMPAAT / PURENTA:** Leuat ovat keskenään yhtä pitkät. Leikkaava purenta, vahvat hampaat. Etuhampaat ovat hyvin kehittyneet ja suorassa rivissä. **SILMÄT:** Pyöreät ja mieluiten tummanruskeat. Silmäluomien reunat ovat mustat tai ruskeat.

KORVAT: Alas, joko silmän korkeudelle tai hieman alemmaksi kiinnittyneet, pitkät, litteät, leveät ja pitkän, nyörimäisen karvan peittämät. Kun korvat vedetään yhteen kirsun edessä, korvakarvat ulottuvat ainakin 5 cm sen yli; korvalehti ulottuu suupielen yli. **KAULA:** Lyhyt ja vahva.

RUNKO

SELKÄ: Kiinteä; selkälinja on vakaa. **LANNE:** Kaareutuva, lyhyt ja vahva. **LANTIO:** Sivusta katsottuna pyöristynyt, tasapainoisesti lannelinjaa jatkava. **RINTAKEHÄ:** Leveä, hyvin kehittynyt ja syvä, kyynärpäihin ulottuva. Kyljet ovat kaarevat, eivät tynnyrimäiset.

HÄNTÄ: Alas kiinnittynyt; asennoituaan hieman koholla, mutta koiran työskennellessä vaakatasoa ylempänä. Hännän pää kaartuu loivasti.

RAAJAT

ETURAAJAT

LAVAT: Viistot, lavan ja olkavarren välinen kulmaus on 110 – 115°. **OLKAVARRET:** Vahvat ja lihaksikkaat. **KYYNÄRVARRET:** Suorat, vahvaluustoiset, pystyt ja kauttaaltaan pitkäkarvaiset. **KÄPÄLÄT:** Pyöreät, leveät ja karvaiset.

TAKARAAJAT

REIDET: Hieman viistot, lihaksikkaat. **KINTEREET:** Matalat ja hyvin kulmautuneet. **VÄLIJALAT:** Pystysuorat. **KÄPÄLÄT:** Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Vaivattomat; raajat liikkuvat rungon suuntaisesti. Eturaajan askel on keskipitkä ja takaraajalla hyvä työntö.

NAHKA: Melko paksu.

KARVAPEITE

KARVA: Pitkää, villavaa ja kiharaa, voi muodostaa nyörejä. Karva on tuuhea ja peittää luonnontilaisena koiran kauttaaltaan. Karvapeite on rodun tärkeä erityispiirre.

Ranskanvesikoiran karvapeitettä voidaan muotoilla rodunomaisella tavalla leikkaamalla, jotta koiran työskentely ja karvapeitteen hoito helpottuisivat. **VÄRI:** Yksivärinen musta, harmaa, ruskea, kellanruskea, hiekanruskea, valkoinen tai kirjava. Kaikki kellanruskean ja hiekanruskean sävyt ovat sallittuja. Värisävyyn tulisi mieluiten olla sama koko rungossa.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 58 – 65 cm, nartut 53 – 61 cm, sallittu poikkeama ± 1 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Kevyt ja pitkä pää, kevyt ja liian pitkä kuono, ohuet huulet. Ylä- tai alapurenta, vinot leuat. Vaaleat silmät. Ylös, silmien tasoa korkeammalle kiinnittyneet, ohuet, lyhyet tai kapeat korvat. Ohut kaula. Painunut selkälinja. Pitkä ja heikko lanne. Kapea lantio. Kapea rintakehä. Ylöskiinnittynyt, selän päälle kaartunut tai kiertynyt, lantiota tai lannetta vasten painunut häntä; hännättömyys tai liian lyhyt häntä. Lähekkäin olevat lapojen kärjet. Lihaksettomat olkavarret. Kevytluustoiset kyynärvarret; eturaajojen hapsutus. Takaraajat: litteät reidet. Niukasti kulmautuneet kinteret, hapsutus, takaraajojen kannukset; kapeat, hennot ja karvattomat käpälät. Ohut nahka. Lyhyt, karhea, muu kuin villava tai kihara karvapeite. Muut rotumääritelmässä mainitsemattomat värit.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

Aggressiivisuus ja pelokkuus. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä. **HUOM.** Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

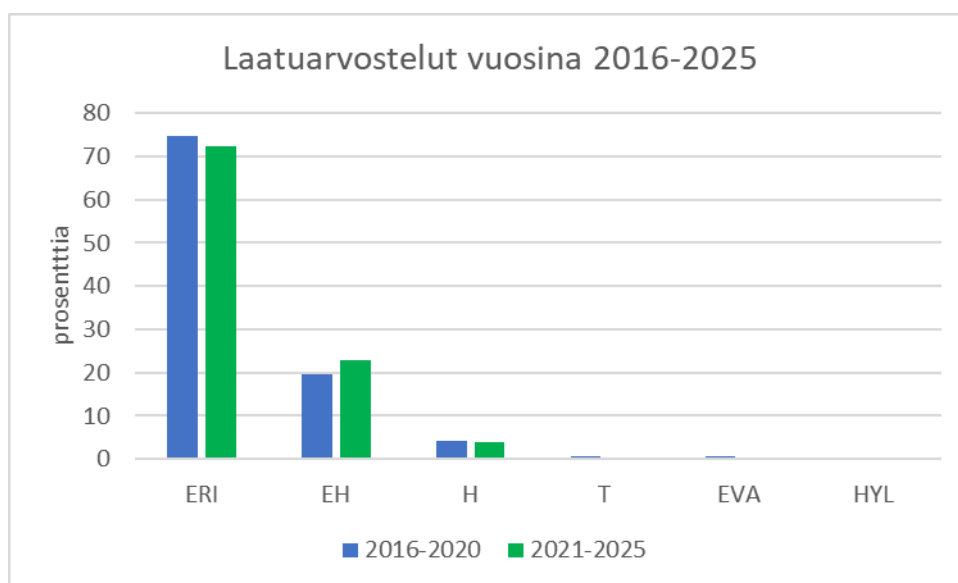
Näyttelyissä käyminen on suosituin harrastus barbetin omistajien keskuudessa käyntimäärien perusteella. Näyttelykäyntien kokonaismäärä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut noususuuntainen, keskimäärin 205 käyntiä vuodessa.

Vuosina 2009–2012 syntyneistä 49 prosenttia on käynyt näyttelyssä, vuosina 2013–2017 syntyneistä 42 prosenttia, vuosina 2018–2021 syntyneistä 42 prosenttia ja vuosina 2022–2024 syntyneistä jopa 59 prosenttia. Tässä on kuitenkin huomattava, että nuoremmat koirat ehtivät käydä vielä näyttelyssä myöhemminäkin vuosina, joten näyttelykäyntien määrä näiden osalta vielä lisääntyy

Spanieleidentaipumuskoe- tai metsästyskoetulos on ollut edellytyksenä Suomen muotovalion arvon (FI MVA) saavuttamiseksi 1.1.2012 alkaen. Tällä pyritään edistämään rodun käyttöominaisuuksien säilymistä ja noudattamaan rodun kotimaan Ranskan muotovalioitumisen ja FCI:n kansainvälisen muotovalioitumisen (C.I.B.) käyttökoevaatimuksen esimerkkiä.

Suomen barbetkanta on ulkomuodoltaan vaihteleva, mutta näyttelytulosten perusteella erittäin korkeatasoinen ja rotumääritelmän mukainen (kuva 15).

Barbetin rotumääritelmä on muuttunut useita kertoja viime vuosikymmenten aikana. Säkäkorkeuden alaraja on noussut uroksilla 50 senttimetristä 58 senttimetriin ja nartuilla 45 senttimetristä 53 senttimetriin. Sekä Suomessa, että maailman laajuisesti populaatiokeskiarvot ovat rotumääritelmän säkäkorkeuden alapäässä, ja useat yksilöt ovat rotumääritelmää pienempiä.

Kuva 15. Laatuarvostelujen osuus (%) syntymävuoden mukaan. Näyttelykäynnit yhteensä ryhmittäin: 2005–2009 588 käyntiä, 2010–2014 1287 käyntiä. (Lähde: KoiraNet 26.2.2026)

Taulukossa 22 esitetään syntymävuosittain näyttelyissä käyneiden barbetien saamat korkeimmat näyttelytulokset. On huomattava, että ennen 2010 syntyneet koirat ovat saattaneet saada Suomen muotovalion arvon ilman käyttökoetulosta.

syntymä- vuosi	synty- neitä	CIB / CIE	FIMVA	CACI B/ VA- CACIB	SA/S ERT VA- SERT	ERI	EH	H	Näytte- lyssä käyneet (% syn- tyneistä)
2002	2		1 (50 %)	1 (50 %)					2 (100 %)
2003	3		1 (50 %)		1 (50 %)				2 (67 %)
2004	7		1 (20 %)	4 (80 %)					5 (71 %)
2005	7	2 (33 %)	4 (67 %)						6 (86 %)
2006	30	3 (18 %)	4 (24 %)	2 (18 %)	3 (18 %)		3 (18 %)	1	17 (57 %)
2007	41	4 (16 %)	6 (24 %)	3 (12 %)	6 (24 %)	1 (4 %)	3 (12 %)		25 (61 %)
2008	23		3 (25 %)	2 (17 %)	4 (33 %)	1 (8 %)	1 (8 %)		12 (52 %)
2009	34	2 (13 %)	5 (31 %)	2 (13 %)	4 (25 %)		3 (19 %)		16 (47 %)
2010	33	1 (6 %)	4 (22 %)	4 (22 %)	7 (39 %)	1 (6 %)			18 (55 %)
2011	53	1 (5 %)	1 (5 %)	5 (25 %)	7 (35 %)	2 (10 %)	2 (10 %)	1 (5 %)	20 (38 %)
2012	23	2 (15 %)		5 (38 %)	2 (15 %)	2 (15 %)	2 (15 %)		13 (57 %)
2013	47	5 (23 %)	4 (18 %)	3 (14 %)	6 (27 %)	3 (14 %)	1 (5 %)		22 (47 %)
2014	58	1 (3 %)	6 (18 %)	2 (6 %)	13 (38 %)	6 (18 %)	5 (15 %)	1 (3 %)	34 (59 %)
2015	40	2 (15 %)		2 (15 %)	4 (31 %)	3 (23 %)	2 (15 %)		13 (32 %)
2016	51	4 (20 %)	6 (30 %)		10 (50 %)	1 (5 %)	2 (10 %)		20 (39 %)
2017	63	1 (6 %)	1 (6 %)	2 (11 %)	7 (39 %)	2 (11 %)	5 (28 %)	1 (6 %)	18 (29 %)
2018	68	3 (11 %)	3 (11 %)	5 (19 %)	10 (37 %)	1 (4 %)	3 (11 %)		27 (40 %)
2019	106		10 (23 %)	6 (14 %)	16 (37 %)	2 (5 %)	9 (21 %)		43 (41 %)
2020	62	1 (4 %)	5 (21 %)	1 (4 %)	12 (50 %)	3 (12 %)	2 (8 %)		24 (39 %)
2021	127	1 (2 %)	7 (11 %)	3 (5 %)	26 (42 %)	9 (15 %)	14 (23 %)	2 (3 %)	62 (49 %)
2022	88		9 (23 %)	2 (5 %)	11 (28 %)	7 (18 %)	7 (18 %)	3 (8 %)	39 (44 %)
2023	72		5 (13 %)	7 (18 %)	12 (32 %)	6 (16 %)	8 (21 %)	1 (3 %)	38 (53 %)
2024	125			7 (12 %)	36 (63 %)	8 (14 %)	5 (9 %)	1 (2 %)	57 (79 %)
2025	112				1 (100 %)				1 (1 %)

Taulukko 22. Näyttelyssä käyneiden koirien paras näyttelytulos syntymävuoden mukaan. Suluissa prosenttiosuus näyttelyssä käyneistä. (lähde: KoiraNet 7.2.2026)

Rodun koirien jalostustarkastukset

(tekstissä kursivilla otteita rotumääritelmästä)

Barbetin rotukatselmuksessa on käynyt 123 koiraa, 51 urosta ja 72 narttua. Ulkomuoto-osiossa koirat käydään läpi yksityiskohtaisesti, arvioiden kaikkia rotumääritelmässä mainittuja anatomisia piirteitä. Vuodesta 2017 (noin 80 % arvioiduista koirista) alkaen arvion on tehnyt sama ulkomuototuomari.

Koirien yleisvaikutelma ja rakenne oli paria poikkeusta lukuun ottamatta normaali/tasapainoinen/ sopusuhtainen ja rungon mittasuhteet rotumääritelmän mukaiset (*pituus hieman säkäkorkeutta suurempi*). Tyypillinen säkäkorkeuden ja rungon pituuden suhde on 14:15. Sekä uroksissa että nartuissa kolmannes koirista oli alle rotumääritelmän alarajan (*nartut 53 cm, urokset 58 cm ±1 cm*), mikä heijastaa pienten koirien yleisyyttä barbetpopulaatiossa maailmanlaajuisesti. Luusto ja raajaluusto oli sopusuhtainen ja/tai vahva kolmea koiraa lukuun ottamatta.

Pään mittasuhteet olivat oikeat (*kuono hieman kalloa lyhyempi*) 93 prosentilla koirista, muilla kuono oli ihannetta lyhyempi. Tyypillinen kuonon ja kallon suhde on 3:4. Kuonoissa (*melko neliömäinen, kuononselkä leveä*) oli myös kiilamaisuutta, kapeutta tai keveyttä 28 prosentilla koirista. Hammaspuutoksia - lähinnä

välihampaita koskien - esiintyi 18 prosentilla koirista. Muuten päässä, kallossa, silmissä korvissa ei ilmennyt merkittäviä ongelmia. Kapea tai kevyt kuono voi johtaa hammas- tai purentaongelmiin, joten asiaan tulee kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

Eturinta oli hyvä ja/tai selvästi erottuva isolla osalla koirista. Etenkin uroksilla esiintyi jonkin verran heikkoja tai kapeita eturintoja (23 %), nartuilla selvästi vähemmän (11 %). Myös rintakehissä (*leveä, hyvin kehittynyt ja syvä, kyynärpäihin ulottuva*) ilmenee kapeutta ja lyhyttä etenkin uroksilla. Rintakehään toivottiin hieman enemmän leveyttä lähes 37 prosentilla uroksista, nartuilla vajaalla neljänneksellä. Rintakehän puutteellista pituutta esiintyi etenkin nartuilla. Nartuista 28 prosentilla se oli kuvattu lyhyehköksi, ja näistä 70 prosentilla lanne vastaavasti pitkähköksi. Nartuilla hieman pidempi lanneosa antaa kuitenkin tilaa - barbeteilla joskus suureinkin – pentueen kehitykselle tiineyden aikana. Yhtä koiraa lukuun ottamatta kaikki puutteet rintakehissä arvioitiin asteeltaan lieviksi. Kapea ja heikko etuosa voi johtaa eturaajojen kapea-asentoisuuteen sekä kapeisiin liikkeisiin. Etenkin rintakehien osalta on huomioitava, että suuri osa rotukatselmukseen osallistuneista koirista on nuoria (2/3 alle 3-vuotiaita), joilla rintakehän kehitys voi olla vielä kesken. Etuosan riittävän vahvaan rakenteeseen tulee kuitenkin kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

Eturaajojen rakenteen tasapainoisuus on tärkeää koiran oikean ja vaivattoman liikkumisen kannalta. Barbetilla lavan ja olkavarren pituus tulisi olla lähes sama, ja niiden välinen kulmaus 110–115 astetta. Pitkä lapa mahdollistaa eturaajojen laajan liikeradan, mutta jos se on yhdistettynä lyhyeen olkavarteen voi koiran liike muuttua epätaloudelliseksi. Rotukatselmuksen tuloksissa noin 30 prosentilla koirista olkavarsi oli ihannetta lyhyempi, ja samalla osuudella sen asento oli hieman pysty. Muuten eturaajoissa ei ilmennyt merkittäviä ongelmia - etukulmaukset olivat hyvät tai riittävät kaikilla koirilla.

Myös takakulmaukset olivat kolmea koiraa lukuun ottamatta hyvät tai riittävät. Hyvät, tasapainoiset takakulmaukset antavat tilaa vahvoille, *leveille reisi lihaksille* ja mahdollistavat vaivattoman ja energiaa säästävän liikkeen. Muutenkaan takaraajoissa ei ollut juurikaan ongelmia. *Kintereen tulee olla matala*, jotta se takaa kestävyuden liikkeessä. Noin viidesosalla koirista oli rodulle hieman liian korkeat kintereet, mutta riittämättömästi kulmautuneita tai pihtikintereitä oli vain harvalla (8 %).

Lantion asento vaikuttaa myös takaraajojen asentoon ja liikkeisiin. Barbetilla lantion tulee olla *pyöristynyt ja tasapainoisesti lannelinjaa* jatkava. Pääosin lantion asennot olivat rotumääritelmän mukaisia - lukuun ottamatta viittä koiraa kaikilla oli mainittu ainakin toinen näistä määritteistä, tosin 11 prosentilla oli tämän lisäksi mainittu lantion olevan hieman luisu. Korkealle kiinnittyneitä häntiä esiintyi 5 prosentilla.

Liikkeissä oli ahtautta tai kapeutta jonkin verran sekä edessä (15 %) että etenkin takana (41 %). Muuten liikkeet olivat pääsääntöisesti suorat, vaivattomat ja vahvat. Lievä kapeus takaliikkeissä on kuitenkin ra-
vaajatyypille ominaista, ja hyvässä ravissa liikkuvien koirien jalat muodostavat tassujen jäljet yhteen lin-
jaan. Kapeus sinänsä ei siis ole ongelma, jos liikkeet ovat suorat, toisin kuin pihtikinttuisuus, jossa kin-
tereet kääntyvät sisäänpäin.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Metsästyskoiran tulee olla terverakenteinen ja kestävä. Erityisesti vedessä liikkumiseen koira tarvitsee voimaa, mutta liian raskas rakenne ei salli kestäväää ja pitkäaikaista liikkumista maalla. Barbetilla tulee olla monikäyttöisenä metsästyskoirana keskivahva rakenne.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Suomalaiset barbetit vastaavat rotumääritelmää hyvin, eikä niillä tavata yleisesti sellaisia vakavia rotumääritelmästä poikkeavia rakenneominaisuuksia, jotka suoranaisesti haittaisivat terveyttä. Kapeat etuosat ja liikkeet vaikuttavat kuitenkin koiran oikeaan askellukseen ja kestävyYTEEN, ja voivat pahimmillaan aiheuttaa lihas- ja nivelkipuja. Ongelmat tulevat helpommin esiin etenkin rankemmassa rasituksessa ja vanhemmalla iällä.

Kuonon leveyteen, vahvuuteen ja oikeaan malliin tulee kiinnittää huomiota jalostuksessa, koska se heijastuu helposti myös purentaan ja hampaistoon. Kuonon ja leukojen tulee olla myös tarpeeksi vahvat ja kehittyneet, jotta koira voi kantaa suurenkin riistalinnun. Kasvuikässä eriaikaan kehittyvät leuat voivat aiheuttaa purennan ongelmia.

Jalostuspäätöksissä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ei yhdistetä koiria, joilla on samankaltaisia puutteita tai vikoja rakenteessa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun jalostuksen tavoiteohjelmien voimassaolokaudet

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma tehtiin jaksolle vuosille 2009–2013. Toinen jalostuksen tavoiteohjelma oli vuosille 2014–2018 ja sitä päivitettiin vuosille 2016–2020. Kolmas jalostuksen tavoiteohjelma kattoi vuodet 2021–2026. Päivitetty jalostuksen tavoiteohjelma koskee vuosia 2027–2031.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Urokset

Nimi	Synt. aika	Pentueet	Pennut yht.	Toisessa polvessa	Lonkat				Kynnärpäät				Silmät				Koiran omat tulokset						
					Tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	Jalind.	lonkat	Kynärät	silmät	selkä	näyttelytul.	koetulokset
JOLANDAN HOLY MOLY	2018	3	20	0	1	1	5 %	*	1	0	5 %	*	0	0	0 %	*	104	A/B	0/0	ok		ei ole	0
GINKGO VON SPRINGBELL	2019	4	19	12	6	6	32 %	100 %	5	2	26 %	40 %	2	0	11 %	0 %	96	A/A	0/0	dist.		ei ole	0
BARBOUCLES SUR MEUSE GIO PARIS	2019	2	19	0	1	1	5 %	*	1	1	5 %	*	2	0	11 %	0 %	91	A/A	n.a.	dist.		NL MVA	ei tietoa
NUUTUKSEN EPELI	2016	3	18	24	14	7	78 %	50 %	14	1	78 %	7 %	8	0	44 %	0 %	101	B/B	1/1	ok	LTV0	SERT	SPA1, RTK2, MEJÄ AVO3, LTE 140
HULABALOO HILL'S LA VICA LOCA	2018	3	17	0	6	1	35 %	17 %	6	0	35 %	0 %	6	2	35 %	33 %	90	C/D	0/0	ok		ei ole	0
LITTLE FROST'S C'MON CLAUDE FROLLO	2019	2	17	9	7	4	41 %	57 %	6	0	35 %	0 %	6	0	35 %	0 %	93	B/B	0/0	ok		EH	SPA0, MEJÄ AVO0
FRODO SABIO PERRO	2019	3	17	21	8	3	47 %	38 %	8	0	47 %	0 %	4	1	24 %	25 %	97	B/B	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	ei ole	0
DENIS LACKIE SPLENDORKI	2020	2	17	0	5	1	29 %	20 %	5	0	29 %	0 %	1	0	6 %	*	107	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	rotukat.	0
NUUTUKSEN ELTON	2016	2	16	0	10	5	62 %	50 %	10	0	62 %	0 %	4	0	25 %	0 %	102	B/B	0/0	ok	SP0, LTV2	EH	SPA1
DEESTELLE MIDNIGHT MOSKU	2018	3	16	17	9	3	56 %	33 %	9	1	56 %	11 %	3	0	19 %	0 %	103	B/B	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	FI MVA	SPA1, SPME vesit 0

NUUTUKSEN EDDIE	2016	3	15	34	14	3	93 %	21 %	14	0	93 %	0 %	10	2	67 %	20 %	104	B/B	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	VARA-SERT	0
DEESTELLE CORONA KONNA	2020	2	13	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	98	C/B	0/0	ok	VA0, LTV0	FI MVA	SPA1
ÅBYFJORDENS FOLKE	2016	2	13	0	5	2	38 %	40 %	5	0	38 %	0 %	5	1	38 %	20 %	97	B/B	0/0	ok		C.I.E.	ei tietoa
ROIKANNEIDON VILKAS-VILI	2017	2	13	9	6	4	46 %	67 %	6	1	46 %	17 %	5	0	38 %	0 %	108	A/A	0/1	ok		ei ole	0
VOLCANO ENERGY SABIO PERRO AT NOVAFORESTA	2019	2	13	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	n.a.	A/A	0/0	ok		ei tietoa	ei tietoa
DEESTELLE EVENING SKY ACE	2021	1	12	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	115	A/A	0/1	ok	VA0, SP0, LTV1	rotukat.	0
BOMBADEE OCEAN'S THIRTEEN	2022	1	12	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	108	A/A	0/0	ok		ei ole	0
NEPTUNE DE LA PIERRE ATTELEE	2017	2	12	15	8	7	67 %	88 %	7	1	58 %	14 %	4	0	33 %	0 %	81	D/C	0/0	ok		C.I.B.	SPA1, RTK4, TOKO ALO2
BAZYL JUNIOR LACKIE SPLENDOR KI	2022	2	12	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	111	A/A	0/0	dist.	VA0, SP0, LTV0	CACIB	RT ALO0
NUUTUKSEN KAAPO	2020	2	12	0	5	2	42 %	40 %	5	0	42 %	0 %	2	1	17 %	50 %	111	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	SERT	MH suor.

Taulukko 23. Vuosina 2016–2025 syntyneiden 20 käytetyimmän jalostusuroksen jälkeläistilasto ja omat tulokset (KoiraNet 22.1.2026). Ulkomaiset urokset on merkitty lihavoidulla.

Nartut

					Lonkat				Kynnärpäät				Silmät				Koiran omat tulokset						
Nimi	Synt. aika	Pentueet	Pennut yht.	Toisessa polvessa	Tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	tutkittu	sairas	tutkittu %	sairas %	Jal.ind.	lonkat	Kynnärät	silmät	selkä	näyttelytul.	koetulokset
REVULEN'S CINTRA	2017	3	22	9	7	4	32 %	57 %	6	1	27 %	17 %	7	0	32 %	0 %	89	C/C	0/0	ok	VA0, LTV0	SERT	SPA0, MEJÄ AVO0
NUUTUKSEN ESTELLE	2016	3	21	41	12	2	57 %	17 %	12	1	57 %	8 %	9	0	43 %	0 %	111	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	CIB	SPA1
HULABALOO HILL'S LA-FAYETTE	2018	2	19	0	8	6	42 %	75 %	8	0	42 %	0 %	2	1	11 %	50 %	90	B/B	0/0	ok		EH	0

PESSINTAS-SUN FIRE LADY	2017	3	18	26	4	0	22 %	0 %	4	1	22 %	25 %	4	3	22 %	75 %	113	A/A	0/0	ok		SERT	0
DEESTELLE DANCING LOVE HIL-LAMIN MINNI	2021	2	17	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	1	0	6 %	*	107	B/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	CIB	SPA1, FI JVA, RTK2
TYYNELÄN JENTE'S RÄHKIS RISKU	2016	2	15	45	10	4	67 %	40 %	10	1	67 %	10 %	8	2	53 %	25 %	108	B/B	0/0	dist.	VA0, SP0, LTV0	FI MVA	SPA1, SPME vesit 0, MEJÄ AVO3
CURLYERIS	2019	2	15	0	4	1	27 %	25 %	4	0	27 %	0 %	1	0	7 %	*	107	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV1	FI MVA	SPA1, MEJÄ AVO0, LTE 99
PESSINTAS-SUN FIRE FOXTROT	2017	2	14	8	6	3	43 %	50 %	6	2	43 %	33 %	3	2	21 %	67 %	100	B/B	0/0	dist.		FI MVA	0
NUUTUKSEN RUUSA	2018	2	14	6	13	5	93 %	38 %	13	1	93 %	8 %	3	1	21 %	33 %	107	A/A	0/0	dist.	VA0, SP0, LTV0	FI MVA	0
BIANCA	2019	2	13	0	1	0	8 %	*	1	0	8 %	*	0	0	0 %	*	103	B/B	0/0	ok		ei ole	SPA1, RTK4
LITTLE FROST'S ARROGANT ICE QUEEN	2016	2	13	24	12	9	92 %	75 %	11	0	85 %	0 %	9	1	69 %	11 %	86	C/C	0/0	ok	VA0, LTV0	FI MVA	SPA1, SPME vesit 1
NUUTUKSEN IIDA	2019	2	13	0	7	3	54 %	43 %	7	0	54 %	0 %	5	0	38 %	0 %	100	B/B	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	FI MVA	SPA1, RTK3, MEJÄ AVO2, MH suor
NUUTUKSEN RAEI	2018	2	13	9	6	0	46 %	0 %	6	2	46 %	33 %	6	0	46 %	0 %	110	A/A	0/0	dist.	VA0, LTV0	CIB	SPA1, RT AVOHYV
HULABALOO HILL'S EDEL-WEISS	2021	1	12	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	106	B/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	rotukat.	0
CHLOE	2022	1	12	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	84	C/D	2/1	ok		ei ole	0
BOREALII HELLO	2018	2	11	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	102	B/B	0/0	puut. kka		H	0
NUUTUKSEN EIRA	2016	2	11	24	9	1	82 %	11 %	9	1	82 %	11 %	3	1	27 %	33 %	112	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	CIB	SPA1, RTK4, TOKO ALO0, MEJÄ AVO0
HÖPÖNASSUN SUFFELIPUFFI	2021	1	11	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	114	A/A	0/0	ok	VA0, SP0, LTV0	SERT	
LAULAVA APRILIS LALA	2017	1	10	0	7	1	70 %	14 %	7	0	70 %	0 %	1	0	10 %	0 %	111	A/A	0/0	ok	VA0, LTV0	ei ole	

TYYNELÄN JENTE'S HU- GOS SNOW- FALL NEITA	2023	1	10	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*	98	B/C	1/0	dist.	VA0, SP0, LTV0	FI MVA	SPA1, MEJA AVO-
--	------	---	----	---	---	---	-----	---	---	---	-----	---	---	---	-----	---	----	-----	-----	-------	----------------------	--------	--------------------

Taulukko 24. Vuosina 2015–2025 syntyneiden 20 käytetyimmän jalostusnartun jälkeläistilasto (Koiranet 22.1.2026).

Yhdeksällä 40 koirasta pentue tai pentueet ovat niin nuoria, että niiltä ei ole vielä tehty terveystutkimuksia. Osalla useamman pentueen koirista tutkittujen osuus on alhaisempi nuoremman pentueen johdosta. Tutkimusosuuden nostamiseen on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota kasvatus- ja valistustyössä.

Jalostukseen eniten käytetyistä uroksista ja nartuista valtaosalla on A- tai B-lonkat ja O-kyynärät (taulukot 23 ja 24). Uroksista kolmella (15 %) ja nartuista neljällä (20 %) on C- tai sitä huonommat lonkat. A- ja B-lonkkien osuudet menevät melko tasan kummallakin sukupuolella. Voidaan siis sanoa, että sukupuolten lonkatilastot ovat melko samanlaiset.

Vuosina 2015–2025 syntyneistä kaikista barbetpennuista 40 prosentilla on C- tai huonommat lonkat. Eniten käytettyjen urosten pennuista vastaava luku on 47 prosenttia ja nartuilla 37 prosenttia. Urosten jälkeläisnäyttö on siten selvästi heikompi kuin nartuilla ja kummallakin sukupuolella heikompi kuin jalostukseen käytettyjen koirien omat tulokset. Tämä heijastuu myös jalostusindeksiin: urosten keskimääräinen jalostusindeksi lonkkien osalta on 101 ja narttujen 103 (ennen pentueita ollutta jalostusindeksiä ei saa tilastosta). Yhtä lukuun ottamatta kaikki taulukoiden jalostuskoirat, joiden pennuista yli puolella on C- tai huonommat lonkat ovat joko itse tai paritettu C- tai huonompilonkkaisen kanssa. Tilanne johtuu todennäköisesti pitkälti kasvatusvalinnoista: kasvattajalla on käytettävissään muutama narttu, ja niiden mahdollisesti heikompia lonkka-arvoja kompensoidaan valitsemalla hyvälonkkainen uros.

Kaikista 2015–2025 syntyneistä pennuista yhdeksällä prosentilla on muut kuin O-kyynärät ja 15 prosentilla on jokin maininta silmätarkastuksista. Eniten käytettyjen urosten pennuista kyynärdysplasian osuus on seitsemän prosenttia, ja narttujen pennuista 10 prosenttia. Kahdella uroksella (10 %) ja kolmella nartulla (15 %) on itsellään muut kuin O-kyynärät, joten jälkeläisnäyttö on parempi kuin koirien omat tulokset. Narttujen pennuilla tulos on kuitenkin huonompi kuin kaikilla 2015–2025 syntyneillä pennuilla.

Eniten käytettyjen urosten pennuista 11 ja narttujen pennuista 18 prosentilla on jokin maininta silmätarkastuksesta. Kolmella uroksella (15 %) ja kuudella nartulla (30 %) on itsellään lievä silmänsairaus, joten jälkeläisnäyttö on parempi kuin koirien omat tulokset. Narttujen pennuilla tulos on kuitenkin huonompi kuin kaikilla 2015–2025 syntyneillä pennuilla.

Nartuista 11 ovat kansainvälisiä tai Suomen muotovalioita, ja vain kolmella ei ole jalostussuositusten vaatimaa näyttelytulosta tai jalostuskatselmusta. Nartuista yhdellätoista on koekäyntejä, ja metsästystaipumuksia testaavan SP-kokeen on suorittanut puolet hyväksytysti. Uroksista viisi on CIB tai muotovalioita, ja kuudella ei ole lainkaan näyttely- tai rotukatselmustulosta. Kahdeksalla uroksella on koe- tai testikäyntejä, ja viisi on suorittanut SPA1-tuloksen. Nartuilla on siten enemmän näyttöjä hyvän rodunomaisuuden ja rakenteen sekä koulutettavuuden ja rodunomaisten taipumusten osalta.

Pieni osuus tutkituista jälkeläisistä heikentää arviota populaation kehityksestä. Tulokset antavat kuitenkin selkeän viitteen siitä, että lonkkien osalta rajoja on syytä tiukentaa vaikkakin pienen populaation johdosta maltillisesti. Kyynärien ja silmien osalta sairaiden osuus on pienempi ja jälkeläisnäyttö parempi kuin lonkkien osalta. Jälkeläisrajoitusta on perusteltua jatkaa: monella uroksella on heikosta jälkeläisnäytöstä huo-

limatta tai ilman jälkeläisnäyttöä tehty toinen tai useampia pentueita. Se, että monet pentueista on tehty rodunomaisilla ja käyttöominaisuuksiltaan testatuilla nartuilla, on kannustettavaa. Kasvattajat joutuvat etsimään sopivan uroksen tasapainotellen niiden terveyden, rakenteen, käyttöominaisuuksien, luonteen ja yhdistelmän sukusiitoksen välillä. Näiden tulosten valossa näyttäisi siltä, että joissakin valinnoissa painottuu nartun terveystulosten kompensointi uroksen avulla.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Populaation kokonaistila ja rakenne		
• Maltillinen populaation kasvu • Yksilön jälkeläismäärä pysyy pienenä suhteessa koko populaatioon • Mahdollisimman monia jalostukseen soveltuvia yksilöitä käytetään jalostukseen • Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen • Suuremmalla osalla koirista PEVISA-tutkimukset • Tuontikoirien ja ulkomaisten astutusten määrä pidetään samalla tasolla • Sukusiitos laskee alle 3 %:iin (5 sp)	• PEVISA-ohjelmassa 15 jälkeläisen raja ja uusintayhdistelmien kieltö vuodesta 2010 • Yhdistys ylläpitänyt jalostusuroslistaa • Koirien vientiä ja tuontia kannustetaan • Roturisteytyspentueiden suunnittelu • Kannustaminen koirien terveyden ja geenitutkimuksiin • Laajan jalostuspopulaation merkitystä korostetaan kasvattajille ja koiran omistajille (artikkeleita, keskusteluita yms.)	• Populaation kasvu: syntyneiden/rekisteröityjen määrä kasvanut noin 65 % viisi vuosittain • Tuontikoirista 32 % käytetty jalostukseen • Sukusiitosprosentti laskenut 3,38 %:sta (2015–2020) 1,47 %:iin (2021–2025) • Syntyneiden pentueiden vanhemmista 79 % eri uroksia, 77 % eri narttuja • Roturisteytyksistä on syntynyt 12 pentuetta F2 tai myöhempää sukupolvea • Maailmanlaajuinen geneettinen heterotsygotia-aste selvästi suurempi kuin rotukoirilla keskimäärin

Luonne ja käyttöominaisuudet		
- Rodun luonne säilyy, arkuus ja aggressiivisuus ei yleisty - Metsästys- ja muut käyttöominaisuudet säilyvät - Barbetin tunnettuus käyttökoirana lisääntyy 50 % suomalaisista jalostuskoirista käynyt luonteen testauksessa ja taipumuskokeissa - Käyttöominaisuuksia testaavissa kokeissa käyneiden 2–10-vuotiaiden barbetien osuus nousee 15 %:iin, taipumuskokeissa käyneiden yli 25 %:iin (yli 9kk). - Käyttö metsästyskoirana säilyy vähintään 30 %:ssa (2–10-vuotiaat). - Käyttö koira-avusteisessa toiminnassa lisääntyy 10 %:iin (2–10-vuotiaat).	- Jalostussuosituksot luonteen osalta - Kasvattajien ja omistajien tiedottaminen luonteen testaamisen tärkeydestä - Kannustaminen metsästykseen, kokeisiin ja harrastuksiin - Rodunomaisten kokeiden ja rotukatselmusten järjestäminen - Luonne- ym. kyselyt - FI MVA käyttökoetulosvaatimus lisää koirien taipumuskokeissa käyntiä	- Omistajakyselyn, rotukatselmusten, LT- ja MH- testien mukaan barbetin luonteessa ei ole yleistynyt ei-toivotut piirteet - Barbetit ovat yleistyneet ammattimaisessa ja vapaaehtoisessa koira-avusteisessa toiminnassa - Metsästyksessä olevien barbetien osuus on noussut arvio prosentista? 2015–2025 syntyneistä ja jalostusnartuista 40 % käynyt luonteen testauksessa, 56 % taipumuskokeessa. Uroksilla vastaavat luvut 33 % ja 38 % - Taipumuskoeikännit jääneet tavoitteesta
Terveys		
- Rakenteellisen terveyden säilyttäminen - Perinnöllisten sairauksien vähentäminen - Lonkka- ja kyynärkuvausten osuus populaatiossa nousee 55 %:iin - Pentueiden vanhemmista 30 % on selkäkuvattu (LTV, VA) 50 % pentueiden vanhemmista on geenitestattu	- PEVISA-ohjeen tiukennus 2016 lonkkien ja ulkomaisten urosten suhteen - Jalostussuosituksot - Kannustus avoimuuteen sairauksien suhteen - Yhteistyö tutkimusryhmien kanssa.	- Perinnöllisten epilepsiatapausten määrä radikaalisti vähentynyt - Lonkkatilanne mennyt hieman parempaan suuntaan ja rodulle on saatu BLUP-indeksi käyttöön. - Geenitestattujen koirien määrä on lisääntynyt - Pentueiden vanhemmista (2015–2025) on geenitestattu 34 % isistä ja 41 % emistä ja selkäkuvattu 45 % isistä ja 59 % emistä

Ulkomuoto

• Rotumääritelmän mukaisuus • Säilytetään rotutyyppejä • Metsästykseen sopivuus • Liihoittelu ehkäiseminen	• Rodun oman virallisen rotukatselmuksen luominen ja niiden järjestäminen • Omistajille ja kasvattajille suunnattu tiedottaminen ja luennot koiran rakenteesta • Ulkomuototuomarikoulutuksen koulutusmateriaalin päivittäminen	• Rotukatselmukset toteutuneet; järjestetty vuosina 2013, 2015, 2017, 2019 ja sen jälkeen vuosittain. • Näyttelyssä käyneistä yli 60 % (2015–19 syntyneistä) on saanut ERI laatuarvostelun. Osuus on 10 prosenttiyksikköä alempi kuin edellisen 5-vuotisjakson aikana (huomioitava koirien nuoruus) • Ulkomuototuomarikoulutuksessa rotu saatu käyttökoevaatimuksen piiriin.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostuksen ulkopuolelle PEVISA-ohjelman ja jalostussuosittelujen vuoksi jääneiden kuvattujen ja testattujen koirien osuus on melko pieni vuoden 2026 loppuun asti voimassa olevan JTO-kauden aikana. PEVISA:ssa lonkkatulokset A-D sallittiin, joten se ei suoraan jätä yhtään kuvattua koiraa pois jalostuksesta. Jalostussuositteluissa lonkkatuloksen raja-arvo oli C. Vuonna 2019–2024 (koirat kuvataan yleensä 2-vuotiaana tai sen jälkeen) lonkkatuloksen D saaneita koiria oli 12 prosenttia kuvatuista, jotka siis jalostussuosittelujen vuoksi jäivät pois jalostuksesta, mikäli niitä noudatettiin.

Kyynärien ja silmien osalta PEVISA:ssa on vain tutkimusvaatimus, joten tulokset eivät sinänsä rajaa tutkittuja koiria jalostuksesta. Sekä yleisten, että rotukohtaisten suosittelujen mukaan vakavaa silmätauti tai kyynärniveldysplasiaa – tai muuta sairautta – sairastavaa koiraa ei tietenkään tule käyttää jalostukseen, ja joidenkin lievien tapauksien osalta suositellaan parittamaan sen suhteen terveen puolison kanssa.

PEVISA-ohjetta on tarkoitettu tiukentaa lonkkien ja selkäkuvausten osalta. Rodun populaatio on kasvanut, ja ulkomaisten sekä tuontikoirien käyttö pysynyt hyvällä tasolla niin, että voidaan katsoa, että tiukennukset eivät liikaa rajoita jalostuspopulaatiota. Uudet PEVISA-vaatimukset siirretään lähes suoraan jalostussuosittelusta, jotka suuri osa jalostuskoirista on jo täyttänyt. Uuteen vaatimukseen selkätuloksista on jo ehditty varautua jalostussuosittelujen vuoksi, ja nuoremmista ikäpolvista (2019 ja sen jälkeen syntyneet) selkävaurioita on keskimäärin 45 prosenttia.

Jalostussuosittelujen ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi

PEVISA-ohjelmaan esitetään yllä kuvatut muutokset. Jalostussuosittelut päivitetään vastaamaan PEVISA-ohjetta poistamalla tarpeettomaksi tulleet kohdat.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.2 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Barbetien jalostuspohja on kehittynyt suotuisaan suuntaan. Tavoitteena on ylläpitää geneettistä monimuotoisuutta rajoittamalla jälkeläismäärää kuten edellisellä JTO-jaksolla (15 jälkeläistä molemmilla sukupuolilla). Tällä rajoituksella suositeltuun viiden prosenttiin jälkeläismäärään sukupolvessa päästään lähivuosina, mikäli populaation kasvu jatkuu ennallaan. Jalostusvalinnoissa tulisi suosia eri sukulinjaisia, jalostussuosituksia täyttäviä koiria. Ongelmana on, että useita pentueita jää lähes kokonaan tarkastamatta terveyden, luonteen ja ulkomuodon osalta. Jotta koiria voidaan harkita jalostukseen, tarvitaan nykyistä useammilta **PEVISA-terveystulokset**. Tavoitteena on, että lonkka- ja kyynärkuvausten osuus populaatiossa nousee **55 prosenttiin**.

Tuontikoirien ja ulkomaisten astutusten merkitys jalostukseen pienessä populaatiossa on merkittävä ja niiden osuus **pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla**.

Uusien sukupolvien myötä taustalla olevien harvalukuisten kantavanhempien merkitys pienenee, ja tavoitteena on **sukusiitoksen laskeminen alle kolmeen prosenttiin** viidellä sukupolvella laskettuna.

Käyttäytyminen ja luonne

Objektiivista tietoa rodun luonteesta on tällä hetkellä saatavilla aivan liian vähän rodun populaatioon nähden. Sekä luonnetestissä, että MH-kuvauksessa käyneiden koirien määrä on laskenut viimeisen viiden vuoden aikana. Rodun oma rotukatselmus on suosittu käyttäytymistä arvioiva testi, ja sillä pystytään testaamaan vuosittain 15–20 prosenttia testausiän saavuttaneista koirista. **Tämä osuus pyritään säilyttämään.**

Pyritään siihen, että jalostukseen käytettävistä kotimaisista koirista **50 prosenttia olisi käynyt joko luonnetestissä, MH-kuvauksessa tai rotukatselmuksessa, ja 50 prosenttia olisi käynyt taipumuskokeessa**. Jäsenille suunnatun kyselyn mukaan rodun luonne on suurelta osin rotumääritelmän mukainen; tasapainoinen, omistajaansa erityisen kiintyvä ja hyvin sosiaalinen. Jotta tilanne ei huonontuisi ja asian tärkeys ymmärrettäisiin, kasvattajien tietoisuutta luonteen testaamisen tärkeydestä tulee lisätä.

Vakavammista käyttäytymisongelmista (esim. arkuus, hermostuneisuus, eroahdistus, ääniarkuus) kärsiviä koiria ei tule jalostukseen. Koska käyttäytymisongelmat ovat harvinaisia, tulee myös **lievemmistä käytösongelmista kärsivän koiran jalostuskäyttöä harkita vakavasti**, jotta ongelmat eivät lisäänty populaatiossa. Kasvattajien tiedotustoimintaan ja yhteistyöhön kiinnitetään siksi erityistä huomiota. Tavoitetta ei voida mitata JTO:n jaksolla, vaan tulokset näkyvät tulevaisuuden sukupolvissa omistajakyselyiden sekä testi- ja koetulosten pohjalta.

Käyttöominaisuudet

Käyttöominaisuuksien säilyminen ja niiden nykyistä vahvempi esiintulo on tärkeä jalostuksen tavoite. Tavoitteena on, että alkuperäisiä käyttöominaisuuksia, ja käyttöä palvelevia luonneominaisuuksia testaavien lajien (esim. metsästys, vepe, palveluskoira- ja maastolajit) **kokeissa käyneiden barbetien osuus nousee 15 prosenttiin** 2–10 vuotiaista koirista. Taipumuskokeissa käyneiden koirien osuutta pyritään nostamaan nykyisestä 18 prosentista (koeiän saavuttaneista) **yli 25 prosenttiin**.

Barbetien **käyttö metsästyskoirana säilyy** vähintään 30 prosentissa rodun populaatiosta (2–10-vuotiaat koirat) ja käyttö ammatteisessa ja vapaaehtoisessa **koira-avusteisessa toiminnassa** lisääntyy vähintään 10 prosenttiin populaatiosta.

Terveys ja lisääntyminen

Barbetin tulee pystyä käyttötarkoituksensa mukaiseen toimintaan myös terveystensä puolesta.

Barbeteilla pyritään pitämään yllä hyvää rakenteellista terveyttä ja vähentämään perinnöllisten sairauksien todennäköisyyttä.

Aktiivisella tiedotuksella ja terveysturvan turvin perinnöllisten sairauksien tutkimusta pyritään edistämään. Jalostusta koskeissa ohjeistuksissa ja jalostuspäätöksissä otetaan sairaudet huomioon. Vältetään kuitenkin liiallisia rajoituksia pienen populaatiokoon takia. PEVISA:n ja jalostussuositusten avulla pyritään ennaltaehkäisemään koiran elinkykyä tai elämänlaatua alentavien perinnöllisten vikojen tai sairauksien leviämistä rotuun. Jalostuskoirat tutkitaan silmien sekä lonkka- ja kyynärniveliä osalta ennen jalostuskäyttöä. Vakavia perinnöllisiä sairauksia potevia ja tunnettuja periyttäjiä ei käytetä jalostukseen. Koiria pyritään käyttämään tasaisesti ja varotaan yhdistämästä koiria, joiden perimässä on riski samaan sairauteen. Jos koira on terve, mutta sillä on sairaita lähisukulaisia, tai mikäli sillä on jokin lievä sairaus tai vika, tulee jalostuksessa puolisona suosia saman sairauden osalta tervesukuista ja tervettä koiraa. Tavoitteena on, että lonkka- ja kyynärkuvausten osuus populaatiossa nousee **55 prosenttiin**. Selkien kuvaamista tiedotetaan kasvattajia ja koirien omistajia ja tavoitteena on, että **jalostuskoirista 30 prosenttia on selkäkuvattu** LTV:n ja VA:n varalta. Kun geenitestejä validoidaan rotuun, **jalostuskoirista puolet on geenitestattu** näiden sairauksien tai vikojen osalta.

Ulkomuoto

Pyritään alkuperäiseen käyttötarkoitukseen soveltuvaan tyyppiin ja säilyttämään rotu rakenteellisesti ja turkiltaan metsästykseseen soveltuvana. Säilytetään rotutyyppi samalla kun ulkomuodollinen monimuotoisuus sen puitteissa sallitaan. Ulkomuoto pysyy rotumääritelmän mukaisena, ja kaikenlaista liioittelua pyritään ehkäisemään. Rakenteessa yleisimmin ilmeneviä puutteita (kapeat kuonot, leuat, etupää ja liikkeet) pyritään parantamaan kasvattajia tiedottamalla ja jalostuspäätöksiä näin ohjaamalla. Ulkomuodon ja rakenteen mahdollisia muutoksia populaatiossa seurataan, jotta ylilyönnit voidaan ennaltaehkäistä. Ulkomuodolliset piirteet, jotka eivät vaikuta koiran hyvinvointiin, eivät saa liikaa vaikuttaa jalostusvalintoihin. Ulkomuototuomarikoulutuksessa kiinnitetään huomiota alkuperäiseen käyttötarkoitukseen soveltuvaan tyyppiin, rakenteeseen ja ulkonäköön, eikä ulkomuototuomari suosi liioiteltuja piirteitä, joista on mahdollisesti haittaa koiran hyvinvoinnille.

6.3 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

PEVISA-ohjelma 1.1.2027 – 31.12.2031

- Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla lonkka- ja kyynärnivellausunto, selkälausunto, joka sisältää seuraavat lausunnot LTV ja VA, sekä voimassa oleva silmälausunto.
- Jalostuskäytön raja-arvo on lonkkanivellausunnon aste C. Lonkkanivellausunnon C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa tai yhdistelmän lonkkanivelten jalostusindeksien keskiarvon tulee olla vähintään 101.
- Selän välimuotoisen lanneristinikamatuloksen LTV1-LTV4 saanut koira tulee parittaa LTV0 tuloksen saaneella koiralla.
- Selän nikamaepämuodostumalausunnon (VA) raja-arvo VA1. Tuloksen VA1 saanut koira tulee parittaa VA0 tuloksen saaneella koiralla.
- Silmätutkimuslausunto on voimassa 24 kk.
- Koiralle rekisteröidään korkeintaan 15 Suomessa syntynyttä jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittänyt pentue rekisteröidään kuitenkin aina kokonaisuudessaan.
- Uusintayhdistelmät ovat kiellettyjä.

Ulkomaisia koiria koskeva erityisehto: Ei vaadita kyynärnivel-, selkä- tai silmätutkimuslausuntoa. (uros 2 pentuetta)

Jalostussuositukset

Barbetin jalostusta ohjataan PEVISA:n lisäksi jalostussuosituksilla. Jalostussuosituksia on viimeksi muutettu 10.4.2021. Kasvattaja voi halutessaan toimittaa jalostussuunnitelman jalostustoimikunnalle tarkistettavaksi. Pentueilmoitukseen yhdistyksen nettisivuille ja SKL:n pentuvälilytykseen tulee merkintä siitä, täyttääkö yhdistelmä jalostussuositukset. Ainoastaan yhdistelmät, joista on tehty jalostustiedustelu, hyväksytään yhdistyksen pentuvälilytykseen.

Uuden PEVISA-ohjelman myötä jalostussuosituksiin tehdään muutoksia sen mukaisesti. Alla olevassa listassa muutokset, eli poistettavat kohdat on merkattu harmaalla.

- Kasvattaja on allekirjoittanut Suomen Kennelliiton 1.1.2026 voimaan astuneen kasvattajasitoumuksen. Kasvattajalla tulee olla kennelnimi, ja/tai SKL:n kasvattajakurssi hyväksyttävästi suoritettu.
- Jalostukseen käytettävän nartun tulee olla ensikertaa astutettaessa vähintään 24 kuukauden ikäinen ja alle kuuden vuoden ikäinen. Jalostusuroksen tulee olla vähintään 24 kuukauden ikäinen astutushetkellä. Nartun edellisen pentueen syntymästä seuraavaan astutukseen tulee olla vähintään 10 kk.
- Nivelrikkoista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kyynärniveldysplasian asteet 0–1 hyväksytään. Mikäli koiralla on asteen 1 kyynärä, puolisolla tulee olla molemmat kyynärät astetta 0.
- Lonkkaniveldysplasian asteet A-C hyväksytään (huomioi myös PEVISA-säännöt!)
- Vähintään toisella puolisolla tulee olla selkäkuvaustulos LTV0 ja VA0. Selkäkuvausvaatimus ei koske koiria, joilta on lonkat ja/tai kyynärät kuvattu ennen näiden jalostussuosittelun voimaan astumista (10.4.2021). Mikäli koiralle on tehty selkäkuvaus ennen kyseistä päivämäärää ja VA-tulos puuttuu, ei sitä vaadita tehtäväksi erikseen.
- Jos koiralla on todettu jokin vakava perinnöllinen sairaus (esim. allergia, epilepsia, kardiomyopatia, harmaakaihi, GRD, TRD, entropium), koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

- Jos jalostuksessa käytettävällä koiralla on todettu jokin lievä perinnöllinen vika tai sairaus (esim. lievät silmäsairaudet, napatyra, vähäiset hammaspuutokset, lievä purentavika), on puolison oltava tältä osin terve.
- Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, joka on 18 kk täytettyään saanut kaksi kertaa näyttely- tai koearvostelussa arvosanan hylätty araan tai aggressiivisen käytöksen vuoksi.
- Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla hyväksytty näyttelytulos (ei HYL tai EVA) tai suoritettu rotukatselmus.
- Terveysvaatimukset koskevat ulkomaisia uroksia siltä osin kuin niiden terveystulokset ovat tiedossa.

Lisäsuositukset (ei jalostussuositusten täyttymisen ehto)

Geenitestausta vähintään toinen vanhemmista on todettu puhtaaksi seuraavien sairauksien osalta joko geenitestillä tai laskennallisesti vanhempien geenitestitulosten perusteella:

- von Willebrand's Disease (vWD) tyyppi 1 – veritauti
- tappisolu-sauvasoludystrofia (Cone-Rod Dystrophy (RPGRIP1) – silmäsairaus
- etenevä verkkokalvon surkastuma (prcd-PRA) – silmäsairaus
- diluutio (d1) – turkin värimuunnos, joka on yhteydessä iho-ongelmiin

IVDD:n osalta suositellaan, että

- Mahdollisimman moni koiraa geenitestataan retrogeenin osalta, jotta saadaan lisää tietoa sen yleisyydestä populaatiossa
- Kaikki jalostuskoirat testataan
- Kantajien käyttöä jalostukseen tulee harkita tarkkaan
- Jos kantajia (tai testaamatonta) käytetään, jälkeläiset testataan ennen luovutusta ja kantajille merkitään "ei jalostukseen" merkintä rekisteritodistukseen.
- Kantajien tuleville omistajille tulee kertoa sairausriskistä!

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

PEVISA-ohjeen mukaan korkeintaan 15 jälkeläistä molemmilla sukupuolilla, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Uusintayhdistelmiä ei sallita.

6.4 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotuyhdistyksen toimenpiteet jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi on käsitelty kohdissa 6.4 Varautuminen ongelmiin, sekä kohdassa 6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.

6.5 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Jalostuspohja

Uhat: Jalostuspohja kapenee, sukusiitosprosentti kasvaa, rodusta erottuu ”kotikoiralinja” (ei terveys-, koe-, näyttely- ym. tuloksia eikä harrastuksia/käyttöä)

Ongelmat: Pieni kannan koko, tuontikoirista vain rajallisesti uutta verta, jalostuksen ulkopuolelle jäävät sukulinjat ja ”kotikoirat”

Mahdollisuudet: Jälkeläisrajoitus estää matadorijalostuksen, aktiivinen tuonti- ja ulkomaisten koirien jalostuskäyttö, roturisteytykset ja niiden jälkeläisten hallittu jalostuskäyttö, tulevaisuuden jalostusmuodot kuten indeksijalostus, suhteellisen korkea geneettinen heterotsygotia-aste Varautuminen ongelmiin: Jälkeläisrajoitusta ja uusintayhdistelmäkieltoa jatketaan vaikka populaatio kasvaa, kaikkia kasvattajia ja omistajia valistetaan laajan jalostuspohjan merkityksestä sekä kannustetaan testaamaan ja tutkituttamaan myös ”kotikoiria”

Käyttäytyminen ja luonne

Uhat: Ei-toivottujen luonteenpiirteiden yleistyminen, luonteen suhteen kyseenalaisten yksilöiden jalostuskäyttö pentujen suuren kysynnän vuoksi, rotu muuttuu vain näyttely- ja seurakoiraksi Ongelmat: Hyvin harvat koirat käytetään luonnetestissä ja MH-kuvauksessa, edes kaikista jalostuskoirista ei ole virallista käyttäytymisen arviota, kaikki kasvattajat eivät suosi aktiivisia, harrastavia koteja kasvateille

Mahdollisuudet: Ei-toivotut luonteenpiirteet ovat vielä harvinaisia rodussa, rotu on monipuolinen harrastus- ja käyttökoira, rotukatselmuksen suosio ja soveltuvuus luonteen arvioimiseen, kasvattajien ja omistajien valistaminen

Varautuminen ongelmiin: Ylläpidetään ja vahvistetaan rodun mainetta monipuolisena ja aktiivisena käyttö- ja harrastuskoirana, rotukatselmusten järjestäminen, kannustaminen luonnetta arvioiviin testeihin, tarvittaessa jalostussuosituksissa vaatimus johonkin viralliseen käyttäytymisen arvioimiseen, luonnekyselyiden tekeminen sekä niiden tulosten julkaiseminen

Käyttöominaisuudet

Uhat: Alkuperäisten käyttöominaisuuksien häviäminen, ulkomuotopainotteinen jalostaminen Ongelmat: Rodunomainen käyttökoe (SPME) ei sovellu hyvin rodulle, kynnys ja mahdollisuudet käyttökokeeseen osallistumiseen on korkea, kaikki kasvattajat eivät jalostusvalinnoissa huomioi käyttöominaisuuksia lainkaan

Mahdollisuudet: Spanieleiden taipumuskoe soveltuu hyvin rodulle, FI MVA käyttökoevaatimus lisää taipumuskokeissa käyntiä ja estää rodun jakautumista eri linjoihin, rotu saanut lisää mainetta metsästyskoirana ja metsästyskäyttö on lisääntynyt

Varautuminen ongelmiin: Taipumuskokeiden ja niiden harjoitusten järjestäminen ja niihin osallistumiseen kannustaminen, lisätään rodun mainetta metsästyskoirana ja saadaan enemmän koiria metsästäville omistajille

Terveys ja lisääntyminen

Uhat: Perinnöllisten sairauksien lisääntyminen rodussa, terveyden suhteen kyseenalaisten koirien käyttö jalostuksessa pentujen suuren kysynnän vuoksi, resessiivisten sekä usean geenin ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta johtuvien sairauksien todellinen laajuus

Ongelmat: Suurelle osalle koirista ei tehdä terveystutkimuksia, huono tiedonsaanti rodun kotimaasta ja muista maista koskien sairauksia ja vikoja, monien sairauksien periytymismalleja ei tunneta Mahdollisuudet: Sairauksista avoimesti tiedottaminen ja keskustelu rodun piirissä, geenitutkimus ja geenitestit,

Varautuminen ongelmiin: PEVISA- ja muu jalostuksen ohjaus, selkätutkimusten ja rodulle soveltuvien geenitestien käytön yleistyminen etenkin jalostuskoirien osalta, terveystutkimusten tekeminen ja terveystilastojen julkaisu sekä kasvattajien ja omistajien valistaminen

Ulkomuoto

Uhat: Terve, kestävä sekä käyttöön ja harrastuksiin soveltuva rakenne heikkenee, liioiteltuja piirteitä aletaan suosia, näyttelyissä palkintosijoihin vaikuttaa liikaa koirien koko sekä turkin pituus ja kiharuus, mikä voi vaikuttaa haitallisesti jalostusvalintoihin ja mielikuvaan rodusta

Ongelmat: Kapeat/heikot kuono-osat ja leuat, kapeat etuosat, kapeat liikkeet edessä ja takana, joissakin sukulinjoissa hyvin vähän näyttely- tai rotukatselmuskäyntejä

Mahdollisuudet: Rodussa ei esiinny liioiteltuja ulkomuoto- tai rakennepiirteitä, koirien rakenne on pääosin terve ja käyttöön soveltuva, ulkomuototuomareiden koulutusmateriaalit ja vaadittava näyttökoe edistävät tärkeimpien ominaisuuksien huomioimista, rotukatselmuksessa saadaan yksityiskohdista ja helposti vertailtavaa aineistoa, myös koirien mittausten osalta

Varautuminen ongelmiin: Seurataan ja analysoidaan ulkomuoto- ja rakenneominaisuuksia näyttely- ja rotukatselmustulosten pohjalta ja tiedotetaan kasvattajia mahdollisista ongelmista, valistetaan kasvattajia tärkeiden ominaisuuksien osalta hakemaan vikoja ja puutteita omaavalle koiralle siltä osin kompensoiva puoliso

Yhdistystoiminta ja jalostuksen ohjaus

Uhat: Suuri osa kasvattajista ja omistajista jää yhdistystoiminnan ulkopuolelle, vapaaehtoisista jalostussuosituksista ei päästä yksimielisyyteen, ja sen johdosta niitä ei noudateta

Ongelmat: Osa pennunomistajista jää yhdistystoiminnan ulkopuolelle ja heidän tavoittamisensa on haasteellista

Mahdollisuudet: Erittäin aktiivinen rotuyhdistys ja jalostustoimikunta, pyrkimys avoimeen ja luottamusta herättävään ilmapiiriin rodun keskuudessa, mahdollisimman laaja ja monipuolinen tarjonta jäsenistölle (jäsenlehti, kokeet, kurssit, jäsenedut, leirit ym.) houkuttelee jäsenyyteen, uusille pennunomistajille edullinen pentuejäsenyys, toistaiseksi suurin osa kasvattajista tekee jalostustiedustelun ja yhdistelmät täyttävät jalostussuosituksukset suurelta osin

Varautuminen ongelmiin: Jalostussuosituksukset tarkastetaan säännöllisesti, ja mahdollisiin ongelmiin yritetään puuttua ajoissa jalostuksen ohjauksen keinoin, varsinkin uusia kasvattajia koulutetaan ja valistetaan koiran kasvatuksen ja erityisesti rodun erityishaasteiden osalta ja kannustetaan osallistumaan yhdistystoimintaan, jäsenet ja kasvattajat pyritään saamaan aktiivisesti mukaan toimintaan ja päätöksentekoon.

6.6 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Ajanjaksona koko JTO-kausi	Tehtävä tai projekti
Jalostuspohja ja jalostuksen ohjaus	• PEVISA-rajoitus jälkeläismäärälle ja uusintayhdistelmille jatkuu • Jalostussuositukset tarkastetaan vuoden välein • Jalostustoimikunta seuraa jalostussuositusten toteutumista ja vastaa jalostustiedusteluihin • Jalostustoimikunta yhdessä yhdistyksen ja jäsenistön kanssa luo keinoja urosten laajempaan käyttöön
Käyttäytyminen ja luonne	• Järjestetään rotukatselmuksia vuosittain • Omistajakysely 2029 • Järjestetään LTE-, MH-, MEJÄ- ja muita kokeita ja testejä (yhteistyössä muiden yhdistysten kanssa) 1- 2 vuoden välein
Käyttöominaisuudet	• Järjestetään taipumuskoe vuosittain • Järjestetään jäsenille aihetta koskevia luentoja ja tilaisuuksia • Tuodaan esille rodun käyttöominaisuuksia mm. Hankikoirafi -sivuilla, esitteissä, rotuun tutustumistilaisuuksissa ja julkaisuissa
Terveys ja lisääntyminen	• Terveyskysely 2030 • Lisääntymiskysely kasvattajille vuosittain • Seurataan terveystuloksia vuosittain • Jalostussuositukset tarkastetaan vuoden välein • Yhteistyö (alennetut jäsenhinnat) MyDogDNA- testipalvelun kanssa • Terveysteen ja lisääntymiseen liittyviä luentoja ja keskustelutilaisuuksia jäsenille
Ulkomuoto	• Järjestetään rotukatselmuksia ja rodun erikoisnäyttelyitä vuosittain • Tarkistetaan ulkomuototuomarimateriaali 2028
Yhdistystoiminta ja tiedotus	• Järjestetään kasvattajakeskusteluja 2 krt vuodessa ja lähete-tään kasvattajakirjeitä 2 krt vuodessa • Julkaistaan vuosittain 3 numeroa BARBET- jäsenlehteä, jossa artikkeleita terveydestä, luonteesta, kasvattamisesta ja muista tavoitteissa mainituista tärkeistä aiheista, lisäksi tarvittaessa jäsenkirjeitä • Yhdistyksen nettisivuilla on tietoa liittyen rodun ulkomuotoon, luonteeseen ja terveyteen • Järjestetään vuosittain luento koskien esim. terveyttä, koiran hyvinvointia, rakennetta, luonnetta ym. • Pyritään esittelemään rotua Rotutorilla tai muissa tilaisuuksissa vuosittain • Uusia kasvattajia ja omistajia pyritään aktiivisesti saamaan mukaan yhdistystoimintaan

Rotuyhdistys ja jalostustoimikunta toteuttavat jalostuksen tavoiteohjelman määrittelemiä tavoitteita usealla tavalla. Jalostustoimikunnan päätehtävistä merkittävin on jatkuva pidemmän tähtäimen jalostusneuvonnan tarjoaminen jäsenille ja kasvattajille. Toimikunnan jäsenet kouluttautuvat SKL:n kursseilla ja koulutuspäivillä. Ulkomuototuomarikoulutuksen yhteydessä painotetaan rodun käyttötarkoitusta ja sen asettamia vaatimuksia rodun rakenteelle. Kannustetaan jäseniä ja yhdistysaktiiveja kouluttamaan toimihenkilöiksi mm. MH-luonnekuvaukseen ja taipumuskokeisiin. Yhdistys ja jalostustoimikunta kiinnittää erityistä huomiota urosten nykyistä laajempaan PEVISA-tutkimusten tekoon ja jalostussuositusten vaatiman näyttely- tai rotukatselmustuloksen täyttymiseen, jotta potentiaalinen jalostusurospopulaatio kasvaa.

JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen

JTO:n ja PEVISA:n toteutumista seurataan vuosittain karttuneen uuden tiedon perusteella (kyselyt, Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, koiranomistajien ilmoitukset sairauksista, luonnetestit ja MH-kuvaukset, rotukatselmukset, näyttelyt, koe- ja kilpailukäynnit, kasvattajakyselyt). Jos jollakin osalla havaitaan ei-toivottuja muutoksia, niin niihin pyritään reagoimaan mahdollisimman pian, jotta suuremmilta ongelmilta välttyttäisiin.

7. LÄHTEET

- BreCo, 2026. SmartDOG BreCo (breedcognition) tietokanta. Haettu 9.8.2026.
<https://smartdog.fi/breco/>
- Breed Specific Breeding Strategy 2016.
<http://www.barbet.se/uploads/9/2/1/2/92122580/ras-english.pdf> (25.1.2020)
- Frankham Richard et. al. 2014. Genetics in conservation management: Revised recommendations for the 50/500 rules, Red List criteria and population viability analyses, Biological Conservation, Volume 170, 2014, Pages 56-63, ISSN 0006-3207,
<https://doi.org/10.1016/j.biocon.2013.12.036>.
- Kennelliitto: <https://www.kennelliitto.fi/>
- Kennelliitto 2026. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>
- Orthopedic Foundation for Animals: ofa.org
- Pawpeds barbet tietokanta:
https://www.pawpeds.com/db/?a=as&p=bar&date=iso&name=&ems=&sex=B&born_after=2014-12-31&born_before=&born_in=&lives_in=&picture=B&health_info=B&g=4
- Resultat av Mentalitetsenkäten för barbeter i Sverige
<http://www.barbet.se/uploads/9/2/1/2/92122580/sammanst%C3%A4llning-diagram-mentalitet.rev01.pdf> (25.1.2020)
- Svenska Kennelklubben SKK Avelsdata: <https://hundar.skk.se/avelsdata/Initial.aspx>
- Wisdom Panel MyBreedData 2023: https://lookerstudio.google.com/u/0/reporting/ff380cb7-9a61-4049-bbb1-c88fd01d5019/page/p_pdipkew45c

8. LIITTEET

Liite 1. Luonnetestin rotuprofiili

Liite 2. MH-luonnekuvauksen rotuprofiili

Liite 1. Luonnetestin rotuprofiili

Barbetien LT-tulokset vuosina 2010–2019, yhteensä 29 kpl

Toivottava	Neutraali	Ei-toivottava
------------	-----------	---------------

	Toimintakyky	Terävyys	Puolustushalu	Taisteluhalu	Hermorakenne	Temperamentti	Kovuus	Luoksepäästävyys	Laukaus- pe- lottomuus
3	Suuri	Kohtuullinen ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua 4 (13,8%)	Kohtuullinen, hillitty 4 (13,8%)	Suuri	Tasapainoinen ja varma	Vilkas 7 (24,1%)	Kohtuullisen kova 7 (24,1%)	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin 22 (75,9%)	Laukausvarma 16 (55,2%)
+2a	Hyvä	Suuri ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua 1 (3,4%)	Suuri, hillitty 1 (3,4%)	Kohtuullinen 6 (20,7%)	Tasapainoinen 2 (6,9%)	Kohtuullisen vilkas 16 (55,2%)	Kova 1 (3,4%)	Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen 7 (24,1%)	Laukauskokematon 12 (41,4%)
+2b				Kohtuullisen pieni 7 (24,1%)				Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	
+1a	Kohtuullinen 15 (51,7%)	Pieni ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua 18 (62,1%)	Pieni 19 (65,5%)	Erittäin suuri	Hieman rauhaton 22 (75,9%)	Erittäin vilkas 4 (13,8%)	Hieman pehmeä 16 (55,2%)	Mielistelevä	Paukkuärtyisiä
+1b	Kohtuullisen pieni 6 (20,7%)	Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä 6 (20,7%)			Hermostunein pyrkimyksin 5 (17,2%)				
-1a	Pieni 8 (27,6%)	Pieni ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua	Haluton 5 (17,2%)	Pieni 14 (48,3%)	Vähän hermostunut	Häiritsevän vilkas	Erittäin kova	Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	Laukausaltis
-1b						Hieman välinpitämätön 2 (6,9%)		Selvästi pidättyväinen, yrittää purra	
-1c						Impulsiivinen			
-2	Riittämätön	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	Erittäin suuri	Riittämätön 2 (6,9%)	Hermostunut	Välinpitämätön	Pehmeä 5 (17,2%)	Hyökkäävä	Laukausarka 1 (3,4%)
-3	Toimintakyvytön	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	Hillitsemätön	Haluton	Erittäin hermostunut	Apaattinen	Erittäin pehmeä	Salakavala	

Liite 2. MH-luonnekuvauksen rotuprofiili

Barbetien MH-tulokset vuosina 2010–2019, yhteensä 19 kpl

Ihanne	Hyväksyttävä	Ei toivottava	Ei hyväksyttävä
--------	--------------	---------------	-----------------

	1		%	2		%	3		%	4		%	5		%
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	EH		Välttää kontaktia, väistää	ET		Hyväksyy kontaktin vastaamatta siihen, ei väistä	I		Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen	I	100 %	Mielistelevä kontaktinotossa, hyppii, vinuu, haukkuu, jne.	H	
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähden vieraan ihmisen mukaan/ <i>Ei kokeilla</i>	H		Lähtee mukaan haluttomasti	H		Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TJ:sta	I	47 %	Lähtee mukaan halukkaasti, kiinnostuu TJ:sta	I	53 %	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TJ:sta	H	
1c. KONTAKTI Käsittely	Torjuu murisemalla ja/tai yrittää purra	EH		Väistää tai hakee tukea ohjaajasta	ET	21 %	Hyväksyy käsittelyn	I	58 %	Hyväksyy ja ottaa kontaktia	I	21 %	Hyväksyy ja vastaa liioitellulla kontaktilla	H	
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	ET	5 %	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	H	16 %	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/vähenee	I	63 %	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	I	16 %	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen	H	
2b. LEIKKI 1 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	H	11 %	Ei tartu, nuuskii esinettä	H	32 %	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	H	32 %	Tarttuu heti koko suulla	I	21 %	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista	H	5 %
2c. LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	Ei tartu esineeseen	H	68 %	Tarttuu viiveellä - irrottaa/pitää, ei vedä vastaan	H	5 %	Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/ <i>Korjailee otetta</i>	I	26 %	Tarttuu heti koko suulla, vetää vastaan, kunnes TJ irrottaa	I		Tarttuu heti koko suulla, vetää tempoo, ravistaa, kunnes TJ irrottaa	H	
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita	H	37 %	Aloittaa, mutta keskeyttää	I	26 %	Aloittaa etenemisen hitaasti, voi lisätä vauhtia, seuraa koko matkan saalista	I	21 %	Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille	I	16 %	Aloittaa heti kovalla vauhdilla juosten saaliin ohi, voi kääntyä saaliille	I	
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saaliista/ <i>Ei juokse perään</i>	H	58 %	Ei tartu, nuuskii saalista	I	26 %	Tarttuu saaliiseen epäröiden tai viiveellä	I	16 %	Tarttuu heti saaliiseen, mutta irrottaa	I		Tarttuu heti saaliiseen, pitää sitä suussaan vähintään 3 sekuntia	I	
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, kiinnostumaton, passiivinen	ET		Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata	I	47 %	Tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen, yksittäisiä toimintoja	I	21 %	Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyy vähitellen	H	32 %	Toiminnot vaihtelevat nopeasti osion aikana/ <i>Rauhaton koko ajan</i>	ET	

5a. ETÄLEIKKI Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta	ET	5 %	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja	I	58 %	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	I	37 %	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöryityksiä	H		Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia lähtöryityksiä	H	
5b. ETÄLEIKKI Uhka/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	I	100 %	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion esim. osassa	ET		Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion esim. ja toisessa osassa	ET		Osoittaa useampia uhkauseleitä osion esim. osassa	ET		Osoittaa useampia uhkauseleitä osion esim. ja toisessa osassa.	ET	
5c. ETÄLEIKKI Uteliaisuus	Ei saavu avustajan luo	I	53 %	Saapuu linjalle aktiivisen avustajan luo	I	21 %	Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo	I	26 %	Saapuu avustajan luo epäröiden tai viiveellä	H		Innostunutta kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppii tai vinkuu	H	
5d. ETÄLEIKKI Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta	H	68 %	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	I	26 %	Leikkii - voi tarttua varovasti, mutta ei vedä	I		Tarttuu, vetää vastaan, voi irrottaa ja tarttua uudelleen	I	5 %	Tarttuu, vetää vastaan, ei irrota	H	
5e. ETÄLEIKKI Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta	H	68 %	Kiinnostuu, mutta keskeyttää	I		On kiinnostunut leikkivästä avustajasta	I	21 %	Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta	I	11 %	Houkuttelee myös passiivista avustajaa leikkimään	H	
6a. YLLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	16 %	Kyykistyy ja pysähtyy	I	5 %	Väistää kääntämättä pois katsettaan haalarista	I	53 %	Pakenee enintään 5 metriä	H	26 %	Pakenee enemmän kuin 5 metriä	ET	
6b. YLLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	I	84 %	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	H	11 %	Osoittaa useita uhkauseleitä	ET	5 %	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	EH		Osoittaa useita uhkauseleitä ja hyökkäyksiä, voi purra	EH	
6c. YLLÄTYS Uteliaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laskettu maahan/ <i>Ei mene ollenkaan</i>	ET	21 %	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	H	47 %	Menee haalarin luo, kun ohjaaja seisoo sen edessä	H	11 %	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	I	5 %	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua	I	16 %
6d. YLLÄTYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihtelua tai väistämistä	I	68 %	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	I	16 %	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	H	16 %	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	ET		Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla	EH	
6e. YLLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta haalariin	I	68 %	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohituskerralla	I	16 %	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohituskerralla	H	16 %	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	ET		Puree haalaria tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla	ET	
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	5 %	Kyykistyy ja pysähtyy	I	5 %	Väistää kääntämättä pois katsettaan	I	79 %	Pakenee enintään 5 metriä	H	5 %	Pakenee enemmän kuin 5 metriä	ET	5 %

